

XXII.
SPRAWOZDANIE
DYREKCJI
PAŃSTWOWEGO GIMNAZJUM
IM. KRÓLA WŁADYSŁAWA JAGIEŁKY
W DĘBICY

ZA ROK SZKOLNY

1929/30

ex. 953

1 9 3 0

NAKŁADEM KOMITETU RODZICIELSKIEGO W DĘBICY

XXII.

SPRAWOZDANIE

DYREKCJI

PAŃSTWOWEGO GIMNAZJUM
IM. KRÓLA WŁADYSŁAWA JAGIEŁKY

W DĘBICY

ZA ROK SZKOLNY

1929/30

nr. 953

1 9 3 0

NAKŁADEM KOMITETU RODZICIELSKIEGO W DĘBICY

Jan Krasnowski

CZEŚĆ URZĘDOWA

I.

Skład grona nauczycielskiego przy końcu roku szkolnego 1929/30.

A) Profesorowie i nauczyciele mający stałą posadę:

1. **Ks. Kofcis Błażej**, dyrektor, członek Rady Szkolnej Powiatowej w Ropczycach, radny miasta Dębicy, odznaczony złotym krzyżem zasługi.

Uczył religii w klasie VIII a₂, VIII b₂; tygodniowo godzin 4.

2. **Kita Ludwik**, opiekun Kółka matematycznego, wychowawca klasy VII b, uczył matematyki w kl. II₄, VI b₄, VII a₃, VII b₃, VII c₃, VIII a₃, VIII b₃, propedeutyki filozofji w kl. VIII a₃, VIII b₃; tygodniowo godzin 29; — od 14. IV. 1930 na urlopie, celem poratowania zdrowia. R. K. O. S. K. z dnia 16. V. 1930, Nr. II. 4977/30.

3. **Pałuch Marjan**, profesor, opiekun klasy VII c, uczył historii w kl. IV b₃, VI a₄, VII c₅; geografji w kl. III₂, IV a₂, IV b₂, VI a₂; tygodniowo godzin 22; od 10. X. 1929 nadto geografji w kl. II₂; tygodniowo godzin 24; od 15. XI. 1929 prócz geografji w kl. III₂; tygodniowo godzin 22.

4. **Piotrowski Jan**, profesor, opiekun Kółka literackiego, kierownik poranków i wieczorków uczniowskich i pracowni polonistycznej, wychowawca klasy VII a, uczył jęz. polskiego w kl. I₄, V a₄, VI a₄, VII a₄, VIII a₄; tygodniowo godzin 20; od 10. III. do 12. IV. 1930 przydzielony na kurs wychowawczy w Warszawie. Rozp. K. O. S. K. z dnia 19. II. 1930, L. II, 1473/30.

5. **Rusinek Franciszek**, nauczyciel, wychowawca kl. V b, uczył jęz. łacińskiego w kl. IV b₆, V b₅, VII a₅, VII c₅; tygodniowo godzin 21; od 1. II. 1930 nadto jęz. łac. w kl. V a₅; tygodniowo godzin 26.

6. **Staroń Michał**, profesor, kierownik Kółka historycznego, zawiadowca gabinetu historyczno-geograficznego, wychowawca kl. VIII a, uczył historii w kl. V b₄, VI b₄, VII b₅, VIII a₃; geografji w kl. V b₂, VI b₂; tygodniowo godzin 20.

7. **Wiśniewski Stanisław**, profesor, opiekun Kółka miłośników kultury klasycznej, zawiadowca biblioteki nauczycielskiej, wychowawca kl. VI b, uczył jęz. łac. w kl. IV a₆, VI b₅, VIII a₅, VIII b₅, jęz. niem. w kl. IV a₄, V b₄; tyg. godz. 29; od 1. XI. 1929 prócz jęz. niem.; tyg. godz. 21; od 1. II. 1930 i jęz. łac. w kl. VII b₅; tyg. godz. 26.

8. **Zaworski Stanisław**, inżynier, profesor, zawiadowca gabinetu przyrodniczego i pracowni biologicznej, uczył przyrodoznawstwa w kl. I₂, II₂, III₅, IV a₂, Va₂, V b₂; geografji w kl. I₂, II₂; tyg. godz. 21; od 10. X. 1929 przyrodoznawstwa w kl. III₅, IV a₂, IV b₂, Va₂, V b₂; tyg. godz. 13; — od 15. XI. 1929 do końca roku szkolnego na urlopie, celem poratowania zdrowia. Rozp. K. O. S. K. z dnia 30. XI. 1930, L. II. 13264/29; K. O. S. K. z dnia 29. I. 1930, Nr. II-935/30; K. O. S. K. z dnia 4. IV. 1930, L. II. 3535/30.

B) Profesorowie i nauczyciele stali.

9. **Buszko Alojzy**, Dr iur., profesor, opiekun Kółka historycznego, sekretarz Dyrekcji, zawiadowca biblioteki podręcznej Dyrektora i maturalnej, uczył historii w kl. IV c₃ Va₄, VII a₅, VIII b₃; tygodniowo godzin 15—8.

10. **Cięciel Józef**, nauczyciel, zawiadowca biblioteki niemieckiej dla uczniów, wychowawca kl. VI a, uczył jęz. niem. w kl. IV b₄, VI a₃, VI b₃, VII a₄, VII b₄, VII c₄, VIII a₄, VIII b₄; tyg. godz. 19. — Od 10. III. 1930 — 13. IV. 1930 i jęz. polskiego w kl. Va₄, V b₄; tyg. godz. 27; od 14. IV. 1930 prócz języka polskiego; tyg. godz. 19.

11. **Fink Adolf**, Dr fil., nauczyciel, wychowawca kl. Va, uczył matematyki w kl. Va₄, V b₄, VI a₄; fizyki w kl. VII a₄, VII b₄, VII c₄; jęz. niem. w kl. Va₄; tyg. godz. 28; od 1. XI. 1929 prócz jęz. niem. w kl. Va₄; tyg. godz. 24; od 1. II. 1930 i jęz. niem. w kl. III₅; tyg. godz. 29; od 14. IV. 1930 matemat. w kl. Va₄, V b₄, VI a₄, VIII a₃, VIII b₃; fizyki w kl. VII a₄, VII b₄, VII c₄; jęz. niem. w kl. III₅; tyg. godz. 35.

12. **Klamut Kazimierz**, nauczyciel, zawiadowca zbiorów dla nauki śpiewu, dyrygent chóru młodzieży, opiekun kl. III, uczył śpiewu w kl. I₂, II₂, III₁, nadobowiązkowo w Va+V b₂ VI a+VI b₂, VII a+b+c₂, VIII a+b₂, śpiewu kościelnego 3 godz.,

matematyki w kl. I₄, III₄; tyg. godz. 24; od 10. X. 1929 i przyrodoznawstwa w kl. I₂, II₂; tyg. godz. 28; od 15. XI. 1929 do 13. IV. 1930 prócz przyrodoznawstwa w kl. I₂ i II₂; tyg. godz. 24; od 14. IV. 1930 i matematyki w kl. II₄; tyg. godz. 28.

13. **Nagawiecki Bronisław**, nauczyciel, uczył historii w kl. I₂, II₂, III₁; języka polskiego w kl. II₄, III₃; tyg. godzin 12.

14. **Skiba Michał**, nauczyciel, zawiadowca gabinetu dla nauki rysunków, wychowawca kl. I, uczył rysunków w kl. I₂, II₂, III₂, nadobowiązkowo w kl. IVa₁-b₂, Va₁-b₂, VIa₁-b₂, VIIa₁-b₂, VIIIa₁-b₂, języka niemieckiego w kl. I₅, II₅; tyg. godz. 24. Od 10. X. 1929 i geografii w kl. I₂; tyg. godz. 26; od 10. III. do 13. IV. 1930 i języka polskiego w kl. I₄; tyg. godz. 30; od 14. IV. 1930 prócz języka polskiego w kl. I₄; tyg. godz. 20.

15. **Szczerba Jan**, nauczyciel, odznaczony srebrnym krzyżem zasługi, kierownik gier i zabaw ruchowych, Hufca szkolnego, opiekun drużyny harcerskiej, zawiadowca zbiorów do gier i zabaw, wychowawca kl. IVb, uczył ćwiczeń cielesnych w kl. IVb₃, Va₃, Vb₃, VIa₃, VIb₃, VIIa₂, VIIb₂, VIIc₂, VIIIa₃, VIIIb₃, gier i zabaw godz. 5, hufiec godz. 4; tygodniowo godz. 36.

16. **Ks. Trytek Wojciech**, profesor, exhortator zakładu, moderator uczniowskiej Sodalicii, uczył religji w kl. I₂, II₂, III₂, IVa₂, IVb₂, Va₂, Vb₂, Vc₂, VIa₂, VIb₂, VIIa₂, VIIb₂, VIIc₂; tygod. godzin 24.

17. **Zieliński Władysław**, inżynier, nauczyciel, zawiadowca gabinetu fizykalnego, kierownik pracowni fizyczno-chemicznej, opiekun kl. VIIIb, uczył fizyki w kl. VIa₃, VIb₃, VIIa₁, VIIb₁; matematyki w kl. IVa₄, IVb₄; tyg. godz. 22; od 14. IV. 1930 i matematyki w kl. VIb₄, VIIa₃, VIIb₃, VIIc₃; tyg. godz. 35.

18. **Zieliński Władysław sen.**, nauczyciel, kierownik pracowni robót ręcznych, opiekun kl. II, uczył prac ręcznych w kl. I₂, II₂, III₂; nadobowiązkowo w kl. od IV do VII₆; ćwiczeń cielesnych w kl. I₃, II₃, III₃, IVa₃; tyg. godz. 20.

19. **Znamirowski Adam**, profesor, na urlopie. Od 1. II. 1930 przydzielony do pełnienia obow. w państw. gimn. w Wieliczce. Rozp. K. O. S. K. z dnia 3. II. 1930, L. II. 1150/30.

20. **Żurawski Henryk**, nauczyciel, uczył jęz. łac. w kl. Va₅, VIa₅, VIIb₅; jęz. niem. w klasie III₅; tyg. godz. 20. Od 1. I. 1930

oraz szatnię, izbę harcerską, gabinet przyrodniczy, fizyczny, pracownię polonistyczną, geograficzną, chemiczną, robót ręcznych, 2 ubikacje na kancelarję Dyrekcji, salę konferencyjną, 2 ubikacje na bibliotekę nauczycielską i uczniowską i 1 ubikację dla instrumentów muzyki uczniowskiej. W zakładzie mieści się mieszkanie dla Dyrektora i trzech sług szkolnych. Od strony południowej przytyka bezpośrednio obszerny dziedziniec, na którym uprawia młodzież gry i zabawy ruchowe i spędza czas w czasie przerw naukowych.

Zakład posiada 2-morgowy *stadjon sportowy*, na którym skupia się życie sportowe młodzieży, zarówno w zakresie gier i zabaw ruchowych, lekkiej atletyki, jakoteż przysposobienia wojskowego oraz popisów z każdej dziedziny wychowania fizycznego.

Służba Zakładu.

1. Ciurkot Józef, woźny;
2. Malinowski Michał, woźny;
3. Maduzia Józef, kontrakt. sługa szkolny.

IV.

Nauka.

A) Początek i koniec roku szkolnego.

Rok szkolny 1929/30 rozpoczęto uroczystem nabożeństwem w kościele parafjalnym dnia 3 września 1929 roku, a zakończono dziękczynnem nabożeństwem i rozdaniem świadectw dnia 28-go czerwca 1930 roku.

B) Program nauki.

W klasach od IV do VIII nauka odbywała się podług programu ministerjalnego z r. 1928 dla gimnazjów typu humanistycznego, z uwzględnieniem zmian zawartych w rozporz. Minist. W. R. i O. P. z dnia 5 I. 1929. Nr. II-342.

Jako przedmiotów nadobowiązkowych uczono: 1. Rysunków w 4 oddziałach (IV, V, VI, VII, VIII). 2. Śpiewu w 4 oddziałach (V, VI, VII, VIII). 3. Śpiewu chóralnego w 1 oddziale (VI, VII, VIII). 4. Pracy ręcznej w 3 oddziałach (IV, V, VI, VII, VIII).

C) Ćwiczenia praktyczne w pracowniach szkolnych i wycieczki naukowe.

Hołdując w miarę możliwości współczesnym teorjom dydaktycznym, głoszącym hasło współpracy nauczyciela i ucznia, starano się wytworzyć łączność między czynnościami nauczyciela, a aktywnością ucznia w systemie pracy „pod Kierunkiem“ w specjalnie na ten cel zorganizowanych pracowniach.

1. Pracownia polonistyczna.

Dla trzech klas VI, VII, VIII zorganizowano pracownię o 30 miejscach. Uczniowie mają krzesła i stoliki dwuosobowe. Biblioteka, mieszcząca się w trzech szafach, zawiera encyklopedje, słowniki, podręczniki, teksty w wyd. Bibl. Narodowej Serji I i II i Wielkiej, wydania zbiorowe pism, monografie dzieł, wiele czasopism dawniejszych i współczesnych literackich.

Pod kierunkiem założyciela pracowni prof. Jana Piotrowskiego, uczniowie klas VIa i VIIa dokonali skatalogowania pojedynczych tekstów i rozpraw, znajdujących się w czasopismach, co ułatwi pracę, która odbywa się pod opieką nauczyciela.

Zapoczątkowana praca laboratoryjna obudziła żywe zainteresowanie uczniów, ze względu na samodzielność pracy i pogłębienie ich zainteresowań indywidualnych.

2. Pracownia geograficzna.

Pracownia jest w stadium organizacji. Wykonano plany urządzeń. Z robót stolarskich wykonano 16 stolików dwuosobowych. Na ścianie frontowej zbudowano rolki na mapy i 3 tablice: a) na wykresy statystyczne, b) podręczną, c) na mapę indukcyjną Polski; ekran do wyświetlania obrazów, paczki na pomieszczenie obrazów krajoznawczych. Wykonano stopy przy trzech oknach. W trakcie roboty pozostają szafy na zbiory naukowe.

Pracownia geograficzna po skompletowaniu przyrządów zostanie uruchomioną w przyszłym roku szkolnym.

Ćwiczenia kartograficzne.

Klasa I.

1. Plan klasy (pomiar, rysowanie). 2. Plan zakładu (pomiar i rysowanie). 3) Plan podwórza szkolnego (pomiar i rysowanie). 4. Strony świata (oznaczenie w dzień). 5. Strony świata (oznaczenie wieczorem).

3. Gabinet i pracownia biologiczna.

Gabinet zaopatrzony jest w 740 środków naukowych. W pracowni odbywały się ćwiczenia według programu: Dla klasy I. program A, dla klasy II. program B, dla klasy III. program A. Uczniowie klasy IV. oglądali przy pomocy mikroskopów i lup preparaty roślin i zwierząt niższych (głony, pleśń biała, pierwotniaki) i preparaty roślin wyższych (bób zwyczajny, moczarka kanadyjska). Preparaty przygotowali sami uczniowie. Ze zwierząt wyższych przeprowadzono sekcję żaby, celem pokazania uczniom wypreparowanych narządów wewnętrznych, włókien mięsnych, niektórych mięśni i włókien nerwowych. Uczniowie klas V. oglądali preparaty mikroskopowe narządów wewnętrznych ssaków, obok modeli i tablic. Przeprowadzono desekcję ssaka (królik do-

mowy). Uczniowie kl. I, II, III i IV bardzo chętnie przychodzili po południu do pracowni, zakładając akwarja, siejąc i sadząc rośliny, na których robiono spostrzeżenia.

4. Pracownia robót ręcznych.

Zawiadowca: nauczyciel Władysław Zieliński, st. Ramowy program ministerjalny robót ręcznych pozwalał na coraz to ściślejsze zespolenie go z życiem ucznia i zakładu, kładąc na pierwszym miejscu zainteresowanie, następnie celowość, użyteczność i estetykę modeli.

Wykonanie prac pod względem dokładności i użyteczności dla ucznia i zakładu, celowości i estetyki, jak również linii zainteresowania ucznia (pomysły własne), pozwalała sprawdzić wystawa szkolna. Remont map, obrazów szkolnych oraz sprzętów pracowni uskuteczniłi uczniowie klasy III-ciej i klas wyższych. Z pracowni korzystali również „Strzelcy“ tutejsi (urządzenie świetlicy, ław, stołów i t. p.), oraz Szkolne Koło L. O. P. P. Ze sprzętów pracowni przybyło: duża umywalnia i toczak pedalowy do ostrzenia narzędzi.

C) Wykaz wycieczek naukowych.

Wycieczki po Dębicy i najbliższej okolicy.

KLASA I.

6. Wisłoka (ogólne wiadomości o rzece). 7. Stacja kolejowa w Dębicy (drogi komunikacyjne). 8. Zabudowania i zajęcia mieszkańców Dębicy. 9. Pracownia stolarska p. Guni.

KLASA II.

Wycieczki geograficzne 1-3 godzinne w najbliższą okolicę celem pogłębienia ogólnych wiadomości z zakresu geografji matematycznej, geologii, petrografji, gleboznawstwa, hydrografji i flory.

Wycieczki dalsze i kilkudniowe.

1. Jednodniowa wycieczka uczniów klasy Va 5 X. 1929 r. do Braciejowej, celem poznania morfologii Podkarpacia. Prowadzili: prof. Paluch i Dr A. Fink.

2. Jednodniowa wycieczka naukowa do Krakowa w dniu 7 XI. 1929 na przedstawienie szkolne w teatrze im. Juliusza Słowackiego. — l. Wiśniowski — Wiatr od pól.

W wycieczce wzięło udział 17 uczniów, pod kierunkiem prof. J. Piotrowskiego i naucz. J. Szczerby.

3. *Wycieczkę krajoznawczą do Pienin* dla 12 uczniów klas IV i Va od 12 V. do 15 V. poprowadzili prof. Marjan Paluch i Bronisław Nagawiecki. Zwiedzono Szczawnicę, Sokolicę, pustelnię św. Kingi i Trzy Korony, poczem powrócono łódkami ze Sromowiec Niżnych do Szczawnicy. W drugim dniu zwiedzono klasztor Klarysek w Starym Sączu i warsztaty kolejowe w Nowym Sączu.

3. W wycieczce *geograficzno-przemysłowej* od 13 V. do 17 V. wzięło udział 28 uczniów klas VI i VII, pod przewodnictwem pp. Inż. Władysława Zielińskiego i Dra Adolfa Finka do Trzebinji, Katowic, Król. Huty, Knuruwa, Strzybnicy i Kalet. — Zwiedzono rafinerję olejów mineralnych, hutę żelaza, kopalnię węgla, koksownię, hutę ołowiu i srebra, fabrykę celulozy i papieru, osobliwości Katowic i Król. Huty, operę polską w Katowicach (Carmen).

5. Dnia 15 V. *wycieczka autem do przełomu Wisłoki* z Podkarpacia na nizinę. Badanie teraz wisłoczowych, działania wód południowych, wiatrów i rzek na plastykę i glebę. Wycieczkę prowadził prof. Staroń.

Dnia 17 V. *wycieczka do Krakowa* 24 uczniów klas IV—VII, pod przewodnictwem Dr. St. Pastuszeńkówny i Dr. Buszki. Zwiedzono Zamek królewski i katedrę na Wawelu, kościoły: OO. Franciszkanów, Marjański i św. Anny. Po południu wycieczka udała się do teatru im. J. Słowackiego na przedstawienie „Zemsty“ Al. Fredry.

7. Dnia 20 V. *wycieczka całodzienna* autem niziną Wisłoki aż do Sandomierza. Badanie krajobrazu pod względem fizjograficznym i antropogeograficznym. Zwiedzono Dzików, Sandomierz i okolicę. Prowadzili: prof. Staroń i prof. Wiśniewski.

8. W dniach od 11—13 VI. *wycieczka przyrodniczo-krajoznawcza* 30 uczniów klas I, II i III do Krakowa, pod przewodnictwem nauczycieli Kazimierza Mazurkiewicza i Michała Skiby. Zwiedzono park Jordana, Muzeum Fizjograficzne Akademii Umiejętności, Muzeum XX. Czarotoryskich, ogród botaniczny, lasek Wolski i zwierzyńiec, kopiec Kościuszki, Zamek na Wawelu, Sukiennice, Kościół Marjański i św. Wojciecha, Barbakan, mury warowne i gmachy Uniwersytetu Jagiellońskiego.

Wycieczki przyrodoznawcze.

KLASA I.

1. Kopaliny (las). Zbieranie kiełkujących nasion: grabów, buków i dębów. Spostrzeżenia nad kiełkowaniem.

2. Wolica (sad). Oglądanie przekwitania drzew owocowych i rozwiązywanie się owoców.

3. Wolica (droga do dworu). Spostrzeżenie nad kwitnieniem kasztanowca i odwiedzanie owadów.

4. Latozryn (las). Rozpoznawanie drzew i krzewów po liściach.

KLASA II.

1. Wolica (las). Rozpoznawanie drzew i krzewów po pokroju.

2. Kopaliny (las). Zapoznanie uczniów z drzewami wiatropylnymi.

3. Latozryn. Omawianie budowy źdźbła, kwiatu i sposobu zapyłania żyta.

4. Wisłoka. Życie zwierząt w wodzie.

5. Borek Dębicki. Zbieranie kwiatów, liści i owadów.

KLASA III.

1. Borek Dębicki. Zmiana barwy i opadanie liści u drzew i krzewów.
2. Dębica (rzeźnia). Oglądanie maszyny parowej, dynamo-maszyny i motorów elektrycznych.
3. Pustynia (stawy dworskie). Życie w wodzie.
4. Żyraków. Zbieranie roślin do zielnika i oznaczanie przy pomocy klucza.

W dniach 11, 12 i 13-go czerwca 1930 r. odbyła się wycieczka przyrodniczo-krajoznawcza do Krakowa z uczniami klas od I — do III. w liczbie 30. Celem wycieczki było oglądnięcie zwierzyńca w Łasku Wolskim, muzeum zoologicznego, ogrodu botanicznego i zabytków Krakowa.

D) Ćwiczenia praktyczne w pracowni fizykalno-chemicznej.

KLASA VI.

Mierzenie długości i powierzchni (budowa nonjusza). Swobodny spadek ciał — składami sił. Własności ciał stałych, jak twardość, barwa, połysk, przezroczystość. Własności cieczy, w szczególności wody, jak przyleganie, dyfuzja, osmoza, włoskowatość. Zasada Archimedesesa, zasada naczyń połączonych. Badania ciężaru właściwego ciał: (menzurka, piknometr, areometr). Ciepło i budowa termometru, ciepło właściwe ciał. Własności gazów: (pompy, barometry, manometry). Parowanie, skraplanie, krzepnięcie, topliwość.

KLASA VII.

Rozdzielanie mieszaniny siarki i żelaza i otrzymywanie siarczku żelaza. Otrzymywanie tlenu z tlenku rtęci i chloranu potasowego. Właściwości tlenu. Otrzymywanie wodoru. Chlor. Chlorowódz. Siarka. Siarkowódz. Strącanie siarczków; wykrywanie jonów odczynnikami. Zobojętnienie kwasów i zasad. Sucha destylacja drzewa i węgla. Mydło.

Fala podłużna i poprzeczna. Fala stojąca. Monochord. Rezonans. Rezonator Helmholtza. Piszczalki. Zwierciadła płaskie i kuliste. Soczewki. Fotografja. Stroboskop. Latarnia projekcyjna. Lupa. Mikroskop.

KLASA VIII.

Igła magnetyczna, inklinatorjum. Elektroskop-przewodnictwo elektryczne, gęstość naboju na przewodniku, potencjał, kondensator, pojemność, stała dielektryczna. Ogniwa. Akumulatory. Pomiar prądów busułastycznych: (woltmetr-ampermetr), prawo ohma. Badanie strumieni elektronowych i promieni Roentgena. Szczegółowe oglądanie elektrowni miejskiej.

E) Rysunki.

Obowiązkowa nauka rysunków odbywała się od kl. I—III, w kl. IV—VIII nadobowiązkowo w czterech oddziałach t. j. kl. IV a, b, — oddział A, kl. V a, b, — oddział B, kl. VI a, b, — oddział C, kl. VII a, b, c — i VIII a, b, — oddział D. Oddział A liczył 17 uczniów, B, 18, C, 29, D, 34.

Uczniowie klas od IV – VIII szkicowali w porze zimowej (listopad, grudzień, styczeń, luty, marzec), przeważnie takie przedmioty, których charakterystyczne cechy uwydatniały się najlepiej przy świetle elektrycznym jak przyrządy fizykalne i odlewy gipsowe. W porze letniej (wrzesień, październik, kwiecień, maj i czerwiec), szkicowali uczniowie fragmenty architektoniczne, wnętrza kościoła parafjalnego i kaplicy hr. Raczyńskich zewnątrz na cmentarzu. Przy szkicowaniu tej ostatniej mieli uczniowie sposobność zapoznać się ze stylem gotyckim.

F) Tematy wypracowań pisemnych w językach nowożytnych.

1. Język polski.

KLASA IV a.

1. Najprzyjemniejszy dzień moich wakacyj (w formie listu do kolegi szkolnego) (szkolne).

2. a) Co wiem o L. O. P. P. (domowe).

b) Jak się przyroda przygotowuje do snu zimowego (domowe).

3. a) Jak się zachowuje człowiek kulturalny w wagonie kolejowym?

b) Który z bohaterów „Iljady” najlepiej mi się podoba (szkolne).

4. Czy masz, lub miałeś przyjaciela w świecie zwierząt? (szkolne).

5. a) Słońce jako przyjaciel zdrowia ludzkiego (domowe).

b) Uzasadnić słowa Asnyka. „Z miłością drugich sądz!” (domowe).

c) Niszcz w sobie tchórza! (domowe).

6. Która z walk stoczonych przez ks. Jeremiego wydaje ci się najcięższą i dlaczego? (szkolne).

7. Wartość i charakter ucznia, a wygląd jego, książki i zeszytu (domowe).

8. a) W lesie. (na podstawie własnego przeżycia) (szkolne).

b) Ideał polskiego rycerza, (na podstawie „Trylogii”, Sienkiewicza) (szkolne).

9. Opisać święto sportowe w Dębicy (szkolne).

10. Moje plany wakacyjne (domowe).

KLASA IV b.

1. a) Opis krajobrazu z okolic Dębicy (domowe).

b) Jak spędziłem wakacje? (w formie listu do kolegi) (domowe)

2. a) Co wiem o Kazimierzu Pułaskim? (szkolne).

b) Jakie obchodziliśmy w październiku b. r. uroczystości szkolne?

3. a) Która ze scen „Iljady” wywarła na mnie najsilniejsze wrażenie i dlaczego?

4. a) Sprawozdanie z uroczystości odsłonięcia tablicy ku czci poległych uczniów (szkolne).

b) Co mi się podoba w postaci pana Skrzetuskiego? (szkolne).

5. Czem pragnąłbym się przysłużyć swemu narodowi (domowe).

6. Które ze zwierząt lubisz najwięcej i dlaczego? (szkolne).

7. Zabawna przygoda z mego życia (domowe).

8. Moi koledzy (charakterystyka w formie listu) (szkolne).

9. Na boisku (szkolne).

10. Jakie znaczenie mają kąpiele rzeczne? (domowe).

KLASA V a.

1. Jeden dzień wakacyj (wrażenia jednego dnia) (domowe).
2. Czy i naczem może student oszczędzać (szkolne).
3. Odślonięcie „Tablicy pamiątkowej“ (moje przeżycia z uroczystości) (szkolne).
4. Zwięzłe streszczenie z przeczytanej książki (szkolne).
5. Dlaczego powinniśmy pielegnować zdrowie? (domowa).
6. O czym świadczy używanie ordynarnych słów i wyrażeń? (szk).
7. Naucz się słuchać, abyś umiał rozkazywać (domowe).
8. Rola przygody w „Panu Tadeuszu“ (szkolne).
9. O zwracaniu pożyczonych książek (szkolne).

KLASA V b.

1. Jakie znam zwyczaje ludowe? (szkolne).
2. a) Mój ulubiony rodzaj lektury.
b) Które zjawisko przyrody wywiera na mnie najsilniejsze wrażenie i dlaczego? (domowe).
3. a) Jaki uczynek sprawił mi w życiu największe zadowolenie?
b) Rozwiązać i uzasadnić: „Umiej być przyjacielem, znajdziesz przyjaciela!“ (szkolne).
4. a) Opisz znany ci najlepiej strój ludowy!
b) Jak kłótnia w V ks. „Pana Tadeusza“ charakteryzuje poszczególne osoby?
c) Z Polaka łatwo zrobić bohatera, trudno porządnego człowieka (szkolne).
5. Uniżoność a grzeczność (domowe).
6. a) Kto bohaterem „Pana Tadeusza“ i dlaczego?
b) Powrót wiosny, a nasze usposobienie (szkolne).
8. Zalety Polaków w świetle „Pana Tadeusza“ (szkolne).
9. Opisać trzydniową wycieczkę do Krakowa.

KLASA VI a.

1. Tegoroczne lato (wrażenia osobiste) (domowe).
2. Zalety charakteru prawego obywatela (Na podstawie „Odprawy posłów greckich“ Kochanowskiego) (szkolne).
3. Tablica pamiątkowa ku czci poległych profesorów i uczniów Zakładu (Sprawozdanie z uroczystości szkolnej) (szkolne).
4. Obowiązki posła sejmowego w ujęciu P. Skargi (szkolne).
5. Kogo nazwę dobrym kolegą? (przyjacielem) (szkolne).
6. Jakie organizacje znasz w Dębicy? (domowe).
7. Nigdy i nigdzie nie wstydzmy się mowy ojczystej (szkolne).
8. Znaj się na rzeczach niewielu, ale gruntownie (szkolne).

KLASA VI b.

1. a) Jakie odnosimy korzyści z umiejętności pływania?
b) Rozwiązać i uzasadnić słowa Sofoklesa: „Siła jest dziwów, lecz nad wszystkie siega dżiwy człowieka potęga!“ (szkolne).

2. a) Co słyszałem o L. O. P. P.?
 - b) Jakie uczucia wyraził Kochanowski w swoich pieśniach?
 - c) Czemu nas wzrusza postać Antygony? (domowe).
3. a) Silna wola, a upór.
 - b) Idea przewodnia „Odprawy posłów greckich” (szkolne).
4. a) Pogląd Kochanowskiego na zagadnienie poezji i poety (na popst. wyj. z wiersza p. t. „Muza”).
 - b) Czemu należy się kierować przy wyborze książek do czytania?
 - c) Kiedy litość może być szkodliwa?
5. „Przyjemności wsi w literaturze staropolskiej” (szkolne).
6. a) „Życie bez wielkiego czynu jest nędzą i głupstwem” (Popioły).
 - b) Marzycielstwo nie jest cechą człowieka czynu (domowe).
7. Wady świata sarmackiego i modnego (na podst. Satyr Krasieckiego i „Powrotu posła” Niemcewicza) (szkolne).
8. Na czym polega żywotność „Mazurka Dąbrowskiego” (szkolne)

KLASA VII a.

1. Jakie właściwości charakteru rozwija we mnie wycieczka? (Rozprawka) (domowe).
2. Dlaczego należy oszczędzać (Uwagi na temat „Dnia Oszczędności” (szkolne).
3. Chwila odsłonięcia „Tablicy pamiątkowej”. (Refleksje i uczucia) (szkolne).
4. O ile Pan Tadeusz jest unieśmiertelnieniem polskości (szkol.)
5. Ułożyć program uroczystości 10-lecia odzyskania morza polskiego (szkolne).
6. Nie gniewaj się gdy cię kontrolują, bo kontrola jest dobrodziejstwem dla ciebie (domowe).
7. Co to jest odwaga cywilna? (szkolne).
8. Słońce jako przyjaciel zdrowia ludzkiego (szkolne).

KLASA VII b.

1. Czemu poezja filomacka Mickiewicza przemawia do młodzieży? (szkolne)
2. a) Jak należy obchodzić obecnie rocznice powstań narodowych?
 - b) O ile II i IV cz. „Dziadów” są owocem przeżyć osobistych poety? (domowe).
3. a) Podróże jako czynnik kształcący (szkolne).
 - b) Pogląd Mickiewicza na cel i znaczenie poezji i poety (na podst. „Konrada Wallenroda”).
4. a) Moje uczucia i refleksje po uroczystości odsłonięcia tablicy ku czci poległych uczniów (szkolne).
 - b) Jakie zalety są wrodzone naszemu narodowi?
 - c) Walka o byt a miłość bliźniego.
5. O ile powiększycie i polepszycie dusze wasze, o tyle polepszycie prawa wasze i powiększycie granice (szkolne).
6. a) „Walka do zniszczenia ucisku — to dopiero jedno skrzydło to praca”. (Uroda życia) (domowe).

b) „Anhelli“ a „Księgi pielgrzymstwa“ (zestawienie porównawcze) (domowe).

7. a) Kontrastowe postaci niewieście w poezji Słowackiego (charakterystyka porównawcza) (szkolne).

b) Moje wrażenia z ostatniej wycieczki (szkolne).

8. Pierwiastek osobisty w twórczości Mickiewicza i Słowackiego (szk.)

KLASA VII c.

1. Rozw. i uzas. słowa Mickiewicza: „Im kto wyżej stąpił, w większy trud się wprzęga, i tem się nawet zniża, że wyżej nie sięga!“ (szk.)

2. a) Znaczenie zjazdów i zawodów międzynarodowych dla państwa i Jego obywateli.

b) Jak uczcić pamięć bohaterów narodowych w zbliżający się Dzień Zaduszny? (domowe).

3. a) Co zawdzięczamy powstaniom narodowym?

b) Jak się zapatruje Mickiewicz na problem zdrady?

c) O ile słowa: „Gdzie ma lecieć, po jakie rozkosze, Kto poznał Boga wielkiego na niebie, I kochał męża wielkiego na ziemi? Charakteryzują nam Aldonę?

4. a) Rozwiąż i uzasadnij słowa Mickiewicza: „W słowach tylko chęć widzim, w działaniu potęgę“!

b) Niepamięci opiera się tylko talent, praca i zasługa.

c) Miej odwagę bronić własnego zdania (szkolne).

5. a) Ideał Polaka według „Ksiąg pielgrzymstwa“ Mickiewicza.

b) Z morza bogactwo, z ziemi życie. (szkolne).

6. a) Nic nie znaczy w nowożytnym świecie stowarzyszeń samotny człowiek.

b) Pogląd Słowackiego na pokolenie współczesne (domowe).

7. a) „Sprawiedliwość zwraca podaną przez nas czarę jadu do własnych naszych ust“ (na podst. losów Makbeta i Balladyny lub swobodna interpretacja).

b) Co cudzoziemcy mają w Polsce godnego zwiedzenia? (szk.)

8. a) Co sędzę o przyszłości żeglugi powietrznej?

b) Jaki charakter mają dygresje liryczne w „Beniowskim“ Słowackiego? (szkolne).

KLASA VIII a.

1. Co Polska zyskała przez P. W. K. w Poznaniu (Rozprawka) — domowe.

2. a) Jakie formy grzeczności obowiązują młodych wobec starszych?
b) Niepunktualność plagą polskiego życia (szkolne).

3. Akademia z okazji odsłonięcia „Tablicy pamiątkowej“ (Przeżycia osobiste — szkolne).

4. Jakich uczuć doznaję na widok naszej armji?

5. Czem pragnąłbym się przysłużyć memu narodowi?

6. Jaki cel i znaczenie mają obchody narodowe?

(z okazji 10-lecia morza polskiego).

Kl. VIII b.

1. a) Charakterystyka Orcia. (szkolne).
b) Moje uczucia i refleksje po P. W. K.
c) Dlaczego Krasiński potępił hr. Henryka i Pankracego?
2. a) Który utwór Krasińskiego postawiłbym wyżej „Nie Boską Komedję“ czy „Irydjona“ i dlaczego? (domowe).
b) Projekt obchodu 11-letniej rocznicy odzyskania niepodległości.
c) Symbolizm Krasińskiego w „Nie Boskiej“ i w „Irydjonie“.
3. a) Jak patriotyzm trzech wieszczów przejawiał się w ich twórczości. (szkolne).
b) Uzasadnić słowa Skargi: „Kto ojczyźnie służy, sam sobie służy“.
c) Jak różne dzielnice Polski uzupełniają się pod względem gospodarczym?
4. a) Stanowisko ideowe Asnyka wobec pokolenia romantycznego i pozytywistycznego.
b) Rozw. i uzasadnić słowa Asnyka: „Co nieśmiertelne musi żyć, choć zmienia kształty zużyte“!
c) Typ społeczeństwa w literaturze polskiej.
5. a) Lud w literaturze polskiej po roku 1863. (szkolne).
b) „Świętości nie szargać, bo trza, żeby święte były“ („Wesele Wypiańskiego“).
6. a) Jaki zawód myślę sobie obrać i dlaczego?
b) Ideał Polaka-obywatela w dobie romantycznej, a w okresie poromantycznym.
c) Interpretacja dowolnie wybranego wiersza z „Księgi ubogich“ Kasprowicza.

2. Język niemiecki.

KLASA IV a.

1. Wie ich die Ferien zugebracht habe.
2. Die Umgebung von Dębica und Beschäftigung der Bewohner.
3. Woraus und wie unser Brot hergestellt wird.
4. Welches Handwerk gefällt mir am besten und warum.
5. Die Freuden des Weihnachtsbaumes.
6. Erzählte etwas von den Heinzelmännchen.
7. Als ich letzthin krank war. (Ein Brief).
8. Die Freuden und Gefahren des Frühlings.
9. Ein Markttag in Dębica.
10. Wie baut man ein Haus?

KLASA IV b.

1. Wie wir unser tägliches Brot erhalten.
2. Ein Spaziergang im Walde.
3. Beschreibe eine Schneiderwerkstätte.
4. Unsere Landschaft in Schnee und Eis.

5. Die Mutter im Gedichte „Das Erkennen“.
6. Die Vergnügungen des Reisens.
7. Der Wert der Gesundheit,
8. Das Erwachen der Natur im Frühling.
9. Wie baut man ein Haus?
10. Diktat.

KLASA V a.

1. Ein Ausflug in die nächste Umgebung, meiner Vaterstadt.
2. Das Leben und Treiben unserer Gebirgsleute. (Auf Grund des Lesens und der Beobachtung).
3. Der Grenzlauf der Urner und der Glarner (Fragenbeantwortung nach der Lektüre).
4. Der Gedankengang im Gedichte. „Die Kapelle“.
5. Das Schicksal des Taunenbaurnes. (Nach Andersen).
6. Die Meerfaun in Goethes „Fischer“ und die „Świtezianka“ von Mickiewicz.
7. Was ist dein grösster Wunsch?
8. Ein Frühlingsausflug in den Wald.
9. Wie ist das Leben des Bauers?
10. Meine Pläne für die Ferien.

KLASA V b.

1. Wie wollte ich während der Ferien meinen Nächsten behilflich werden?
2. Woraus beruht die Ähnlichkeit der Alpen mit dem Tatragerge?
3. Wie opferte sich der Sennhirt von Glarus für sein Vaterland?
4. Beschreibe das Bild über dem Gedichte „Die Kapelle“.
5. Mein liebster Wintersport.
6. Die Raubritter im Mittelalter (auf Grund der Lektüre und der Besprechung).
7. Welche Jahreszeit gefällt dir am besten?
8. Meine Selbstbiographie.
9. Wie ist das Leben des Bauers.
10. Meine Pläne für die Ferien.

KLASA VI a.

1. Meine Vorsätze und Aussichten beim Anfang des Schuljahres.
2. Eine Wallfahrtsfeier in Dębica.
3. Der junge Goethe in seiner Vaterstadt.
4. Die Sage vom Bau der Marienkirche in Krakau.
5. Die Popiel- und Piastsage und diejenige von Binger Mäuseturm.
6. Es ist ein Naturbild von Goethes Ballade „Der Erlkönig“ darzustellen.
7. Mai ein
8. Der Pflug und die Rinder in ihre Bedeutung für die Kulturentwicklung.

KLASA VI b.

1. Mit welchem Lebensalter ist der Herbst zu vergleichen?
2. Die Bedeutung der Buchdruckerkunst für die Neuzeit.
3. Die Steigerung der Angst in „Erklönig“.
4. Schönes Wetter im Winter.
5. Beschreibe ein Denkmal.
6. Welche Sedanken enthält das Gedicht „Sahwert und Pflug von W. Müller“.
7. Der Ausflug nach Sandomierz.
8. Beethovens Quel und Trost.

KLASA VII a.

1. Der Götterglaube bei den Slaven und Germanen.
2. Es ist der Ort der Handlung auf Grund der bisher gelesenen Gesänge von Goethes „Hermann und Dorothea“ zu schildern.
3. Das Ideal eines deutschen und eines polnischen Ritters.
4. Siegfried als Muster eines Helden.
5. Parsivals Gesteszustände in seiner Kindheit, Jugend, Mannesalter.
6. Wie nütze ich meine Ferien aus.

KLASA VII b.

1. Die Römer und die Germanen (nach Disposition).
2. Hermann und die franzisische Revolution (Nach dem IV. Gesänge des „Hermann und Dorothea“.
3. Das Wesen des Rittertums (Auf Grund der Lektüre u. d. Besprechung).
4. Die Lebensanschauung des Sängers in Goethes gleichnamigem Gedichte.
5. Die Ursachen und das Schicksal der Bauerkriege im XVI Jahrhundert.
6. Meine Pläne für die Ferien.

Kl. VII c.

1. Hauptzüge des Charakters der alten Germanen.
2. Der Wirt als Vertreter des Fortschritts und dessen Gegensatz (nach Goethes, Hermann und Dorothea).
3. Das mittelalterliche Sängertum auf Grund Goethes „Der Sänger“.
4. Das Mythologische Sagenhafte und Geschichtliche im Niebelungenliede.
5. Parzivals Geisteszustände in seiner Kindheit, Jugend, Mannesalter.
6. Welche, dem Parzival vom Fürsten Gurnemanz erteilte Ratschläge, haben bis jetzt ihre Geltung.

Kl. VIII a.

1. Dichterisches Schaffen des jungen Goethe.

2. Die Frauen in Lessings „Minna von Barnhelm“.
3. Lessings Ansichten über die Kunst auf Grund seines „Laokoon“.
4. a) Die Bedeutung der Feuerbrunst für Hermanns Eltern (nach Goethes „Hermann und Dorothea“).

Kl. VIII b.

1. Charakteristik der deutschen Romantik.
2. Tellheims Charakteristik in Lessings „Minna vom Barnhelm“.
3. Die Bedeutung des Schnees.
4. a) Willst du herrschen (befehlen) so lerne gehorchen.
b) Die Freigebigkeit Hermanns Eltern nach Goethes „Hermann und Dorothea“.

G) Wykaz dobrowolnych prac i lektur uzupełniających według klas i przedmiotów.

a) Lektury uzupełniające i dobrowolne.

1. Język polski — Klasa I.

1. *H. Sienkiewicz*: „Janko Muzykant“ (Andrusiów, Charchut, Erbes, Hammer, Hausner, Knot, Kołodziej, Milas, Mucha, Nędza, Pasik, Skiba, Śnieżek). — „Ogniem i mieczem“ (Wisł, Erbes, Kołodziej, Skiba, Szybalski). — „Potop“ (Skiba, Wisł, Hammer). — „Krzyżacy“ (Kołodziej, Erbes, Skiba, Wójcik). — „Pan Wołodyjowski“ (Skiba, Szybalski, Wisł, Hammer). — „W pustyni i w puszczy“ (Chodacki, Hammer, Szybalski). — „Quo vadis“ (Mucha, Erbes, Lilien, Skiba). — „Stary sługa“ (Chodacki, Lilien, Szybalski). — „Czas to pieniądź“ (Wojciechowski). — „Łokietek na łożu śmierci“ (Szybalski). — „Latarnik“ (Andrusiów, Erbes, Knot, Hausner, Mucha, Pasik, Skiba, Stanek, Szybalski, Wilczyński). — 2. *M. Konopnicka*: „Dym“ (Hausner, Pasik, Wojciechowski). — „Nasza szkap“ (Cieśla, Chodacki, Kołodziej, Mucha, Nędza, Pasik, Skiba, Strzyż, Sojka, Szybalski, Tarnopolski, Wilczyński, Wisł). — „Serce“ (Erbes, Hausner).
3. *E. Orzeszkowa*: „Kierdel“ (Szybalski). — „Skarby olbrzyma“ (Żurek).
4. *B. Prus*: „Antek“ (Wojciechowski). — „Katarynka“ (Chodacki, Hammer, Skiba). — 5. *A. Dygasiński*: „Cudowne bajki“ (Charchut, Mucha, Stanek, Szybalski, Wisł). — „Beldonek“ (Erbes, Mucha, Pasik, Strzyż). — „Gniazdo bocianie“ (Hammer, Mucha, Szybalski, Wojciechowski). — 6. *K. Makuszyński*: „Bezgrzeszne lata“ (Chodacki, Erbes). — 7. *E. Domicis*: „Serce“ (Szczerba). — 8. *Wł. Umiński*: „Mieszkanie puszczy“ (Chodacki). — „Synowie puszczy“ (Chodacki, Wójcik). — „W puszczech Kanady“ (Hammer, Wójcik). — „Biały mandaryn“ (Chodacki, Skiba, Wisł, Wójcik). — 9. *Andersen*: „Baśnie“ (Andrusiów, Chodacki, Hammer, Lilien, Skiba, Szczerba). — 10. *Ciembroniewicz*: „Herkules“ (Chodacki). — 11. *Defoe*: „Robinson Crusoe“ (Andrusiów, Charchut, Hammer, Erbes, Hausner, Skiba, Pasik, Mucha, Śnieżek, Strzyż, Szczerba, Szybalski, Wójcik). — „Tarzan wśród małp“ (Charchut). — 12. *K. Brodziński*: „Wiesław“ (Śnieżek). — 13. *W. Gomulicki*: „Strach“ (Hausner).
14. *Meine Reid*: „Dolina bez wyjścia“ (Charchut). — „Przygody mło-

dego kapitana" (Chodacki). — 14. *J. Porazińska*: „Wysłuchani" (Chodacki). — „W spalonym dworze" (Szczerba, Strzyż).

Kl. IV a.

Anczyc: „Duch puszczy" (Grzebień, Markiewicz, Naróg, Wójcik). — *Bogdanowicz*: „Sępie gniazdo" (Markiewicz). — *Bernatowicz*: „Pojata" (Grzebień, Lonczak). — *M. Czeska*: „Dwaj Rymaszowie" (Naróg, Głodek, Wójcik). — *Defoe*: „Robinson Kruzo" (Szczeklik, Markiewicz, Jedynak, Lonczak, Naróg, Pawełek, Jeleń, Bira L., Bira H., Wójcik, Głodek, Kania, Grzebień, Karasiński, Tabaszewski, Mateja, Chęciek, Nykiel, Towarnicki). — *Dygasiński*: „Beldonek" (Bira L., Grzebień, Lonczak). — *T. Jeż*: „Uskoki" (Grzebień, Nykiel, Towarnicki, Naróg, Wójcik). — *Kraszewski*: „Stara baśń" (Gac, Bira H., Klamut, Naróg, Markiewicz, Szczeklik, Towarnicki, Nykiel). „Zygmuntowskie czasy" (Nykiel). „Powrót do gniazda" (Lonczak, Wójcik). — „Dziecię Staro-go Miasta" (Bira H., Naróg, Wójcik, Markiewicz, Karasiński). — „Chata za wsią" (Bira H., Klamut, Naróg, Nykiel, Wójcik). — „Jaszka Orfanem" (Grzebień, Markiewicz). — *Korzeniowski*: „Kollokacja" (Nykiel, Tabaszewski). — „Karpaccy górale" (Jeleń, Klamut, Skrzypek, Towarnicki). — *Ossendowski*: „Życie i przygody małpki" (Bira L., Bira H., Grzebień). — „Przez kraj zwierząt, ludzi i bogów" (Markiewicz, Nykiel, Karasiński, Wójcik). — „Wańko z Lisowa" (Markiewicz, Wójcik). „Pod polską banderą" (Grzebień). — „Mali zwycięzcy" (Markiewicz). *Prus*: „Anielka" (Bira L., Głodek, Jeleń, Naróg, Markiewicz, Skrzypek, Pawełek, Klamut, Nykiel). — „Placówka" (Bira L., Markiewicz, Mateja). — „Pierwsze opowiadania" (Bira L., Głodek, Klamut, Jeleń, Naróg, Litak, Skrzypek). — „Grzechy dzieciństwa" (Bira, Markiewicz, Wójcik). — *Reymont*: „Osądzona" (Jeleń, Mateja, Szczeklik, Markiewicz). — „Sprawiedliwie" (Mateja). — „Księżniczka" (Szczeklik, Jeleń). — „Z ziemi chełmskiej" (Naróg, Markiewicz, Jeleń). — *Rodzie-wiczówna*: „Dewajtis" (Bira L., Markiewicz, Nykiel, Wójcik). — „Szary proch" (Wójcik, Naróg). — „Straszny dziadunio" (Markiewicz). „Po-żary i zgliszcza" (Wójcik, Naróg, Karasiński). — „Lato leśnych ludzi" (Grzebień, Naróg). — *Makuszyński*: „Bezgrzeszne lata" (Markiewicz, Lonczak). — *Sienkiewicz*: „Potop", „Pan Wołodyjowski", „Stary sługa", „Janko Muzykant (cała klasa). — „Za chlebem" (8 uczniów). — „Krzy-żacy" (9 uczniów). — „Latarnik" (cała klasa). — „Bartek zwycięzca" (Jeleń, Karasiński, Markiewicz, Towarnicki). — *Sieroszewski*: „Nowele" (Wójcik). — *Umiński*: „Biały mandaryn" (Naróg). — *Czyżowski*: „Syn-ownie puszczy" (Wójcik, Markiewicz, Skrzypek, Towarnicki). — „Jim żeglarz" (Karasiński, Wójcik, Grzebień). — „Młody jeniec indyjski" (Lonczak, Naróg, Tabaszewski). — *Verne*: „Dwadzieścia tysięcy mil podmorskiej żeglugi" (Wójcik). — „Tajemniczy gród w pustyni" (Wój-cik, Skrzypek, Markiewicz, Mateja, Naróg, Tabaszewski, Nykiel, Grzebień).

Kl. IV b.

Bernatowicz: „Pojata" (Bochnia, Mikuła). — *Bogdanowicz*: „Sępie gniazdo" (Knot, Mielecki, Bochnia). — *M. Czeska*: „Dwaj Rymaszowie"

(Felon, Knot). — *Dygasiński*: „Beldonek” (Knot, Mikula, Tabor). — *Hoffman*: „Pierwszy błąd” (Chodacki). — *Korzeniowski*: „Spekulant” (Glibowski). — „Karpaccy górale” (Tabor). — „Kollokacja” (Przewoźnik, Glibowski). — *T. Jeź*: „Uskoki” (Knot, Mikula). — *Kraszewski*: „Stara Baśń” (Huculak, Błaszczak, Lewicki, Knot, Mikula). — „Powrót do gniazda” (Bochnia, Glibowski, Mikula). — „Historja o janaszu Karczaku” (Knot, Mielecki, Kochanek). — „Zygmuntowskie czasy” (Bochnia, Mikula, Motyka). — „Dziecię Starego Miasta” (Knot). — *Ossendowski*: „Wańko z Lissowa” (Chodacki, Knot, Mikula). — „Przygody Małpki” (Chodacki, Knot). — *Prus*: „Michałko” (Chajec). — „Placówka” (Dudek, Huculak, Knot, Lewicki). — „Anielka” (Huculak, Mielecki, Urbanek). — „Emancypantki” (Mikula). — *Reymont*: „Sprawiedliwie” (Dudek). — „Ostatni Sejm Rzpltej”, „Insurekcja”, „Nil desperandum” (Huculak, Glibowski). — *Rodziewiczówna*: „Dewajtis” (Huculak, Mielecki, Knot). — „Straszny dziadunio” (Huculak, Knot). — „Pożary i zgliszcz” (Dudek, Huculak, Knot, Mielecki). — „Lato leśnych ludzi” (Błaszczak, Huculak, Knot, Lewicki, Mikula). — „Błękitni” (Huculak). — „Nieswojone ptaki” (Knot). — „Magnat” (Knot). — „Szary proch” (Huculak). — „Ryngraf” (Huculak, Knot). — „Na wyżynach” (Huculak, Knot). — *Sienkiewicz*: „Potop”, „Pan Wołodyjowski” (15 ucz.). — „Krzyżacy” (15 ucz.). — „Quo vadis” (13 ucz.). — „W pustyni i w puszczy” (cała klasa). — „Janko Muzykant” (cała klasa). — „Latarnik” (cała klasa). — „Wspomnienia z Maripozy” (cała klasa). — „Za chlebem” (cała klasa). — „Z pamiętnika poznańskiego nauczyciela” (cała klasa). — „Bartek zwycięzca” (8 ucz.). — „Na polu chwały” (Bochnia, Mikula, Knot). — *Słowacki*: „Jan Bielecki” (Bochnia, Chajec, Huculak, Mikula). — „Mindowe” (Knot). — *Sieroszewski*: „Ocean” (Glibowski, Knot). — „Beniowski” (Mielecki, Mikula). — *Umiński*: „Biały mandaryn” (7 ucz.). — „Synowie puszczy” (10 ucz.). — „Młody jeniec indyjski” (7 ucz.). — „Podróż bez pieniędzy” (Glibowski, Knot, Tabor). — *Verne*: „Balonem ponad Afryką” (6 ucz.). — „Wyprawa w głąb Afryki” (7 ucz.). — „Dzieci kapitana Granta” (Glibowski, Knot, Kochanek, Mikula). — „Straszny wynalazca” (4 ucz.). — „Dziesięcioletni kapitan” (Huculak, Knot). — *Zakrzewska*: „Dzieci Lwowa” (Huculak, Knot, Mikula, Kochanek, Tabor). — *Żeromski*: „Syzyfowe prace” (6 ucz.). — *Żuławski*: „Na srebrnym globie” (Huculak, Przewoźnik, Knot).

Kl. V a

Korzeniowski: Kollokacja (Baran, Szlachta A., Ząbroń, Szlachta L.), Karpaccy Górale (Pocica), Spekulant (Mielecki). — *J. I. Kraszewski*: Chata za wsią (Mądro, Pieprzak, Gocio, Wietki), Lubonie (Bacher, Wasilewski, Wietki), Bracia Zmartwychwstańcy (Bieszczad), Stara Baśń (Baran, Grych, Mądro, Mielecki, Mikrut, Szlachta A., Szlachta L., Wasilewski, Ząbroń), Budnik (Bieszczad, Baran, Hamerski, Wasilewski, Wietki, Pocica, Gierulski), Dziecię Starego Miasta (Bielecki, Grodecki, Grych, Hamerski, Łotocki, Nykiel, Streb, Wietki), Pamiętnik Mrocza (Czerepak, Streb, Zdziebko A., Zdziebko Jan), Król Chłopów (Streb,

Ząbroń), Emisarjusz (Wasilewski), Maślaw (Bielecki), Stach z Konar (Bacher, Wasilewski, Wietki), Powrót do gniazda (Bacher, Zagólski), Historia o Janaszu Korczaku i pięknej Miecznikównie (Łotocki, Pieprzak, Zdziebko J., Zagólski), Wierna Rzeka (Zdziebko A.) — *E. Orzeszkowa*: Ognia (Gierulski, Gródecki, Szlachta L.), Pan Kaprowski (Mądro), Kto winien (Ząbroń), Gloria victis (Gródecki, Zagólski), Anastazja (Wietki), Bene nati (Wietki), Dziurdziowie (Maj, Mądro, Dąbrowski), Cham (Dąbrowski, Maj, Mądro, Rolek). — *H. Sienkiewicz*: Krzyżacy (Bacher, Grych, Mądro, Mikrut, Nykiel), Quo vadis (Bacher, Mądro, Pieprzak, Pacica, Szczęsny), Potop (Mądro, Mikrut), W pustyni i puszcy (Gnacek, Hancerski, Mielecki, Mikrut), Za chlebem (Baran, Wasilewski, Nykiel), Kamień węgielny (Czerepak, Ząbroń), Organista z Ponikły (Dąbrowski). — *W. Sieroszewski*: Beniowski (Mielecki), Ol-soni-kisań (Bielecki). — *S. Żeromski*: Popioły (Bielecki, Gierulski, Gnacek, Mikrut, Szczęsny), Wierna rzeka (większa część), Syzyfowe prace (14 uczniów), Wiatr od morza (Zagólski), Promień (Bieszczad, Pocica, Szczęsny, Szlachta, Zdziebko), Charitas (Bacher, Czerepak, Gnacek, Rolek), Nawracanie Judasza (Mądro), Zamieć (Bacher, Czerepak, Maj), Echa leśne (Streb), Duma o hetmanie (Streb), Rozdziubią nas kruki, wrony (Rolek), Siłaczka (Gierulski), Turoń (Ząbroń), Ponad śnieg bielszym się stanę (Ząbroń), Uroda życia (Rolek, Szczęsny, Zagólski). — *S. Reymont*: Chłopi (Mikrut), Sdrawiedliwie (10 uczniów), Fermenty (Grych), Osądzona (Maj, Gródecki, Pocica), Z ziemi chełmskiej (Gródecki), Z ziemi włoskiej i polskiej (Gródecki), Oporni (Pieprzak, Szlachta). — *H. Zakrzewska*: Białe Róże (Mikrut, Mielecki). — *Ossendowski*: Pod polską banderą (Łotocki), Biały kapitan (Bielecki). — *M. Konopnicka*: Dym (Dąbrowski, Mądro, Rolek), Wojciech Zapala (Rolek). — *M. Rodziewiczówna*: Pożary i zgłiszcza (Gierulski, Hamerski, Mielecki, Mikrut), Dewajtis (15 uczniów), Wrzos (Bacher, Czerepak, Wild, Wietki, Ząbroń), Szary proch (Zdziebko J., Łotocki), Lato leśnych ludzi (Bieszczad, Pieprzak, Zdziebko A. i J., Łotocki, Pocica, Rolek, Wild), Klejnot (Bieszczad, Hamerski, Zdziebko J.), Atma (Dąbrowski, Gierulski, Hamerski), Jaskółczym szlakiem (Dąbrowski), Na wyżynach (Mikrut), Ona (Baran), Między ustami a brzegiem pucharu (Zdziebko A. i J.), Kwiat Lotosu (Czerepak, Zdziebko A.), Na fali (Zagólski), Hrywda (Bieszczad, Ząbroń) — *B. Prus*: Placówka (23 uczniów), Antek (Łotocki, Wild, Szczęsny), Omyłka (Dąbrowski, Hamerski, Wietki), Anielka (Gródecki), Wojna i praca (Wasilewski), Przekłète szczęście (Bieszczad, Pieprzak, Streb), Grzechy dziedzinstwa (Maj, Pieprzak). — *Gruszewski*: Hasła (Dąbrowski). — *Stevenson*: Skarby na wyspie (Gnacek, Gródecki). — *Z. Sokółowska*: Syn Wisły (Zagólski). — *Wiktor*: Oporni (Szlachta, Pieprzak). — *Z. Krasieński*: Grób Rodziny Reichstałów (Bielecki, Dąbrowski), Sen Elżbiety Pileckiej (Bielecki, Dąbrowski), Władysław Herman i jego dwór (Bielecki, Grych). — *Umiński*: W puszczech Kanady (Wild). — *Laskowski*: Staszek Miazga (Hamerski, Łotocki). — *J. Iwaszkiewicz*: Jeździec bez głowy (Pieprzak). — *Maeterling*: Życie termitów (Gnacek).

Kl. V b.

Anczyc: Duch puszczy (Czak, Czauderna, Michalski, Kalita, Kaczkowski, Tobas, Tomaszewski, Przyślak, Grzebień, Lelek, Zagórski). — *Bernatowicz*: Pojata (Zagórski, Leśniak, Kądziołka). — *M. Czeska*: Dwaj Rymaszowie (Kobyłarz, Kaczkowski, Zagórski, Sulisz). — *Dygasiński*: Beldonek (Czanderna, Filipek, Tabas, Tworek, Zagórski). — *T. Jeź*: Uskoki (Czak, Zagórski, Król, Tworek). — *Kraszewski*: Chata za wsią (Czak, Para, Tworek, Król, Machalski, Szumowicz, Ozga, Przyślak, Dwornicki, Kalita, Zagórski, Kaczkowski), Stara baśń (Czanderna, Dwornicki, Lelek, Ozga, Przyślak, Leśniak, Szumowicz, Król, Kalita, Taboń, Zagórski, Tomaszewski, Tabas, Tworek), Dziecię starego miasta (Czanderna, Michalski, Urbanek, Zzumowicz, Król, Ozga, Para, Kądziołka, Tworek), Historia o Januszu Korczaku (Osiecimski, Than, Kalita, Kaczkowski, Leśniak), Pamiętniki Mroczka (Kądziołka, Michalski, Para, Szumowicz, Tworek). — *Korzeniowski*: Kollokacja (Michalski, Czanderna, Zagórski, Przyślak, Tworek, Para, Tabas, Taboń, Król), Spekulant (Para, Kaczkowski), Karpaccy Górale (Para, Tworek, Janda). *Mayne Reid*: Dolina bez wyjścia (Kalita, Kaczkowski), Pobyt w pustyni (Kalita, Zagórski). — *Orkan*: W Roztokach (Michalski, Czanderna, Tabas, Zagórski, Król, Kądziołka). — *Orzeszkowa*: Nad Niemnem (Taboń, Tomaszewski, Para, Kobyłarz), Cham (Dwornicki, Przyślak, Zagórski), Dziurdziowie (Dwornicki). — *Ossendowski*: Pod polską banderą (Leśniak), Życie i przygody małpki (Leśniak), Wańko z Lissowa (Zagórski). — *Prus*: Placówka (wszyscy), Anielka (Kaczkowski, Przyślak), Pierwsze opowiadnia (Czanderna, Kaczkowski), Grzechy dzieciństwa (Czak, Kaczkowski). — *Reymont*: Pęknięty dzwon (Grzebień), Sprawiedliwie (Leśniak, Kaczkowski), Osądzona (Ozga, Kalita, Panocha, Zagórski, Kobyłarz, Tworek), Księżniczka (Ozga), Z ziemi Chełmskiej (Filipek, Kalita, Kaczkowski, Janda, Para). — *Rodziewiczówna*: Dewajtis (Kądziołka, Osiecimski, Kaczkowski, Kalita, Kobyłarz), Lato leśnych ludzi (Kaczkowski, Zagórski, Tomaszewski). — *Sienkiewicz*: Krzyżacy (Taboń, Leśniak, Ozga, Panocha, Kądziołka, Kalita, Przyślak, Zagórski, Tabas, Janda, Kobyłarz, Tomaszewski), Listy z Afryki (Leśniak, Kalita), Quo vadis (Leśniak, Kalita, Czanderna, Dwornicki, Lelek, Ozga, Panocha, Zagórski, Król, Janda, Tabas, Taboń, Tomaszewski, Przyślak). — *Sieroszewski*: Risztau (Czak, Kalita, Ozga), Ol soni Kisan (Czak, Kalita, Ozga), Ocean (Zagórski, Kaczkowski). — *Umiński*: Biały Mandaryn (Zagórski), Podróż bez pieniędzy (Kalita, Zagórski, Kobyłarz, Tomaszewski), Młody jeniec indyjski (Taboń, Janda). — *Iwaszkiewicz*: Jeździec bez głowy (Kaczkowski). — *Verne*: Podróż naokoło świata (Szumowicz, Kobyłarz, Kaczkowski, Janda, Czanderna). — *Tetmajer*: Na skalnem Podhalu (Lewiak, Kalita, Zagórski, Król, Kądziołka, Kaczkowski, Janda, Tomaszewski). — *Zakrzewski*: Dzieci Lwowa (Grzebień). — *Żeromski*: Syzyfowe prace (wszyscy), Wierna rzeka (28 uczni), Echa leśne (Czanderna), Ludzie bezdomni (Kądziołka, Kobyłarz, Michalski).

Kl. VI a.

H. Sienkiewicz: Rodzina Polanieckich (M. Krajewski), Quo vadis (Byś, Bielatowicz, Świętoń, Stawiarski, Burz, Pluta, Chęciek, Król). —

W. Sieroszewski: Ocean (Kita, Stawiarski), Ucieczka (Szymaszek), Beniowski (Szymaszek). — *J. Weysenhoff*: Soból i panna (Turza Kaz, Mysona Wł.) — *St. Żeromski*: Wierna rzeka (wszyscy), Uroda życia (12 uczniów), Nawracanie Judasza, Zamięć, Charitas (Krzemiński, Migala, Sroczyński, Starzak, Turza), Popioły (Bielatowicz, Burz, Migala, Sroczyński, Stawiarski), Promień (Burz, Krajewski, Krzemiński, Nowakowski, Szymaszek), Wiatr od morza (Kita, Krajewski, Stawiarski), Ludzie bezdomni (Kita, Król, Pytel, Sroczyński, Starzak), Duma o hetmanie (Fisch). — *Fr. Zabłocki*: Fircyk w zalotach (Pytel, Starzak), Sarmatyzm (Mysona), Zabobonnik (Pytel). — *Wł. Reymont*: Ostatni sejm Rzeczpltej, Nil desperandum, Insurekcja (Bielatowicz, Burz, Stawiarski, Król), Wampir (Detz, Krzemiński), Sprawiedliwie (9 uczniów). — *Wł. Reymont*: Chłopi (Burz, Migala, Mysona). — *Byron*: Giau, Korsarz (Pytel). — *A. Dante*: Boska komedja (Stawiarski, Dybek, Krzemiński). — *Al. Fredro*: Pan Jowialski (Stawiarski), Pan Geldhab (Krajewski), Śluby panieńskie (Kita). — *J. Korzeniowski*: Kollokacja (Pytel, Starzak, Mysona, Sroczyński), Spekulant (Bielatowicz), Karpaccy Górale (Burz, Krajewski), Garbaty (Mysona). — *I. Krasicki*: Przypadki Doświad. (Byś, Chęciek, Nowakowski, Świętoń), Pan Podstoli (Nowakowski). — *J. I. Kraszewski*: Dziecię Starego Miasta (Głab, Krzemiński, Stawiarski), Chata za wsią (Burz, Chęciek, Detz, Mysona, Turza, Słota), Stara baśń (Burz, Byś, Chęciek, Kita, Migala, Stawiarski, Świętoń), Historia o Jonaszu Korczaku i pięknej Mieczn. (Bielatowicz, Burz, Świętoń, Detz), Powieść bez tytułu (Krajewski), Metamorfozy (Bielatowicz). — *E. Orzeszkowa*: Dziurdziowie (Burz, Król, Krajewski, Migala), Nad Niemnem (Bielatowicz, Burz, Sroczyński, Starzak), Bene nati (Głab, Krajewski, Burz), Meir Ezołowicz (Krajewski, Sroczyński, Szymaszek). — *M. Konopnicka*: Pan Balcer w Brazylii (Krajewski). — *M. Rodziewiczówna*: Magnat (Bielatowicz, Ryś, Chęciek, Głab, Król, Turza, Słota), Szary proch (Bielatowicz, Byś, Chęciek, Stawiarski, Turza, Słota, Szymaszek), Czahary (Bielatowicz, Migala, Sroczyński). — *M. Rodziewiczówna*: Anima vilis (Bielatowicz, Byś, Stawiarski), Dewajtis (Turza, Kita, Stawiarski), Pożary i zgłiszcza (Bielatowicz, Burz, Kita, Stawiarski, Turza), Atma (Burz, Byś, Chęciek, Detz, Kita, Nowakowski, Świętoń), Kądział (Chęciek), Na wyżynach (Detz). — *B. Brus*: Placówka (Burz, Byś, Chęciek, Detz, Kita, Migala, Stawiarski, Starzak, Szymaszek, Nowakowski), Faraon (Bielatowicz, Byś, Chęciek, Krajewski, Stawiarski), Dzieci (Burz, Król, Krajewski, Migala, Mysona, Szymaszek), Anielka (Tusza, Chęciek, Nowakowski). — *Artur Gruszecki*: Tam gdzie się Wisła kończy (Krajewski).

KLASA VIb.

Edward Ligocki: Noc na Palatynie (Gębala, Rozlazły, Wyczałek, Kępski Borkowski, Daniel Borycza, Wojtowicz). — *A. Mickiewicz*: Ballady i Romanse (Dyło, Słota, Radoniewicz, Borycza). — *E. Orzeszkowa*: Nad Niemnem (Babula, Barycza, Bełek, Dyło, Kisiel, Borkowski, Pięta, Kępski, Laska, Sędlak, Posłuszny, Stępień), Lato leśnych ludzi (Barycza-Filipek, Dyto, Rozlazły, Sędlak, Posłuszny). — *Bolesław Prus*: Faraon, (Dyło, Gębala, Czarnik, Daniel, Radoniewicz, Wyczałek, Kępski, Bor-

kowski, Igielski, Jędrzejewski), Placówka (Dyło, Daniel, Borkowski, Igielski, Rozlazły, Mahler, Babuła, Pięta, Laska, Sołtys, Bochnia, Bełtek, Słota, Sędlak, Trześniowski, Kępski, Stępień, Radoniewicz), Lalka (Dyło, Gębala, Daniel, Radoniewicz, Sędfak), Dzieci (Laska, Wyczałek, Kępski, Jędrzejewski, Trześniowski, Radoniewicz), Aniłka (Bochnia, Daniel, Jędrzejewski, Słota, Mahler, Laska). Emancypantki (Dyło, Radoniewicz, Słota, Posłuszny, Trześniowski, Borkowski, Stępień). — *St. Reymont*: Chłopi (Daniel, Borkowski, Gębala, Jasiński, Pięta, Laska, Bochnia, Radoniewicz). Ziemia obiecana (Mahler, Gębala, Radoniewicz). Z Ziemi Chełmskiej (Borkowski, Dyło, Gębala, Mahler, Babuła, Barycza).

M. Rodziewiczówna: Dewajtis (Barycza, Borkowski, Filipek, Posłuszny, Daniel, Jasiński, Słota), Szary Proch (Bochnia, Jasiński, Czarnik, Radoniewicz, Barycza, Słota). — *H. Rzewuski*: Listopad (Bochnia, Bełtek, Borkowski, Pięta, Sołtys, Czarnik, Kisiel, Dyło, Posłuszny, Radoniewicz, Jasiński, Laska, Trześniowski, Wyczałek, Występek, Rozlazły). *H. Sienkiewicz*: Rodzina Połanieckich (Dyło, Czarnik, Gębala, Rozlazły, Borkowski). Nowele (Barycza, Filipek, Pięta, Mahler, Słota, Radoniewicz, Jędrzejewski, Laska, Daniel, Stępień, Wyczałek), Quo Vadis (Barycza, Mahler, Posłuszny, Laska, Słota, Wiśniewski, Wyczałek). — *Wacław Sieroszewski*: Risz-tau, Dno nędzy, Brzask (Laska, Bochnia, Igielski, Jasiński, Sołtys). — *Kazimierz Tetmajer*: Na skalnem Podhalu (Bełtek, Czarnik, Daniel, Kępski, Pięta, Słota, Jędrzejewski). — *Weyssenhoff*: Syn marnotrawny (Dyło, Borkowski, Igielski, Gębala, Rozlazły, Wyczałek, Słota), Soból i panna (Daniel, Borkowski, Gębala, Igielski). — *Stefan Żeromski*: Popioły (Dyło, Bochnia, Kisiel, Gębala, Daniel, Filipek, Barycza, Radoniewicz), Wierna rzeka (Filipek, Dyło, Daniel, Radoniewicz, Posłuszny, Bochnia, Gębala, Igielski, Wyczałek, Kępski, Wiśniewski, Jędrzejewski), Ludzie bezdomni (Dyło, Wyczałek, Gębala, Słota), Caritas (Słota, Gębala, Wyczałek, Trzeźmirski, Radoniewicz, Wiśniewski), Uroda życia (Czarnik, Rozlazły, Słota, Wyczałek, Stępień, Kisiel).

KLASA VII. a.

Byron: Giaur (Olechawski, Król, Łarzewski), Korszarz (Łarzewski, Szczęch). *Daute*: Raj (Daniel, Osucha), Piekło (Olechawski, Osucha), Czyściec (Osucha), Niedola Nibelungów (Osucha, Szczęch). — *Tolstoj*: Wojna i pokój (Grzegorski), Sonata Kreutzerowska (Kowalski, Dąbrowski), Miłość nad morzem (Olechawski). — *Szekspir*: Sen nocy letniej (Łarzewski). — *Sofokles*: Siedmiu przeciw Tebom, Król Edyp, Żmuda). *Arystofanes*: Rycerze (Berger, Olechawski). — *Aischylos*: Prometeusz skowany (Olechawski, Żmuda). *Dumas*: Trzej muszkieterowie (Żmuda, Klimek, Jabłoński, Różak, Skłodzień), Hrabia Monte-Christo (Różak, Berger), Dwadzieścia lat później (Król, Olechawski), Dama kameljowa (Berger). — *London*: Zew krwi (Kowalski). *Hugo*: Nędznicy (Dąbrowski, Klimek). — *Gruszcwski*: Hasła (Kowalski, Dąbrowski, Różak). *Gąsiorowski*: Huragan (Łarzewski). — *Kaczkowski*: Olbrachtowi rycerze, (Grzegorski). — *Korzeniowski*: Kollokacja (Anuszcwski, Olechawski, Sroka), Spekulant (Kwiatkowski, Marszałek). — *Kraszcwski*: Dziecię starego miasta (Sroka, Grych), Stara baśń (Dąbrowski, Leśniowski

Grych), Powrót do gniazda (Grzegorski, Żmuda, Olechawski), Chata za wsią (Berger, Daniel, Marszałek, Grych, Olechawski, Król, Osucha). *Niemcewicz*: Jan z Tęczyna (Grzegorski), Żywoty sławnych mężów (Berger, Marszałek, Żmuda).

KLASA VII b.

Anczyc: Chłopi arystokracji, Łobzowianie (Wojnarowski). — *Bandrowski*: Zolejka (Kutrzuba, Szczurowski). — *Byron*: Giaur (Kowalski, Szafrąński, Wojnarowski), Korszarz (Grzebyk, Hüttel, Wojnarowski, Zieliński). — *Ks. Czartoryska*: Malwina (Osiecimski, Wojnarowski). — *Dante*: Boska komedja (Guniówna Marja, Wojnarowski). — *Goszczyński*: Zamek kaniowski (Hüttel, Leja, Weigel, Guniówna), Król zamczyska (Szczurowski, Stróżyński, Szafrąński, Kropczyńska, Wojnarowski). — *Gruszecki*: Tam gdzie się Wisła kończy (Kutrzuba, Kottis, Szczurowski, Stóżyński, Szafrąński, Kowalski, Krypel, Kliś, Wojnarowski, Skoczek), Bujne chwasty (Kądziołka, Wojnarowski, Sobeci, Wagner) Hasła (Wojnarowski), Krety Kropczyńska, Guniówna). — *T. T. Jeź*: Uskoki (Guniówna, Kutrzuba, Kropczyńska, Grzebyk, Hüttel, Kowalski), *Korzeniowski J.*: Kollokacja (cała klasa) Spekulant (cała klasa) Karpaccy górale (Skoczek, Szafrąński, Kutrzuba, Wagner, Kottis, Kowalski, Stróżyński, Kądziołka, Wojnarowski, Kliś). — *Kraszewski*: Stara Baśń (cała klasa) Zygmuntofskie czasy (Kutrzuba, Zieliński, Wojnarowski, Osiecimska, Kropczyńska), Męczennica na tronie (Kropczyńska, Guniówna), Syn Jazdona (Krypel, Kowalski, Szczurowski), Król chłopów (Guniówna, Krapczyńska, Szafrąński), Dwie królowe (Kowalski), Powrót do gniazda (Skoczek Kutrzuba, Krypel, Wagner, Kowalski, Zieliński, Szczurowski, Kliś, Wojnarowski, Grzebyk), Królewscy synowie (Grzebyk, Skoczek, Szczurowski, Kowalski), Dziecię starego miasta (cała klasa) Chata za wsią (cała klasa) Ostap Bondareczuk (Wojnarowski, Kropczyńska), Dwaj Sreniawici (Zieliński, Szczurowski, Wojnarowski), Ostatni z Siekierzyńskich (Kowalski, Krypel, Kottis, Sobeci), Budnik (Kottis, Kowalski, Wojnarowski), Banita (Kottis, Skoczek, Krypel, Szczurowski, Kliś, Wojnarowski). *Moljer*: Mieszczanin szlachcicem (Skoczek, Kottis, Kutrzuba, Szczurowski, Kowalski, Grzebyk, Guniówna), Świętoszek (Osiecimska, Guniówna), *Malczewski*: Marja (9). — *Orkan*: W Roztokach (Osiecimska, Kropczyńska, Szczurowski, Wojnarowski), Komornicy (Osiecimska, Kądziołka, Zieliński Kliś), Drzewiej (Kutrzuba, Kropczyńska). *Orzeszkowa*: Nad Niemnem (cała klasa) Meir Ezofoficz (Guniówna, Osiecimska, Kropczyńska), Marta (Kropczyńska, Hewryczówna, Guniówna, Szczurowski) Chami (Guniówna, Szczurowski), Pani Graba (Weigel, Wojnarowski), Dziurdziowie (7). — *Ossendowski*: Przez kraj bogów, zwierząt i ludzi (19), W ludzkiej i leśnej kniei (Zieliński, Szczurowski) — *Prus*: Placówka (wszyscy) Emancypantki (12), Dzieci 15, Anielka (Skoczek, Kliś, Szczurowski, Wojnarowski), Faraon (6), — *Reymont*: Pęknięty dzwon (Skoczek, Krypel, Kliś, Orzech), Sprawiedliwie (14), Chłopi (cała klasa). — *Rodziewiczówna*: Dewajtis (cała klasa) Lato leśnych ludzi (Kottis, Osiecimska, Hewryczówna, Hüttel, Kowalski), Szary proch (Guniówna, Szafrąński, Wojnarowski, Szczurowski). —

Schiller: Marja Stuart (Kropczyńska, Kowalski). — *Göthe*: Cierpienia młodego Wertera (5). — *Dickens*: Powieść o dwóch miastach (Kutrzuba, Kowalski, Kottis). — *Szekspir*: Hamlet (Grzebyk, Szczurowski, Kliś, Marszałek), Król Lear (Kądziołka, Skoczek, Zieliński), Sen nocy letniej (Osiecimska, Wojnarowski, Kliś), *Sienkiewicz*: Rodzina Połanieckich (12), Bez dogmatu (Wagner, Grzebyk, Szczurowski), Quo vadis (cała klasa). — *Sieroszewski*: Ocean (5), W szponach (Kottis, Szafranski). *Tetmajer*: Na skalnem Podhalu (10). — *Żeromski*: Syzyfowe prace (wszyscy), Wierna rzeka (wszyscy), Echa leśne (5), Ludzie bezdomni (7), Popioły (wszyscy), Uroda życia (11), Sułkowski (6), Turon (Kowalski, Wagner), Promień (Marszałek, Baran, Leja, Grzebyk). — *Weyssenhof*: Soból i panna (9), Puszcza (Skoczek, Zieliński, Xotfis). — *Wypiański*: Warszawianka (6), Wesele (Kowalski, Kliś, Wojnarowski).

KLASA VII c.

Ajschylos: Prometeusz skowany (Kępa, Chmiel). — *Anczyc*: Łobzowanie (Kępa, Stańko, Motyka), Kościuszko pod Raclawicami (Chmiel Łaszewski, Wesołowski). — *K. Bandrowski*: Zolozka (Szandula). — *Byron*: Korsarz (Chmiel, Łaszewski, Kępa) Giaur (Chmiel, Wnękowska, Wnękowski, Kępa). — *Czajkowski*: Wernykowa (Jaworek, Krzak, Pietrucha, Stańko, Wnękowska, Wnękowski). — *Ks. M. Czartoryska*: Malwina czyli domyślność serca (Wnękowska, Wnękowski). — *Dante*: Boska Komedja (Kępa, Chmiel). *Goszczyński*: Zamek kaniowski (Chmiel, Kępa, Motyka, Krzak, Wnękowska), Król zamczyska (Chmiel, Jaworek, Kępa, Motyka, Stańko, Wnękowska). — *Gruszecki*: Bujne chwasty (Basara) Tam gdzie Wisła kończy (Kwarta, Kliś), Hasła (Łaszewski). — *T. Jeż*. Uskoki (Kliś). — *J. Korzeniowski*: Kollokacja (cała klasa), Spekulant (Chmiel, Kliś, Łaszewski, Stańko, Tymczyszynówna), Żydzi (Stachura), Karpaccy górale (cała klasa). — *Kraszewski*: Stara Baśń (cała klasa), Chata za wsią (cała klasa), Stach z Konar (Kwarta), Zygmuntofskie czasy (Chmiel, Łopuszyński), Matka królów (Łopuszyński), Boży gniew (Basara), Powrót do gniazda (Basara, Chmiel, Kwarta, Krzak, Pietrucha, Składzień, Stańko), Chrabia Cosel (Kępa, Motyka, Wesołowski), Dziecię starego miasta (cała klasa z wyj. dwóch uczniów). — *Orkan*: Drzewiej (Basara), W Roztokach (Basara, Chmiel), Kostka Napierski (Chmiel, Łaszewski, Łopuszyński). — *Orzeszkowa*: Meir Ezełowicz (Jaworek, Kliś), Nad Niemnem (Basara, Chmiel, Krzak, Pietrucha, Motyka, Łopuszyński, Stańko, Wnękowska), Cham (Wnękowski), Dziurdiowie (Krzak, Wnękowski). — *Ossendowski*: Pod polską banderą (Wnękowski, Wnękowska), Przez kraj bogów ludzi i zwierząt (Kwarta, Kliś, Stachura). — *Prus*: Anielka (Basara, Chmiel, Pietrucha, Stańko, Wnękowska, Motyka, Ostern, Łopuszyński) Placówka (cała klasa), Lalka (Chmiel, Basara, Kępa, Jaworek, Kliś, Wnękowska), Faraon (Basara, Chmiel, Jaworek, Kępa, Kliś, Motyka, Krzak, Łaszewski, Łopuszyński, Wesołowski, Szandula), Sprawiedliwie (prawie wszyscy z wyj. trzech uczniów), Rok 1794 (Chmiel, Basara, Kliś, Szandula), Chłopi (cała klasa), Oszczędna (Łaszewski, Składzień). — *Rodziewiczówna*: Dewajtis (cała klasa), Lato leśnych ludzi (Basara, Chmiel, Kwarta, Mo-

tyka, Wesołowski), Szary proch (Basara, Chmiel, Kliś, Łaszewski, Wesołowski), Straszny dziadunio (Basara, Chmiel, Łaszewski, Motyka). — *Sofokles*: Edyp Król (Chmiel, Kępa, Łaszewski), Edyp w Kolonos (Łaszewski). — *Schiller*: Zbójcy (Kępa, Wnękowski), Marjń Stuart (Kępa, Łaszewski). — *Goethe*: Cierpienia młodego Werthera (7 ucz.), Faust cz. I. (Chmiel, Kępa, Wnękowska). — *W. Scott*: Rob-Roy (Szandula, Wnękowska), Talizman (Stachura). — *Cervantes*: Don Kichot (Chmiel, Wnękowska). — *Dickens*: Powieść w dwóch miastach (Chmiel, Kępa, Basara), Małeńka Dorrit (Wnękowska). — *Ibsen*: Wróg ludu (Chmiel, Wnękowski, Kępa, Ostern), Upiory (Kępa). — *Kalderon*: Książę Niezłomny (Chmiel, Kępa). — *Szekspir*: Hamlet (6 ucz.) Burza (Kępa), Król Lear (Chmiel, Kępa, Łopuszyński, Ostern), Sen nocy letniej (9 ucz.) Juljusz Cezar (Kępa, Wnękowski), Romeo i Julja (Kępa) Opowieść zimowa (Jaworek). — *Sienkiewicz*: Rodzina Połanieckich (12 ucz.) Bez dogmatu (Ostern, Szandula, Wnękowska), Quo vadis (wszyscy). — *Sieroszewski*: Ocean (Stańko, Kępa) Beniowski (Stańko, Kępa), Zacisze (Wnękowska), W szponach (Basara). *Tetmajer*: Na skalnem podhalu (11 ucz.). — *Żeromski*: Syzyfowe prace (wszyscy), Wierna rzeka (wszyscy), Echa leśne (7 ucz.) Ludzie bezdomni (15 ucz.) Popioły (wszyscy), Uroda życia (wszyscy z wyjąt. 2). — Sułkowski (5 ucz.) Róża (Ostern), Uciekła mi przepióreczka (Wnękowska, Wnękowski, Ostern, Jaworek), Turoń (Basara, Kliś, Łaszewski), Rozdziobią nas kruki (Kwarta, Kliś), Wszystko i nic (Szandula, Kliś, Ostern) Promień (6 ucz.) Soból i panna (8 ucz.) Puszcza (Basara, Kliś), Sprawa Dołęgi (Ostern), Gromada (Kępa). — *Wyspiański*: Warszawianka (8 ucz.) Wesele (6 ucz.) Noc listopadowa (Kępa, Chmiel, Kwarta), Bolesław Śmiały (Kępa), Wyzwolenie (Kępa, Chmiel) Akropolis (Kępa), Legion (Kępa). — *Molier*: Mieszczanin szlachcicem (6 ucz.) Feliński Barbara Radziwiłówna (Kępa, Wnękowska). — *Kleiner*: J. Slowacki (Ostern, Łaszewski), Kallenbach A. Mickiewicz (Wnękowski, Wnękowski).

KLASA VIII a.

Wł. Reymont: Chłopi (15 ucz.), Sprawiedliwie (7 ucz.), Ziemia obiecana (10 ucz.), Komedjantka (6 ucz.), Fermenty (7 ucz.), Rok 1794 (Tannenbaum), Bunt (Rozmysławski), Regner), Osądzona (Stec, Starzewski), Z ziemi chełmskiej (Ocytko, Mokrzycki, Ruda). — *E. Orzeszkowa*: Nad Niemnem (10 ucz.), Bene nati (Mokrzycki), Dwa bieguny (Piękoś), Meir Ezofowicz (Regner, Szelowska, Tannenbaum), Cham (Skaba), Gloria victis (Zawiliński). — *W. Gąsiorowski*: Huragan (Ruda). — *K. Brodziński*: O narodowości Polaków (Mokrzycki). — *St. Żeromski*: Wierna rzeka (23 ucz.), Ludzie bezdomni (21 ucz.), Syzyfowe prace (13 ucz.), Uroda życia (4 ucz.), Pobiły (Ruda, Podbielski, Szelowska), Nawracanie Judasza, Zamieć, Caritas (Szelowska). — *J. Weyssenhof*: Soból i panna (9 ucz.), Sprawa Dołęgi (10 ucz.), Puszcza (9 ucz.), Unja (5 ucz.), Gromada (10 ucz.), Syn marnotrawny (Krzyżtoniówna). — *J. Kaspróicz*: Moja pieśń wieczorna (Mokrzycki). — *Leopold Staff*: Skarb (Regner). — *Z. Dębicki*: Portrety (Myśliwiec). — *H. Sienkiewicz*: Krzyżacy (Regner), Quo vadis (7 ucz.), Rodzina Połanieckich (6 ucz.),

Na polu chwały (Piękoś, Staroń), Bez dogmatu (Krzysztoniówna), Wiry (Tannenbaum). — *M. Romanowski*: Dziewczę z Sącza (Stec, Tannenbaum). — *W. Staszewski*: Na kresach lasów (Regner), W szponach (Regner, Ozga, Czapka), W matni (Fischer), Tam gdzie się Wisła kończy (Staszewski). — *J. Słowacki*: Mazepa (Skaba), Balladyna (Filipek, Stec), Kordjan (Stec). — *J. W. Goethe*: Herman i Dorotea (Stec). — *I. Kraszewski*: Powrót do gniazda (Podbielski, Borowiec, Tannenbaum), Stara baśń (Borowiec, Zawiliński, Krzysztoniówna), Chata za wsią (10 ucz.), Dziecię starego miasta (8 ucz.), Budnik (Rozmysłowski, Skaba, Lewicki), Z siedmioletniej wojny (Krzysztoniówna), Morituri (Myśliwiec). — *Korzeniowski Józef*: Kollokacja (Ruda, Lewicki, Ocytko, Sowa, Tannenbaum, Myśliwiec, Podbielski, Mokrzycki, Skaba, Rozmysłowski, Filipek, Borowiec, Wójcik, Czapka), Karpaccy górale (Myśliwiec, Mokrzycki), Spekulant (Staszewski, Rozmysłowski). — *Rodziewiczówna Marja*: Dewajtis (14 ucz.), Magnat (Filipek, Staroń), Pożary i zgliszcza (10 ucz.), Między ustami a brzegiem puharu (Borowiec, Staroń), Błękitni (Czapka, Zawiliński), Straszny dziadunio (4 ucz.), Jaskółczym szlakiem (Tannenbaum), Ona (Szelowska, Kozekówna), Wrzos (Szelowska), Szary proch (Szelowska, Kozekówna), Anima vilis (Krzysztoniówna), Na wyżynach (Krzysztoniówna), Atma (Krzysztoniówna, Kozekówna), Czahary (Krzysztoniówna), Lato leśnych ludzi (Krzysztoniówna, Lewicki), Barcikowscy (Lewicki). — *Bolesław Prus*: Placówka (21 ucz.), Faraon (8 ucz.), Anielka (10 ucz.), Grzechy dzieciństwa (Lewicki), Dzieci (Fischer). — *St. Wyspiański*: Warszawianka (Filipek, Skaba, Myśliwiec). — *Wł. Orkan*: Komornicy (Staszewski). — *Ossendowski*: Biały kapitan (Zawiliński). — *A. Nowaczyński*: Wojna wojnie (Myśliwiec). — *K. Wojciechowski*: Henryk Sienkiewicz (Myśliwiec). — *J. Tretiak*: Mickiewicz w Wilnie i Kownie (Myśliwiec). — *M. Szykowski*: Dzieje komedji polskiej w zarzysie (Myśliwiec). — *H. Rzewuski*: Listopad (Filipek). — *S. Goszczyński*: Król zamczyska (Skaba). — *Sofokles*: Antygona (Sowa). — *Arystofanes*: Chmury (Regner). — *Platon*: Obrona Sokratesa (Regner), Uczta (Regner).

2. Język łaciński.

KLASA VIII.

- Kl. VIII. Cic. De imperio Cpr. Comp, Cato Major de scenectute, Laelius de amicitia, Tusculanarum disput. (według podręcz. szkolnego).
 Kl. VII b. Piąta Eccloga Verg, Aencis. IV ks.
 Kl. VII a. Eccl. 7, Eccl. 9, Eccl. 4, Eccl. 9, Cic. De signis.
 Kl. VII c. Eccl. 5, 9, Gcor. I. 2.
 Kl. VI. Liv. XXI. 1-10.
 Kl. V a + b Nep. Themistocles I, II, III.

3. Język niemiecki.

KLASA IV a.

Grimm: Brüderchen und Schwesterchen (Karasiński), Die Geis und 7 Geisslein (Markiewicz), Däumerlings Warderschaft (Towarnicki).

KLASA IV b.

Grimm: Dornröschen, Aschenbrödel, Hänsel und Gretel (Błaszczak), Hänsel und Gretel (Kateja, Naróg).

KLASA Va.

Hauff: Kalif Storch (A. Zdziebko, A. Hamerski). — *Spielmann*: Der Neffe der Königin (Bieszczad), Marienkinder (Mądro), Kämpfe und Kronen (Rolek). — *Amerlan*: Götter und Helden der alten Germanen (Łotocki). — *Cooper*: Kapitän Spiche (Zagólski), Das Blockhaus (Dąbrowski). — *Grimm*: Die für Brüder (Wietki).

KLASA Vb.

A. Stöber: Die zwei Stiefschwestern (Czauderna). — *Hauf*: Kalif Storch (Dwornicki, Filipek, Kądziołka, Krieger, Leśniak), — *Grimm*: Dornröschen (Kalita). — *Gayczak*: Legende von d. h. Kinga (Lelek). — *Grimm*: Frau Holle (Szumowicz), Die drei Männlein im Walde (Urbanek).

KLASA VI a.

Pilz Karl: Das Schieff der Wüste (Chęciak). — *Frein Karl*: Die Bekerung am Drachenfels (Mysona), Der Meisterschuss (Starzak), Das Feuerzeug (Sroczyński), Die Teophiluslegende (Jagoda). — Shakespeare: Der Kaufmann von Wenedig (Siedlisker). — *Häcker Osear*: Lorbeerkrantz und Dornerkrone (Krajewski).

KLASA VII a.

Karl Sudermann: Frau Sorge (Jabłoński), Der Katzensteg (Kowalski)

KLASA VII b.

Büssler Ferdinand: Die Alexandersage (Hüttel).

KLASA VII c.

Sudermann Hermann: Eswar (Kliś Stanisław).

KLASA VIII a.

Goethe: Götz von Berlichingen (Tannenbaum). — *Schieller*: Jungfrau von Orleans (Tannenbaum), Räuber, Wilhelm Tell, Die Braut von Messina (Tannenbaum). — *Lessing*: Miss Sara Sampson, Emilia Galotti (Tannenbaum).

KLASA VIII b.

Goethe: Iphigenie auf Tauris (Thau, Schön), Die Leiden des jungen Werthers, Torquato Tasso, Die Wahlverwandtschaften, Waldmeisters Lehr und Wanderjahre. — *Schieller*: Emilia Galotti, Miss Kara Kampson — *Lessing*: Hamburgiseln Dramaturgie, Laokoon, Natan der Weise. — *Klopstock*: Messias. — *Gustaw Freitag*: Die verlorene Handschriefft. — *Sudermann*: Frau Korge. — *Stanley*: In dunkelsten Afrika (Kchön).

B) Prace dobrowolne (Referaty).

1. Język polski.

KLASA V a.

Plan Soplicowa i okolicy (Wild), Karczma (Dąbrowski), Dworek szlachecki (Dąbrowski) — ilustracje. Zemsta, Al. Fredry na scenie krakowskiej: sprawozdanie z wycieczki (Gierulski, Mikrut, Szczęsny, Wietki, Zagólski), Drzewa, ich grupy, rodzaje i znaczenie dla poety (Gierulski, Mikrut), Trawy i zboża i sposób ich odmalowania (Szczęsny), Rodzaje warzywa i sposób jego uprawy (Pieprzak), Grzyby litewskie, ich rodzaje i sposób przedstawienia (Baran, Wasilewski), Przegląd kwiatów litewskich i ich znamiona (Bacher), Fauna leśna, sposób jej życia i stosunek do mieszkańca kraju (Bielewski, Dąbrowski), Zwierzęta domowe, ich rodzaje i znaczenie w życiu gospodarzem i gospodarstwie narodowym (Bieszczad, Ptactwo domowe, polne i leśne, jego rodzaje i znaczenie w gospodarstwie domowym i narodowym (Wietki, Zagólski), Pozostałe rodzaje świata zwierzęcego (Szlachta A.), Charakterystyczne znamiona krajobrazu litewskiego (Ząbroń), Rodzaje zabudowań litewskich (Szlachta L.), Hydrografia i orografia, oraz środki komunikacyjne (Nykiel), Pory dnia i nocy (Hamerski), Aura i temperatura, oraz wpływ jej na akcje utworu (Rolek), Nieboskłon litewski i znaczniejsze gwiazdozbiory (Czerepak, Pocica), Jacek Soplica jako wzór Polaka (Czerepak), Za co powinniśmy kochać „Pana Tadeusza”? (Bieszczad, Pieprzak, Rolek, Czerepak, Pocica), Zwyczaje i obyczaje szlachty polskiej w „Panu Tadeuszu (Bielecki, Mielecki, Mikrut), Porównanie „Pana Tadeusza” z „Ogniem i Mieczem” (Bielecki), Przez co „Pan Tadeusz” jest epepeją? (Mikrut, Wasilewski), Przyroda w „Panu Tadeuszu” i stosunek jej do poety (Dąbrowski, Mikrut), Spowiedź Jacka Soplicy (na pamięć Gierulski, Zagólski, Bacher, Maj), Zwyczaje i obyczaje szlachty w „Panu Tadeuszu” (Wild, Mikrut, Mielecki).

KLASA VI a.

1. Rej ojcem literatury polskiej. (Stawiarski).
2. Wskazanie Reja dla młodzieńca wieku XVI. (wszyscy).
3. Wieś polska u Reja i Kochanowskiego. (Stawiarski, Kita).
4. Życie i twórczość Kochanowskiego w okresie Czarnoleskim. (Bieńkowski, Chęciec, Kolebek, Sroczyński, Słota).
5. Znaczenie Kochanowskiego dla literatury polskiej. (Dybek, Głęb, Pluta, Migąła).
6. Kochanowski jako humanista. (Głęb).
7. Projekt pomnika Jana Kochanowskiego w 400-letnią rocznicę. (Bielatowicz, Byś, Siedliskier, Starzak).
8. Piękno ziemi rodzinnej u Reja, Kochanowskiego i Mickiewicza. (Nowakowski).
9. Zadania i obowiązki posła sejmowego według Skargi. (Krzemiński, Słota, Kita).
10. Język ojczysty jako czynnik miłości Ojczyzny według Skargi A. Libelta. (10 uczniów).

11. Dante Aligheri: Raj (Dybek), Czyściec (Krzemiński), Piekło (Stawiański).
12. Torquato Tasso: Jerozolima wyzwolona. (Pluta).
13. Literatura polska w upadku. (Nowakowski).
14. Krasicki a Naruszewicz jako satyrycy. (Nowakowski).
15. Sofokles - Antyгона (wszyscy uczniowie wybrane role opanowali pamięciowo).

Kl. VII a.

1. Powstanie towarzystwa Filomatów. — (Żmuda).
2. Najwybitniejsi filomaci. — (Szczęch).
3. Znaczenie filomatów w społeczeństwie. — (Osucha).
4. Znaczenie tow. filomatów dla późniejszych pokoleń. — (Olechowski).
5. Mickiewicz jako dziecko, uczeń szkoły powiatowej i słuchacz Uniwersytetu Wileńskiego.
6. Adam Mickiewicz jako klasyk i romantyk. — (Łaszewski).
7. Klasycyzm w „Odzie do młodości”. — (Król).
8. Jacek Soplica wcieleniem ideału poświęcenia dla ojczyzny. — (Kowalski, Dąbrowski, Olechowski, Kocon, Król, Osucha).
9. Zasadnicze cechy twórczości poetyckiej Adama Mickiewicza. — (Jabłoński).
10. Konrad Wallenrod jako poemat etyki i poświęcenia dla ojczyzny. — (Łaszewski).
11. Życie obyczajowe w dawnej Polsce w świetle „Pana Tadeusza”. — (Szczęch),
12. Przyroda w „Panu Tadeuszu”. — (Klimek, Leśniowski, Anuszewski).
13. Lata uniwersyteckie Juliusza Słowackiego. — (Berger).
14. Euzebjusz Słowacki jako ojciec, profesor i autor. — (Różak).
15. Pierwsza miłość w życiu Słowackiego. — (Olechowski).
16. Juliusz Słowacki w Warszawie. — (Jabłoński).
17. Jan Bielecki — (Berger).
18. Anhelii ofiarą serca. — (Wszyscy).
19. Pierwsze lata pobytu Słowackiego za granicą. — (Osucha).
20. Juliusz Słowacki i Zyg. Krasiński w Rzymie. — (Osucha).
21. Plan podróży Słowackiego na wschód. — (Osucha).
22. Piekło Dantego a Anhelii. (Olechowski).
23. Wpływ rozmyślań Słowackiego nad własnym narodem na pomysł twórcy Anhellego. — Kwiatkowski).
24. Reminiscencje lektury Słowackiego w Anhellim. — (Jabłoński).
25. Pomysł Anhellego a Podróż na Wschód. — (Daniel).
26. Posielenije a Anhelii. — (Żmuda).
27. Anhelii a Księgi Pielgrzymstwa. — (Król).
28. Symbolika Anhellego. — (Szczęch).
29. Anhelii dokumentem życia emigracji. — (Składzień).
30. Plan i układ treści Anhellego. — (Klimek).

31. Najważniejsze utwory Słowackiego z II okresu jego twórczości. — (Dąbrowski, Sroka).

32. Mickiewicz i Słowacki ich wzajemne oddziaływania w życiu i twórczości. (Łaszewski).

33. Mickiewicz nauczycielem narodu. — (Klimek).

34. Ilustracje malarskie „Ballad“ Mickiewicza i „Anhellego“, Słowackiego (Berger, Kowalski).

Kl. VIII a

1) Mesjanizm polski (Ocytko); 2) Konrad Wallenrod a Irydjon (Podbielski); 3) Idea Polski w dziełach Sienkiewicza (Podbielski); 4) Dziecko w literaturze (Myśliwiec); 5) Gatry w poezji polskiej (Czapka); 6) Chłop (na podstawie „Budnika“ Reymonta) (Rozmysłowski); 7) Romantyzm zach.-europ. w życiu i literaturze (Myśliwiec); 8) Komedja po-fredrowska (Skaba); 9) Komedja współczesna (Piękoś); 10) Próba stworzenia dramatu historycznego (Myśliwiec); 11) Komedja stanisławowska (Tannenbaum); 12) Siły niszczące i budujące w Rzymie (Czapka); 13) Lud w ludowych powieściach Kraszewskiego (Ruda); 14) Chłop polski na podstawie „Chłopów“ Reymonta (Ruda); 15) Komisja Edukacyjna (Ruda); 16) Powieściopisarki polskie (Regner); 17) Pierwiastek rzeczywistości w „Wiernej rzece“ (Staroń); 18) Komedja współczesna (Mokrzycki); 19) Lud w poezji Konopnickiej (Czapka); 20) Rozwój powieści po roku 1863 (Stec); 21) Humanizm i jego wpływ na literaturę polską (Fischer); 22) Renesans włoski w rozkwicie (Staroń); 23) Uniwersytet wileński za Adama Mickiewicza (Staroń); 24) Walka o przewodnictwo duchowe trzech wieszczów (Staroń); 25) Wpływ powstania styczniowego na literaturę polską; 26) Pierwiastek miłości ojczyzny w dziełach Sienkiewicza

2. Historia.

KLASA IV a.

1. Ustrój polityczny Rzymu w okresie wojen punickich (Naróg).
2. Egipt starożytny (Sypel).
3. Ustrój polityczny Aten za Solona (Naróg).
4. Najznakomitsze zabytki sztuki starożytnej (Rusin).
5. Życie domowe w starożytnej Grecji (Sypel).

KLASA V a.

Krzyżacy, ich historia i znaczenie w dziejach Polski (Mikrut).

KLASA VI a.

1. Reformacja w Polsce i jej skutki [Dybek].
2. Hugenoci po nocy św. Bartłomieja [Stawiarski].
3. Marynarka w dziejach Polski [Kita].
4. Stosunek Henryka IV do Polski [Ciosek].
5. Wojsko Polski historycznej [Detz].
6. Ustrój Polski Jagiellońskiej [Krajewski].

7. Polska a Gdańsk [Kolebok].
8. Hetman Stanisław Żółkiewski [Sroczyński].
9. Jan III Sobieski [Migała].
10. Jan Karol Chodkiewicz [Pluta].
11. Stefan Czarniecki [Burz].
12. Stefan Batory [Mysona].
13. Władysław IV Waza [Ciosek].
14. Fryderyk Wielki, król pruski [Król].
15. Upadek państwa polskiego [Starzak].
16. Polska w epoce królów obieralnych [Głąb].
17. Jak się rozwijał i czym był sejm polski do roku 1795 [Zach].
18. Polska za Jagiellonów [Dybek].
19. Konstytucja 3-go Maja [Krajewski].
20. Sejm 4-letni [Pytel].
21. Znaczenie konstytucji 3-go Maja [Krzemiński].

KLASA VII a.

1. Legjony Dąbrowskiego i ich znaczenie [Olechowski].
2. W 300-ną rocznicę urodzin Jana Sobieskiego [Olechowski].
3. Wielka emigracja po roku 1831 [Łaszewski].
4. Powstanie styczniowe [Król].
5. Udział Polski w walkach o wolność [Łaszewski].
6. Walki o Pomorze i Towarzystwo Jaszczurcze [Łaszewski].
7. Zabór austriacki a powstanie styczniowe [Kowalski].
8. Egipt [Kwiatkowski].
9. Egipt [Marszałek].
10. Polityczne warunki rozwoju gospodarczego Królestwa Kongresowego [Łaszewski].
11. Związki zawodowe robotników angielskich [Daniel].
12. Włochy w wieku XIX, walki o wolność i zjednoczenie [Osucha].
13. Kooperacja w historycznym rozwoju [Osucha].

KLASA VII b.

1. Sprawa Polski w okresie wojen napoleońskich [Kowalski].
2. Organizacja Państwa Polskiego po traktacie wersalskim [Osiecimska].
3. Ustrój Francji [Guniówna].
4. Mniejsze państwa kolonjalne.
5. Ustrój Włoch [Kowalski].
6. Ustrój Szwajcarii [Hüttel].
7. Ustrój Niemiec [Marszałek].
8. Ustrój Japonji [Wojnarowski].
9. Ustrój Stanów Zjednoczonych [Szczurowski].
10. Sprawa bałkańska od XVIII. do XX. wieku [Kotfis].
11. Ustrój Anglii [Kropczyńska].
12. Ks. Adam Czartoryski [Wagner].
13. Ustrój Rosji [Wagner].

14. Wojna światowa [Weigel].
15. Sprawa polska w wojnie światowej [Kądziołka],

KLASA VII c.

1. Zjednoczenie Włoch.
2. Państwo polskie, jego wskrzeszenie i widoki rozwoju [Basara].
3. Przyczyny i podłoże do „Rewolucji francuskiej“.
4. Położenie międzynarodowe po roku 1871.
5. Psychologia rozwoju narodów [Chmiel].
6. Powstanie listopadowe.
7. Kolonizacja niemiecka i stosunki niemieckie w Galicji.
8. O państwie.
9. Liga narodów [Kępa].
10. Trzecia Republika.
11. Polityka polska od upadku ostatniego powstania [Kwarta].
12. Ludwik Mierosławski jako postać historyczna [Łaszewski].
13. Wojna światowa dla sprawy polskiej [Skwirut].
14. Przyszłość Rosji [Stańko].
15. Ogólny stan i ogólny charakter kwestji polskiej.
16. Walerjan Łukasiński [Ostern].
17. Warszawa przed wybuchem powstania kwietniowego.
18. Generał Józef Bem [Wnękowska].
19. Pietnaście lat Rosji w Polsce [Tymczyszynówna].
20. Maurycy Mochnacki.
21. Osłabienie Rosji, kwestja polska i polityka Niemiec we wschodniej Europie [Wnękowski].

KLASA VIII a.

1. Terytorjum Polski w historycznym rozwoju [Ruda].
2. Polska Wystawa Krajowa jako poglądowe ujęcie rozwoju gospodarczego Polski współczesnej [Myśliwiec].
3. Dostęp Polski do morza w historycznym rozwoju ze szczególnym uwzględnieniem stosunków dzisiejszych [Staroń].
4. Gdańsk a Gdynia [Regner].
5. Kultura rolnicza w Polsce [Myśliwiec].
6. Szkolnictwo w Polsce [Lewicki].
7. Liga Narodów i rola Polski tamże [Ruda].
8. Księżę Adam Czartoryski [Filipek].
9. Archiwa [Stec].
10. Muzea [Ocytko].
11. Uniwersytet Wileński [Staroń].
12. Uniwersytet Warszawski [Zborowski].
13. Kultura stosunków z ludźmi [Regner].
14. Kultura zdrowia i czystości [Mokrzycki].
15. Sztuki plastyczne [Czapka].
16. Szkoły średnie i zawodowe [Skaba].
17. Udział kobiety w pracy kulturalnej [Krzysztoniówna].
18. Mniejszości narodowe [Piękoś].

19. Ostatnia ustawa skarbowa [Ruda].
20. Zmiany Konstytucji marcowej [Mokrzycki].

KLASA VIII b.

1. Liga Narodów [Piotrowski].
2. Bismark [Srsen Schön].
3. Joachim Lelewel [Duś].
4. W 11-tą rocznicę odzyskania niepodległości państwa polskiego [Srsen Schön].
5. Clemenceau [Ryszkowski].
6. Sprawa chłopska [Postuszny].
7. Sjonizm i tragedia palestyńska [Ochał].
8. Przewaga Rosji w Polsce i jej udział w rozbiorach [Duś].

3. Geografia.

KLASA VI a.

1. Powstanie ziemi (Głąb).
2. Materjały z których ziemia jest zbudowana (Starzak).
3. Układ skał (tektonika:) (Mysona).
4. Historia ziemi (Krajewski).
5. Siły wewnętrzne (Krzemiński).
6. Siły zewnętrzne (Dybek).
7. Dynamika ziemi (Sroczyński).
8. Morze i jego znaczenie (Stawiarski).
9. Góry pod względem fizycznym (Pytel).
10. Ukształtowanie pionowe ziemi (Król).
11. Wyspy, ich powstanie, ich flora i fauna (Burz).
12. Linja brzegowa i jej zmiany (Słota).
13. Równiny terasy i progi (Bielatowicz).
14. Era azoiczna (Szymaszek).
15. Era paleozoiczna (Turza).
16. Geografia antropologiczna (Siedlisker).
17. Era mezozoiczna (Bielatowicz).
18. Znaczenie geografji i rozwój (Fisch).
19. Zjawiska krasowe (Kita).
20. Rzeki (Migala).
21. Ocean i jego tajemnice (Pluta).
22. Atmosfera (Zach).
23. Ciśnienie i ruch powietrza (Gaska).
24. Doliny i niziny (Ciosek).
25. Powstanie lodowca i jego znaczenie (Detz).
26. Woda zaskórna (Binkowski).
27. Ciała niebieskie (Detz).
28. Park narodowy Vellostowa (Szymaszek).
30. Klimat (Byś).
30. Na drugiej półkuli (Krajewski).

31. Dwie perły uroczej Italji (Detz).
32. Pojęcie i znaczenie geografji (Krzemiński).
33. Zasługi Hugona Kołłątaja na polu geografji (ten sam).
34. Jeziora (Jagoda).
35. Wilgotność powietrza (Kolebok).
36. Krajoznawstwo i środki jego podniesienia (Głąb).
37. Abisynia i jej mieszkańcy (Szymaszek).
38. Znaczenie dziejowe i geograficzne morza Śródziemnego (Mysona).
39. Era kenozoiczna (Chęciek).

4. F i z y k a i c h e m j a.

KLASA VII.

1. O nawozach sztucznych (Jabłoński).
2. Dzieje chemji (Łaszewski).
3. O zjawiskach elektrochemicznych (Osucha).
4. O metalach (Kowalski Henryk, Ostern).

KLASA VIII.

1. Machiny w życiu codziennem (Ruda).
2. Oznaczanie ciężaru właściwego ciał stałych, płynnych i lotnych (Wójcik).
3. Życie i działalność sławnych uczonych, Wróblewskiego i Olszewskiego (Podbielski).
4. O środku ciężkości (Mokrzycki).
5. Zagadnienia obrony naszego wybrzeża morskiego, a łódzie podwodne (Schön).
6. Analiza widmowa i jej znaczenie dla badań asto-fizyki i chemji (Sowa).
7. Zasady radjofonji (Leśniak).
8. Zasady radjotelegrafji i radjotelefonji (Piękoś).
9. Fultografja w teorji i w praktyce (Leśniak).
10. O telewizji (Leśniak).
11. Od fal radjowych do promieni kosmicznych (Piękoś).

5. M a t e m a t y k a.

KLASA V a.

1. O równaniach ich układaniu i rozwiązywaniu (Hamerski, Mikrut).
2. O ułamkach (Grodecki, Wasilewski).
3. O liczbach względnych (Mikrut, Hamerski).

KLASA V b.

1. Ułamki arytmetyczne i algebraiczne (Czak, Grzebień).
2. O układaniu i rozwiązywaniu równań stopnia pierwszego (Iworek, Lelek).
3. Działanie liczbami względnymi i znaczenie tych liczb w życiu praktycznem (Czanderna).

KLASA VI a.

1. O funkcjach (Kita, Pluta).
2. Układanie i rozwiązywanie równań stopnia drugiego (Stawiarski, Sroczyński),
3. O ułamkach (Krajewski, Mysona).
4. O liczbach względnych (Starzak).

6. Propedeutyka filozofji.

KLASA VIII.

1. Filozofja i jej zadanie (Tannenbaum).
2. Choroby woli (Ryszkowski).
3. Sokrates o instynktach w przedstawieniu Platona (Regner).
4. Sokrates o sublimacji instynktów na podstawie Platona „Uczta“ (Tannenbaum).

V.

Zbiory naukowe.

1. Biblioteka nauczycielska.

Uporządkowana po wojnie, wzbogaca się rok rocznie nowemi dziełami naukowemi z zakresu literatury powszechnej i polskiej, filozofji, przyrody, historii a szczególnie pedagogji i psychologii.

W roku sprawozdawczym zakupiono 401 dzieł w 514 tomach. Biblioteka zawiera obecnie 1842 dzieł w 2739 tomach. — Bibliotekarzem jest prof. St. Wiśniewski.

W roku sprawozdawczym powiększyła się o dzieła:

Zieńkowski — Psychologja dziecięctwa, Leśniewski A. — Polska w rozwoju dziejowym. Rowid Henryk — Szkoła twórcza, Adamczewski St. — Synpozjon, Piłsudski J. — Moje pierwsze boje, Ellen Key — Stulecie dziecka, Erba K. — Wörterbuch der deutschen Rechtschreibung, Wąsowicz-Zierhoffer — Świat w cyfrach, Kriedl Manfred — Literatura pol. wieku XIX, Cz. IV, Galiński Adam — Powieść opieko-realistyczna, Galiński Adam — Powieść liryczna (Przybyszewski - Żeromski), Galiński Adam — Młoda Polska, Platon — Uczta, Platon — Faydros, Platon — Hippjasz Mniejszy, Hippjasz Większy, Platon — Gorgjasz, Platon — Eutyfrom, Obrona Sokratesa, Platon — Fedon, Platon — Protagoras, Tetmajer — Na skalnem Podhalu, Jezierski Dr — Szkolny Zakład geograficzny, Wąsowicz i Zierhoffer — Świat w cyfrach, Bojak Pazdro, Próchnicki, Sobiński — Polska współcz., Nauka obycz., Stawnik — Paciń, Komisja pedagog. — Fizyka współczesna w szkole, Dr Klemensiewicz Z. — Dydaktyka nauk o języku ojczystym, Ribot — Logika uczuć, Foerster Fr. W. — Szkoła i charakter, Dąbrowski Fr. — Spółdzielnie uczniowskie, Orzeszkowa Eliza — O żądach i kwestji żydowskiej, Bogdan Nawrocyński — Swoboda

i przymus w wychowaniu, Ostrowski Jerzy - Żywa szkoła, Rowid Henryk - Szkoła twórcza, Dzierzbicka Wanda - O uzdolnieniach zawodowych naucz. wychowawcz., Franuzeka-Baumgarten - Kłamstwo dzieci i młodzieży, Umiński Wład. - Samolotem dookoła świata, Bystron Jan, St. - Historia w pieśni ludu polskiego, Branicki Z. - Pieśń o Józefie Piłsudskim, Kuliziewicz Fr. - Polacy w Czechosłowacji, Mazanek M. i K. Tyszkowski - Biblijografja hist. polskiej za rok 1928, Eumil Ludwíg - Napoleon, Przyjemski Feliks - O polski system wychowawczy, Korczak Janusz - Momenty wychowawcze, Laskowski Ot., Pawłowski Bron. - Polska historia wojskowa, Kwartalnik - Zrąb, Żeromski Stefan - Dzieje grzechu, Mościcki - Dzwonkowski - Parlament Rzeczypospolitej 1919 - 1927, Łukaszewicz - Historia Tow. jaszczurczego czyli walki w Bałtyku, Zagajewski - Ćwiczenia do gramatyki niemieckiej, Dr Al. Skrzyński - Liga narodów, Błotnicki Tadeusz - Zarys historii wlisorów, haftów i tkanin, Dr Waclaw Jeziński - Szkolny zakład geograficzny, Komarnicki Lucjan - Teatr szkolny, Kot Stanisław - Źródła do historii wychowania Cz. I., Mościcki Henryk - Pod berłem carów, Grąbczewski Gen. Bron. - Na służbie rosyjskiej, Śliwiński Art. - Hetman Żółkiewski, Śliwiński Art. - J. K. Chodkiewicz, Śliwiński Art. - Powstanie kościuszkowskie, Śliwiński Art. - Jan Sobieski, Śliwiński - Powstanie styczniowe, Śliwiński Art. - Powstanie listopadowe, Dr Jan Smereka - Preparacja i kom. do Cicer. - De officiis, Filipkowska-Szemplińska - Organizacja biblj. szkol., Meinerówna Zofja - Mewy, Nawala Jan - Pomyłki Józefa Zbrowskiego, Clemenceau Jerzy - Blaski i nędze zwycięstwa, Adolf Rondthaler - Czego szkoła oczekuje od rodziców, Sikorski Walery - Gry i zabawy ruchowe szk., Dr Jan Piaget - Mowa i myślenie u dziecka, Dongall Wilj. - Psychologia Grapy, Zuaniecki Florjan - Socjologia wychowania, Min. W. Rob. - Spis książek poleconych do biblj. szk., Dr Ant. Peretiakowicz - Państwo współczesne, Pietraszewski J. - Ilustr. przewodnik po Sandomierzu, K. Bukowski, H. Cepnik - Ignacy Mościcki, Dybolski Rom. - Czego nas uczy Anglja, Tymieniecki Kaz. - Społecz. Słowian lechickich, Dąbrowski Jan - Dzieje Polski średniowiecznej 1333 - 1506, Masaryk Tom. - Słowianie po wojnie, Przybylski Sew. - Kresy wschodnie Rzeczypospolitej, Z. Z. - Józefa Piłsudskiego życie i czyny w obrazach, Redakcyjny K. - Dziesięciolecie intendatury polskiej siły zbrojnej 1918 - 1928, Mussolini Benito - Mowy, Windakiewicz St. - Jan Kochanowski, Mirski Józef - Mistyka Wyspiańskiego, Brzozowski St. - Filozofja romantyzmu polskiego, Brückner Aleks. - Dzieje kultury polskiej I. I, Chelmiński Jan - Jej Królewska Mość Prasa, Sikorski Wal. - Gimnastyka podstawą metody do naucz. Cz. II, Jedlicz J. - Teatr a kino, Bilz F. - Z. - Nowe lecznictwo przyrodne i ochrona zdrowia, Dąbrowski Marjan - Dziesięciolecie Polski odrodzonej 1918 - 1928, Śliwiński Ferdynand - Przepisy emigracyjne dla naucz., X. Biskup Bongand - Życie chrześcijańskie, Dr J. Opieński -

Żywienie i pożywienie, Irzykowski Karol — Prolegomena do charakterologii, Truchim Stef. — Szkice z dziejów szkolnictwa i kultury, Zausmer Seweryn — Pogromca iluzji, Rzecz o Anat. — France, Rykaczewski E. — Cycerona pisma filozoficzne, Rykaczewski E. — Cycerona Mowy, Rykaczewski E. — Cycerona Listy, Węclewski Z. — Tragedje Eurypidesa.

2. Biblioteka polska uczniów.

Biblioteka liczy 1266 tomów; 842 tomy to pozostałość z roku 1928/29, 387 zostało nabytych w roku sprawozdawczym. 37 tomów pochodzi z darowizn uczniów i prof. U. J. Dr. Nitscha. Biblioteką kierowała Dr. Stanisława Pastuszeńkówna. Bibliotekarzem był Jan Szymaszek (VI a), pomocnikami jego Aleksander Ostern (VII c) i Stanisław Pluta (VI a). Korzystało trzystuosmdziesięciu uczniów klas I—VIII. Najwięcej pożyczali uczniowie klas: VI a, III, IV b, V b, V a, VI b, I, IV a, VII c i II. Uczniowie klas VIII-ch korzystali także z biblioteki nauczycielskiej Zakładu i miejscowego Koła T. S. L.

3. Spis pomocy naukowych.

	Przybyło	Stan w r. 1928/30
1. Biblioteka profesorów — tomów	514	2739
2. Biblioteka polska uczniów — tomów	424	1266
3. Biblioteka niemiecka uczniów — tomów	4	616
4. Biblioteka podręczna Dyrektora tomów		
5. Biblioteka maturalna — tomów	—	193
6. Biblioteka muzyczna — dzieł	14	180
7. Gabinet przyrodniczy — środków	23	740
8. Gabinet fizyczny — środków		
9. Gabinet historyczno-geograficzny — środków	—	553
10. Gabinet archeologiczny	—	106
11. Gabinet rysunkowy	—	103
12. Pracownia robót ręcznych	1	231
13. Przystawki gimnastyczne	—	92
14. Przystawki do gier i zabaw	17	519
15. Instrumenty muzyczne	—	48

4. Spis nabytych w roku sprawozdawczym sprzętów szkolnych i pomocy naukowych.

W bieżącym roku szkolnym powiększono:

dział sprzętów Czytelni uczniów przez zakupno 24 krzesel giętych i 2 pudełek szachów.

Pracownia polonistyczna zyskała 2 szafy biblioteczne.

Inwentarz gabinetu gier i zabaw powiększył się o 1 parę butów sportowych, 1 skafander, 1 parę spodni, 2 pary skarpetek wełnianych, 2 pary rękawic, 1 sweter wełniany, czapkę, kółka do kijków, okulary, 2 pary blaszek.

Do biblioteki nauczycielskiej zakupiono 1 szafę.

Pracownia geograficzna wzbogaciła się przez zakupno 16 stołów, 1 motorek do Pathe-Baby, 1 przyrząd Super, 1 opornicę, 1 tarczę geogr., 1 taśmę mierniczą.

Pracownia biologiczna nabyła 1 gablotkę jedwabniczą, 6 tablic przyrodniczych, 1 miednicę.

Pracownia robót ręcznych otrzymała 1 umywalnię, żelazka do hebli, 1 młotek i rądelki.

Pracownia fizyczna wzbogaciła się o 1 goniometr, 1 prostownik, 1 woltomierz zegarkowy, amperomierz, 1 ekran srebrzysty, 1 aparat fotograficzny.

Sala gimnastyczna zyskała 1 umywalnię drewnianą, 1 umywalnię z blachy cynkowej.

Kółko lotnicze — 1 model aeroplanu, 1 szybowiec konstrukcji Schöna, ucznia kl. VIII b.

Kancelarja — 3 pieczęci urzędowe.

Sala konferencyjna apteczkę podręczną.

Świetlica harcerska 2 obrazy.

Inwentarz sprzętów szkolnych powiększył się o 20 sztuk termometrów, 3 miednice, 1 dzbanek na wodę, aparat do czyszczenia powietrza, 1 godło państwowe, 60 krzeseł bukowych, 60 stolików świerkowych.

VI.

Wykaz lekcji pokazowych i referatów naukowych.

Pogłębienie sprawności zawodowej, pedagogiczno-dydaktycznej oraz idea współpracy naukowej z miejscowymi czynnikami szkolnymi znalazły wyraz w posiedzeniach naukowych Gron nauczycielskich miejscowych szkół średnich i powszechnych, w zebraniach Komisji naukowych Zakładu oraz w lekcjach pokazowych.

A) Referaty naukowe.

1. „Wychowawcze zadanie dzisiejszej szkoły“ — Dyrektor.
2. „Zagadnienie pamięci w świetle psychologii oraz sposoby jej kształcenia“. [z dyskusją] [Z udziałem Gron naucz. szkół męsk.] ref. prof. Piotrowski, koref. Dr. Fink.
3. „Uwagi o działalności wychowawczej opiekuna Klasy“. [dyskusja] [Z udziałem Gron naucz. szkół miejsc.] ref. naucz. Dr. Adolf Fink, koref. naucz. J. Cięciel.
4. „O kursie wychowawczym w Warszawie“. ref. prof. J. Piotrowski.
5. „Psychologia wieku młodzieńczego“. ref. prof. J. Piotrowski, [z dyskusją].
6. „Zagadnienie ideacji i typografji w wychowaniu współczesnej młodzieży“. ref. prof. J. Piotrowski, [z dyskusją i udziałem Gron. naucz. szk. miejsc.]

7. „Zasady współpracy nauczyciela i ucznia“. ref. prof. J. Piotrowski, [z zagadnień dydaktycznych], [dyskusja] [Udział Gron. naucz. szk. miejsc.]

8. „Henreza a praca pod kierunkiem“. ref. prof. J. Piotrowski (Udział Gron. naucz. szk. miejsc.) (dyskusja).

B) Lekcje pokazowe.

1. Lekcja języka niemieckiego w kl. IV b. w obecności WP. Wizytatora Szkół, Władysława Wierzbickiego. Ref. naucz. J. Cięciel, koref. prot. St. Wiśniewski.

2. Lekcja pokazowa w kl. V szkoły powsz. m. „Flora i fauna górską“ naucz. Król, (z udziałem nauczycieli gimnazjalnych).

3. Lekcja z matematyki w kl. II. gimn., ref. prof. L. Kita, koref. Dr. Fink.

4. Lekcja z języka polskiego w klasie I. gimn., prof. J. Piotrowski, (Ćwiczenia w mówieniu).

VII.

Wychowanie.

Tegoroczna praca wychowawcza, to dalszy etap usiłowań Zakładu, pracującego w przekonaniu, że szkoła dzisiejsza, polska z ducha i formy, w wolnej i odrodzonej Polsce, winna i musi stać się kuźnicą wychowania moralnego, społecznego i państwowego.

Przeorać psychikę niewolnika i przekształcić w psychikę wolnego obywatela, zdrowego fizycznie i duchowo, stworzyć nowy typ demokracji nie tego, który chce wziąć wszystko od państwa, lecz tego, który ma dać pracę z siebie dla społeczeństwa, umiejętnie korzystać z praw, wyrabiać zdolność spójności z innymi wyznaczeniami i narodowościami, oto jasno określony cel i idea, ożywiająca każde poczynanie wychowawcze.

Drogą prowadzącą do tak wytkniętego celu, to możliwość wszechstronnego i samodzielnego rozwijania zdolności wychowanków w atmosferze miłości prawdy i pracy.

Pracy tak rozległej pojętej służyły liczne organizacje uczniowskie, skupiające w swym łonie młodzież o pokrewnych zamiłowaniach.

Ze względu na większą ilość organizacyj szkolnych, w trosce, by każda mogła działać sprawnie, a praca w każdej z nich nie była powierzchowną, lecz gruntowną i sumienną — przestrzegano, by jeden uczeń mógł pracować co najwyżej w trzech organizacjach, odpowiadających w szerszej mierze wrodzonym jego zainteresowaniom.

Każdy również uczeń mógł należeć do organizacji szkolnej za wiedzą i pozwoleniem rodziców.

Zawieszony na widocznym miejscu „Rozkład czynności wychowawczych“ dla użytku uczniów, a „Księga zajęć nadobowiązkowych“ dla nauczycieli, były sprawdzaniem a zarazem środkiem zapobiegawczym przeciążaniu młodzieży w kierunku jej pracy nadprogramowej.

Z organizacyj działających na terenie Zakładu, jedne miały charakter moralny, drugie narodowo-obywatelski, trzecie intelektualny, czwarte estetyczny, innych wreszcie celem było wyrobienie tężyzny fizycznej młodzieży.

A) Wychowanie moralne.

Wysiłki wychowania moralnego całego Grona nauczycielskiego zmierzające do wyrobienia wśród uczniów zdrowych i pięknych charakterów, jednoczył w swoich rękach Prefekt Zakładu, ks. Wojciech Trytek, który troszczył się nie tylko o pogłębienie uczuć religijno-moralnych na swych lekcjach szkolnych i w czasie odpowiednich nauk w niedziele i święta, lecz również o rozbudzenie żywej wiary wśród wychowanków.

Młodzież spełniała obowiązki i praktyki religijne zadowalniająco; brała udział w egzortach, nabożeństwach niedzielnych i świątecznych; przystąpiła do Sakramentów św. trzy razy w ciągu roku obowiązkowo; część młodzieży, zwłaszcza sodaliści przystępowali częściej do spowiedzi i komunji św. — Dzień 13. XI, tj. św. Stanisława Kostki, Patrona Zakładu uczciła młodzież uroczystym nabożeństwem tudzież uroczystą akademią, która odbyła się w sali gimnastycznej, przy udziale Grona nauczycielskiego.

W dniach od 24 – 27 marca 1929 roku, odprawiła młodzież rekolekcje wielkanocne, pod przewodnictwem ks. Józefa Boka T. J. Do pogłębienia życia religijnego młodzieży przyczyniła się Sodalicia Marjańska uczniów. Zarząd jej stanowili: Szymaszek Jan, kl. VIII b — prezes, Podbielski Telesfor, kl. VIII a — wiceprezes, Duś Władysław, kl. VIII b — asystent, Kwiatkowski Tadeusz, kl. VIII a — sekretarz, Żmuda Władysław, kl. VIII a — skarbnik, Wójcik Jan, kl. VIII a — bibliotekarz. Sodalicia liczyła z końcem roku 55 członków. Praca w Sodalicii, mająca na celu wyrobienie w młodzieży nieskazitelnego charakteru, skupiała się pod hasłem: „Bądź konsekwentny“. W okresie sprawozdawczym odbyło się 26 zebrań: wydziału 11, zwyczajnych 10, uroczystych 3, towarzyskich 1 (opłatek) i zebranie wyborcze.

Na zebraniach ogólnych wygłoszono następujące referaty: „Apostolstwo w Sodalicii“ (Regner VIII a), „Młodości, ty nad poziomy wylatuj“ (prezes), „Bądź konsekwentny“ (prezes), „O samodzielności“ (Podbielski VIII a), „Odwaga w wyznawaniu zasad“ (Wójcik VIII a), „Młodzieniec o niezłomnej woli“ (prezes), „Niepokalana“ (prezes), „Prawdziwe bohaterstwo“ (Czapka VIII a), „Akcja katolicka a Polska“ (Ochał VIII b), „Uwagi nad sprawozdaniem Sodalicii ucz. szkół średnich w Polsce“ (Zawiliński VIII a), „Jakie mamy wady narodowe i jak je zwalczać winniśmy“ (Kleszcz

VIII b), „Znaczenie krzyża“ (Filipek VIII b), „Królowa Korony Polskiej“ (Czapka VIII a).

W łonie Sodalicii istniały dwie sekcje: Apologetyczna i misyjna. Sekcja apologetyczna, której celem było uświadamianie członków w zakresie wiary i obyczajów, odbyła 7 zebrań z następującymi referatami: „Przyczyny niewiary (Regner VIII a), „Socjalizm a chrześcijaństwo“ (Duś VIII b), „Religja podstawą moralności“ (Czapka VIII a), „Etyka a sztuka“ (Filipek VIII b), „Sekciarstwo w Polsce“ (Róg VIII b), „Kościół a państwo“ (Filipek VIII b), „Masoneria“ (Szymaszek VIII b).

W sekcji misyjnej, która za zadanie miała zaznajomienie sodalisów z misjami, wygłoszono następujące referaty: „Powołanie i kształcenie misjonarza“ (Krajewski VI a), „Na jakie przeszkody napotyka misjonarz“ (Stawiarski VI a), „Pomocnicy misjonarza“ (Stępień VI b), „Polska a misje do roku 1918“ (Rozlazły VI b), „Obecny udział Polski w misjach“ (Filipek VI b), „Sprawozdanie z działalności misji za rok 1929“ (Trześniowski VI b), „Misje w południowej Ameryce“ (Mikrut V a).

Przy Sodalicii istnieje biblioteka licząca 720 dzieł.

Sodalicja posiada własną „Czytelnię“, zaopatrzoną w różne gry oraz czasopisma, jak: „Tęcza“, „Sodalis Marianus“, „Misje Katolickie“, „Młodzież Misyjna“, „Echo z Afryki“.

Czytelnia gromadziła sodalisów w każdą sobotę i w dnię przed świętami. Dla uczniów młodszych z klas II i III istniało Kółko św. Stanisława Kostki, którego zadaniem było przygotowanie ich na dobrych Sodalisów. Kółko liczyło 27 członków. Odbyło 9 zebrań. Prezesem Kółka był Barycza, VI b. — Podczas uroczystości szkolnych i narodowych występowała Sodalicja pod własnym sztandarem. Sodalisi zajmowali się żywo zbiórką ofiar na „Kolonje wakacyjne“. Zebrano 151 zł.

B) Wychowanie narodowo-obywatelskie.

Samorząd szkolny.

Szczególniejszą uwagę w pracy wychowawczej zwracano na wychowanie narodowo-obywatelskie w przekonaniu, że uczeń opuszczając mury Zakładu, winien wnieść w życie pewne wyrobienie i uświadomienie obywatelskie.

Zadanie to starano się skutecznie na płaszczyźnie dydaktycznej, dając uczniom teoretyczne wiadomości o prawach i obowiązkach obywateli, oraz drogą praktycznego zastosowania nabytej w tej dziedzinie wiedzy już na ławie szkolnej, t. j. samorządu uczniowskiego.

Samorząd uczniowski, oparty na podstawach psychologicznych, znajomości młodzieży, jej zainteresowaniach i zamiłowaniach, uwzględniając środowisko Zakładu, obejmował jak w ubiegłym roku szkolnym, gminy klas wyższych, t. j. od klasy V do VIII.

Nową jest gmina klasy IV, która swoją działalność rozpoczęła w roku sprawozdawczym.

Przedstawiciele gminy (wójtowie) stanowili centralny Zarząd gminy, który zbierał się zależnie od potrzeb szkoły, dwa razy w miesiącu.

Treścią obrad Centralnego Zarządu gmin było zastanawianie się nad sposobami prowadzenia pracy na terenie poszczególnych gmin, łącznie ze sposobami kierowania pracy ogółu gminy.

Na posiedzeniach Centralnego Zarządu przedstawiciele poszczególnych gmin składali sprawozdania z działalności swoich gmin.

Protokoły posiedzeń z Centralnego Zarządu wpisywano w księgę protokołu. Kuratorami gminy byli Wychowawcy klasowi, opiekunem Centralnego Zarządu był inż. Władysław Zieliński.

Naczelnym zadaniem organizacji gmin klasowych było zaprawianie uczniów do przyszłego współżycia i pracy obywatelskiej, szkoła bowiem dzisiaj coraz bardziej wiąże się z życiem zbiorowym i tylko przez życie społeczne może kształcić zalety i cnoty obywatela.

Stosownie do tych zadań, praca w poszczególnych gminach szła w kierunku: 1) kształcenia uczniów w dobrze pojętej solidarności koleżeńskiej, w punktualności i sumiennosci wykonywania prac, 2) zakładania kółek samopomocy, na których uczniowie wybitnie uzdolnieni pouczali słabszych (głównie w klasach ósmych), 3) uwzględnianie wychowania estetycznego przez tworzenie komisyj, które miały na celu ozdabianie sal szkolnych obrazami, kwiatami, dekoracjami z bibuły, wykonanymi przez uczniów, (ładnie ubrane sale klas VII a, VIII a i VI b).

Z inicjatywy organizacji gmin urządzono: a) Obchody w rocznicę powstania listopadowego i stycziowego (dochód kilkudziesięciu złotych przeznaczono na cele Czytelni uczniów), b) „Drzewko“ w dzień rozpoczęcia feryj Świąt Bożego Narodzenia, c) Zapoczątkowanie składania oszczędności przez członków gminy w P. K. O. Na cele ogólne gmin klasowych zarządzono kilkakrotnie zbiórki groszowe, które zawsze powiodły się, wykazując wśród uczniów zrozumienie dla wzniosłych celów, jak również posłuch dla zarządzeń Centralnego Zarządu.

Obchody i uroczystości szkolne

Ważnym środkiem wychowawczym w życiu szkolnym były obchody i uroczystości szkolne.

1. Piękne, niezapomniane chwile przeżył Zakład w dniu 18 lipca 1929 r. witając w murach swych Najwyższego Dostojnika P. Prezydenta Rzeczypospolitej Ignacego Mościckiego, zwiedzającego ważniejsze środki rolnicze Małopolski.

Wśród szpalery oddziałów wojskowych miejscowego garnizonu, z łopotem sztandarów szkolnych organizacyj P. W., Hufca szkolnego, Hufca harcerskiego męskiego i żeńskiego, wśród dźwięków Hymnu państwowego powitał Pana Prezydenta w słowach

pełnych radości i dumy dyrektor Zakładu w otoczeniu grona nauczycielskiego.

Na pamiątkę tych wielkich dni wpisał się Pan Prezydent do księgi pamiątkowej Zakładu.

2. Starannie i w skupieniu przygotowano obchód 11-letniej rocznicy odzyskania Niepodległości Polski.

W przeddzień obchodu orkiestra gimnazjalna odegrała podbudkę po ulicach miasta, powtarzając ją w godzinach porannych dnia 10 listopada.

Po uroczystym nabożeństwie i kazaniu w kościele parafjalnym młodzież Zakładu wzięła udział w przygotowanym przez nią poranku, który odbył się w sali „Sokoła“, z udziałem szkół miejscowych i okolicznych.

Tego dnia o godz. 8 wieczorem odbył się uroczysty wieczór dla młodzieży starszej i jej rodziców.

W sali „Sokoła“ rzeźbiście iluminowanej, przybranej zielenią, na tle której widniał transparent, wykonany przez uczniów, przedstawiający godło państwa a obok postaci Prezydenta Ignacego Mościckiego i Pierwszego Marszałka Polski Józefa Piłsudskiego, przy dźwiękach orkiestry Zakładu młodzież wykonała kilka produkcji muzykalno-wokalnych, z należytem zrozumieniem odegrała krotoczwilę „Radziwiłł jedzie“, w przygotowaniu nauczyciela Jana Szczerby.

Silne wrażenie na uczestnikach uroczystości zrobiło przemówienie profesora J. Piotrowskiego na temat znaczenia i roli Marszałka Piłsudskiego w dziele odrodzenia państwowego.

Poraz jedenasty — mówił mowca...

W niepowstrzymanym biegu dziejowym wraca rocznica chwili, gdy po długim męczeństwie narodem Bóg rozwiódł nad Polską zorzę i udarował nas, czem Aniołów Swoich obdarzył przed wiekami: szczęściem i tem, co obiecał ludziom przed wiekami na szczycie Golgoty: wolnością.

Na Polski zmartwychwstanie
Zabrzączał Zygmunowski dzwon
I bije jako młotem
A trąby luczają po przestworzu
Hej Zygmunowskim lotem.
I pieśń nad ludem szła nad ziemią
Nad polską ziemią krwawą —
Nad Akropolis, kędy drzemią
Królowie i ich prawo.

Dreszcz świętego uniesienia wstrząsnął ziemią polską od Karpat aż po Oksywi i Helu mierzeje, od bagien nadodrzańskich do poleskich.

Prawda przeszła najśmielsze nadzieje...

Nie panuje nam Habsburg, Hohenzollern i Romanow

Tej chwili

Nie wszyscy, nie wszyscy dożyli...

Rażeni ogniem...

I ostrzem... zżarci więzienną chorobą...

Zdławieni na szafocie...

Nie widzą... nie staną w oknie,

Ani na palce wespną się w ciasnocie.

(A. Kaden — w. 10 listopada).

Na cud zmartwychwstania ojczyzny patrzyło własnymi oczyma współczesne nam pokolenie.

Myśmy się stali uczestnikami tej radosnej chwili, do której tęskniły i dla której ginęły tłumnie a napróżno poprzednie cztery pokolenia.

Zarliwa tęsknota wieszczów, wymarzona Jeruzalem wolności, dokonała się w naszych oczach.

Losem dziejów wybrani zostaliśmy na pokolenie historyczne.

Człowiek rzadko tylko umie odczuć i ocenić należycie chwilę bieżącą, a walor ogromny, niespożyty, nadaje wypadkom przełomowym dopiero — wspomnienie.

Dziś po 11 latach szczęśliwsi od naszych ojców, naszych dziadów i pradziadów z radością i dumą winniśmy wspomnieć owe dni listopadowe, w których na placu Saskim i na rynku krakowskim zniknęły obce odznaki, zniknęły obce mundury i zamilkły w całej Polsce rozkazy *obce*.

Gdy jednak nam przypadło w udziale szczęście i zaszczyt wcielenia w życie niezłomnej, testamentem Krwi i Męczeństwa, przekazanej idei, pamiętać winniśmy, że wraz z tem szczęściem spadła na nas wielka odpowiedzialność i równie wielkie obowiązki.

W każdą rocznicę niepodległości winniśmy przede wszystkim wdzięczność i hołd dla tych, którzy dla sprawy polskiej walczyli, którzy dla niej pracowali, którzy stali się prawdziwymi twórcami naszego odrodzenia.

Wielka wojna *światowa*, o którą modlił się duch polski słowami:

„O wojnę powszechną za wolność ludów,

O broń i orły narodowe,

O niepodległość, całość i wolność ojczyzny naszej

Prosimy Cię Panie“.

Wojna ta przybierając pod koniec wszelkie cechy rewolucji ludowej — tak genialnie nakreślonej w wizji Anhellicznej Słowackiego, *zapoczątkowała* nasze wyzwolenie.

I oto stało się zadość nieubłaganej logice dziejów, której ludzkość podlega.

Ona bowiem kieruje losami narodów, pogrąża w nicość zbuntowane, czy bezkrytyczne, budzi z niej, gdy upłyną lata, czy wieki naznaczonej pokuty. *Logiką tą jest wola Opatrzności*.

Z jej rozkazu runęły trzy najpotężniejsze w świecie monarchje, z jej rozkazu rozpadły się potężne mury więzienia żywego narodu.

Dziela wyzwolenia dokonał sam naród, który sam w sobie miał wolę do życia, do wolności, do niepodległości.

Kto ożywił wiarę narodu w jego nieśmiertelność, kto kazał wierzyć wbrew rzeczywistości, że wolność odzyska, że „co nam obca moc wydarła, szablą odbijemy“? Jest to zasługa Mickiewicza, z którego my wszyscy, a który:

„Gdy na ziemię padł sztandar zdeptany,
Znak królewski z Orłem i Pogonią,
On go pierwszy uniósł z walki pola,
I zamienił w jasny sztandar ducha,
I nad Polską rozwinął w błękitcie, —
Dając w pieśni nieśmiertelne życie“.

Cała poezja Mickiewicza brzmiała słowem „wolność“. Słowem tem, jako motywem przewodnim brzmiała cała symfonia dziejów narodowych.

Tętniło nam ono w rozpędzie poloneza Chopinowskiego.

Ołśniewało purpurą Matejkowską, lkało czernią Grottgrowskiego smutku. Cała nasza twórczość artystyczna w epoce upadku państwowego obwinęła polskie serca w liście miłości ojczyzny — pielęgnowało w nich kult przeszłości, ożywiła wiara w przyszłość i obudzała w sercach nadzieje odzyskania niepodległości drogą walki orężnej.

Bez niej nie ostalibyśmy się jako naród, z którym Europa musiała się rachować i któremu musiała zwrócić państwo.

O woli narodu do niepodległości zaświadczyły przed światem świetlane postaci bohaterów, dwóch światów: Kościuszki i Pułaskiego — bohaterów narodowych — Dąbrowskiego, Poniatowskiego, Chłopickiego, Langiewicza, Hallera i Piłsudskiego, którzy własną krwią, własnym zdrowiem, własnym życiem przyczynili się do jej wywalczenia.

Niemniej przygotowali ją swoją długoletnią i wyteżoną pracą twórcy programu pracy organicznej: Staszic, Kołłątaj, Lubecki, Wielopolski, Zamojski, wreszcie ci, co orędowni w obozie mocarstw Zachodu, a nadewszystko ci wielcy polscy jałmużnicy Polski: Sienkiewicz — Paderewski.

Wolę narodu wreszcie dokumentował żołnierz polski, który zaszczytnie spełnił swoje zadanie, pomny tej prawdy, że:

„Walka o wolność, gdy się raz zaczyna
Z ojca dziedzictwem przechodzi na syna“.

Tradycja żołnierza polskiego bez państwa — to tragedia Polski. Od Legionu Dąbrowskiego — z wyjątkiem roku 1831 — żołnierz polski aż po Legiony Piłsudskiego — walczy bez sztandaru prawowitego państwa, jako formacja konspiracyjna — strzelecka — legjonowa — P. O. W. Zarówno, jako uczestnik wielkich armij światowych na zachodnich i wschodnich polach bitew w Karpatach, czy nad Piawą, pod Verdun i w Dardanelach — na Murmaniu i w błękitnym wojsku Hallera.

Bohaterstwo żołnierza polskiego, jego porywy wolnościowe z r. 1794, 1831, 1863, 1905, 1914 doczekały się wreszcie godziny wolności, kiedy sztandary jego w słońcu wolności, w boju zabłysnąć mogły.

I oto w 6 letnim boju o każdą piędź ziemi odrodziła się Polska.

Naród polski po raz drugi krwią swoją przypieczętować musiał prawo do niepodległości i wyrąbywać granice Polski poprzez Śląsk, Poznańskie, Pomorze, ziemię wileńską, poleską i Małopolskę wschodnią.

Wodzem ruchu niepodległościowego, wodzem naczelnym hufców orężnych — wcieleniem Woli narodu do wolności stał się Komendant, *Józef Piłsudski*.

On w czasach najciemniejszych niewoli przeczuł i dojrzał świtający promyk Wolności i oddał walce o nią całą swoją duszę, z takim poświęceniem osobistego szczęścia, jak nikt inny w Narodzie.

Uznając wiekopomne zasługi, Twoje Wodzu, pamiętnym aktem 11 listopada 1918 r.

„W Tobie swój honor złożyła Ojczyzna,
A naród władztwa oddał Ci buławę,
Świadom, że wielka Jagiellów spuścizna
Twą dłonią sięgnie znów po dalszą sławę,
Bratając ludy Rzeczypospolitej,
Ja srebro z złotem pobratał pas lity.
Z trudu Twojego Polska powstała, by żyć“.

Z tem przekonaniem i z tą wiarą w Józefa Piłsudskiego oddał naród Pierwszemu Obywatelowi Polski, pierwszemu następcy polskich monarchów „sławą ukryte rotę“, by w pochodzie ku zbudowaniu państwowości zapewnił Polsce to, co było obowiązkiem naszego pokolenia:

„Pokój, bezpieczeństwo międzynarodowe i ład zewnętrzny“.

Potrzebie dusz i serc stało się zadość. Pierwsze 10 lecie bytu i rozwoju państwowego Polski ujawniło, że Ten, który miał kierownictwo całej budowy i w którego rękę spoczywa ono nadal, nie zawiódł nadziei narodu, potrafił się wznieść w każdej trudnej sytuacji na wyżynę narodowego interesu.

Jego wolą naród pobudzony do wysiłku twórczego stworzył dzieło wielkie, syntezę pracy i zdolności twórczej społeczeństwa, nieodparte świadectwo odrodzenia ducha polskiego.

Tym wysiłkiem teraźniejszość zdobyła nie tylko uznanie, ale i przywiązanie całej Polski — a żywy fakt przekształciła w oczach naszych w obraz przeszłości, w legendę, opowieść o 10 letnim wysiłku wielkiego 30 miljonowego kraju, opartego o podstawy własnego rozwoju i postępu.

Tym wielkim czynem patriotycznym, któremu na imię Polska Wystawa Krajowa, okazaliśmy, że mamy nie tylko prawo do życia,

jako naród 30 miljonowy — jako równi z równymi, jako wolni z wolnymi, ale, jak powiedział minister Matuszewski, że jesteśmy Europejczykami, nietylko w salonowym znaczeniu tego wyrazu, ale jesteśmy Europejczykami w głębokim sensie gospodarczym. Nasza granica wschodnia jest linią, na której kończy się europejski układ stosunków ekonomicznych, poza którą rozpościera się świat, próbujący życia według zasad innych.

Jeśli dalsza budowa naszej państwowości ma wypaść równie szybko i dobrze nadal, muszą w niej wziąć ofiarny udział wszystkie, jak najszerze warstwy narodu, bez względu na swoje wykształcenie duchowe, bez względu na zamożność i uświadomienie narodowe.

Twórczość narodowa wymaga na czele swoim widomego symbolu.

Tylko człowiek, który do myśli narodu umie przemówić, wyobraźnię jego pobudzić, a serce jego zapalić i porwać za sobą, tylko ten, ma warunki, aby stać się symbolem.

Tym symbolem wszystkiego, co piękne, odwieczne i bohaterskie jest dziś Marszałek Piłsudski.

On jest wyobrazicielem bohaterstwa naszych przodków, On symbolem pracy nad uświadomieniem patriotycznym narodu w tem przekonaniu, że kamieniem węgielnym szczęścia, potęgi Ojczyzny, jest *czynny patriotyzm, a moralność narodu* jedną z najmocniejszych podstaw, a nawet niezbędnym warunkiem długotrwałości jego potęgi politycznej.

Marszałek Piłsudski wreszcie jest symbolem dążeń do spełnienia misji dziejowej, wyznaczonej narodowi polskiemu, jako częście ludzkości, być przedmurzem chrześcijaństwa, a jednocześnie krzewicielem, apostołem, zachodniej kultury na wschodzie.

„I oto dzisiaj w radosny ten czas
W radosnej pieśni uderzamy tony —
Radości brzmiące wznosimy hejnały —
Iż nam bohatera niebios oddały“.

W tem przekonaniu wnieśmy trzykrotny okrzyk: „Najjaśniejsza Rzeczpospolita Polska, niepodległa, zjednoczona i praworzędna; Jej Dostojny Prezydent Ignacy Mościcki, Jej bohater narodowy Marszałek Piłsudski — niech nam żyją“.

3. Rzewną, ale podniosłą, bo ofiarną była uroczystość odsłonięcia tablicy pamiątkowej po poległych profesorach i uczniach tut. Zakładu.

Idąc śladem całej Polski, postanowiła i młodzież szkolna tutejszego Zakładu uczcić rocznicę Dziesięciolecia Odrodzonej Ojczyzny realnym czynem. Nie planowano i nie namyślano się długo. Sprawa była jasną. Wszak Zakład nasz wysłał w chwili osobliwej do walki o prawa Narodu liczny zastęp bohaterów. — Trzeba więc było w pierwszym rządzie dać trwale świadectwo tej krwawej ofiary na przykład i otuchę przyszłym pokoleniom tej uczelni. Wspólnym zatem wysiłkiem młodzieży gimnazjalnej i Grona nauczycieli wmurowano w westybulu gmachu szkolnego

plytę w rozmiarze 1'34 m² × 1'14 m² z belgijskiego marmuru w ramach z kamienia trembowelskiego. Na tablicy wyryto ku wiecznej pamięci następujące słowa:

W walkach o całość i niepodległość Polski w latach 1914--1920
bohatersko swoje życie oddali:

Profesor Tadeusz Gawryś

i następujący uczniowie tutejszego Zakładu:

Boczoń Marjan	Krzemieński Józef	Schön Stefan
Boehm Edward	Leja Edward	Socha Antoni
Dusza Henryk	Lewandowski Otto	Stasicki Stanisław
Gadzalski Kazimierz	Łata-Łanowski Franciszek	Strzok Jakób
Gallas Mieczysław	Łojek Stanisław	Styczeń Jan
Gancarz Ludwik	Mazurkiewicz Michał	Szybist Józef
Geneja Władysław	Mielecki Jakób	Świerk Bronisław
Guzy Henryk	Morbitzer Władysław	Tyrcha Aleksander
Hamala Franciszek	Moskal August	Tyrcha Józef
Hubicki Aleksander	Nykiel Piotr	Wałowski Władysław
Hubicki Stanisław	Pełdyak Władysław	Węglowski Wilhelm
Jaworowski Mieczysław	Pietruszka Antoni	Zaworski Mieczysław
Jurczyński Kazimierz	Popławski Józef	Inni, o których życiu wieść zaginęła.
Krupicki Władysław	Rynkar Jan	

Ku uczczeniu ich wielkiej ofiary na ołtarzu miłości Ojczyzny złożonej, tablicę tę ufundowali w r. 1928 jako w 10-letnią rocznicę odzyskania niepodległości — Grono nauczycielskie i młodzież gimnazjalna

Uroczystość odsłonięcia i poświęcenia owej tablicy pamiątkowej — pełna momentów podniosłych, nastrojowych, wychowawczych — odbyła się w dniu 4 lipca 1929 r. w obecności reprezentanta Krakowskiego Kuratorjum WP. Wizytatora Władysława Wierzbickiego. Reprezentowane również były powiatowe i miejscowe Władze oraz wszystkie Organizacje gospodarcze, kulturalne i oświatowe, przy udziale całego miejscowego szkolnictwa.

Po uroczystem nabożeństwie w kościele parafjalnym, w czasie którego wygłosił Ks. Dziekan Władysław Kopernicki okolicznościowe kazanie, udano się w pochodzie przed Zakład gimnazjalny. Przy tablicy — zasłoniętej sztandarami — pełniła straż honorową szkolna drużyna harcerska. Westybul był pięknie udekorowany. Z podwoi Zakładu, gdyż wielkie tłumy ludności wewnątrz pomieścić się nie mogły, przemówił do otoczenia dyrektor Zakładu Ks. Błażej Kotfis. ...Mówił o bohaterskich zmaganiach się dawniejszych pokoleń z wrogiem, przywodził na pamięć wypadki wojny światowej i udział w niej młodzieży. Mówił, że młodzież dębicka, chowana w tradycji bohaterstwa żołnierza polskiego, wsłuchana w prorocze słowa wieszczów — zerwała się na zew wojny, jak z gniazda młode orlecia. Poszli pod wodzą śp. Tadeusza Gawrysia, profesora tutejszego Zakładu, w liczbę przeszło 30-tu w Krakowskie, aby tam połączyć się z legionami komendanta Józefa Piłsudskiego i pod nim walczyć o niepodległość.

Już przed wojną w tajnych związkach strzeleckich hartowali ciało i zaprawiali się do żołnierskiego rzemiosła. Poszli!... Lecz wielu ich nie wróciło... Krwią i śmiercią przypieczętowali i utrwaliili Niepodległość... Szkoła w Dziesięciolecie Zmartwychwstania Polski swym na polu chwały poległym bohaterom-uczniom ku wiecznej ich chwale i pamięci wznosi tę tablicę. Wzywa młodzież, aby ją,

Tablica pamiątkowa

a szczególnie nazwiska bohaterów na niej wyryte, otaczała czcią i miłością, a rzetelną pracą, uczciwością, sumiennym spełnianiem obowiązków, posłuszeństwem i poszanowaniem władzy przyczyniła się do chwały i potęgi Ojczyzny.

Po mowie tej, która na zebranych wywarła głębokie wrażenie, dokonał dyrektor odsłonięcia tablicy i wezwał obecnych do uczczenia poległych przez minutowe milczenie. — Następnie orkiestra Zakładu pod kierownictwem nauczyciela Stanisława

Darłaka odegrała hymn narodowy, a chór szkolny, kierowany przez nauczyciela Kazimierza Klamuta, wykonał stosowną kantatę.

Rotę Marji Konopnickiej śpiewali wszyscy obecni. Uroczysta Akademia odbyła się bezpośrednio po akcie odsłonięcia w przybranej sali gimnastycznej Zakładu. Na program złożyły się ciepłe serdeczne, pełne zrozumienia chwili przemówienia ucznia VIII kl. Stanisława Staronia, dalej reprezentantów innych organizacji z przedstawicielem Komitetu rodzicielskiego, WP. ppułk. Józefem Kępskim na czele.

Przemówienia przeplatały produkcje muzykalno-wokalne młodzieży Zakładu. Uroczystość, której przebieg pozostawił niezatarte wrażenie u wszystkich, wycisnęła łązy serdeczne u krewnych i rodziców po stracie, a zarazem radości z powodu upamiętnienia w marmurze Imion Najdroższych poległych — zakończył prof. Michał Staroń:

Skromną stworzyliśmy pamiętkę, dostosowaną zresztą do otoczenia i naszych środków, lecz choć ma ona służyć pamięci i sławie zmarłych, chcemy przecież w nią zakląć ducha, promieniować ona bowiem winna z siebie życie. Ma ona w pierwszym rzędzie przekazać z pokolenia na pokolenie świadectwo krwawej ofiary, ma ona być świadectwem kierunku wychowawczego tutejszego Zakładu — nie dnia dzisiejszego, nie wczorajszego, ale tego czasu i momentu, kiedy Polska stała jeszcze z łańcuchem u szyi, kiedy ściśnięte mieliśmy serca i zakneblowane usta. A przecież i wtenczas praca tutejszego Zakładu miała na oku te same, co dziś, hasła a przecież jednak już wtenczas wołaliśmy z naszym wieszczem Adamem Mickiewiczem:

„O broń i orły narodowe prosimy Cię, Panie“.

Nic też dziwnego, że praca ta wypromieniowała z siebie akty bohaterstwa i całopalenia, ofiarę krwi i życia — dała więc cegielkę do budowy Ojczyzny. — Ma więc owa tablica sławić pamięć i tych, których nazwiska są na niej wyryte i tych, o których życiu i czynach pamięć zaginęła. Ma ona uczcić i owego naszego nieznanego żołnierza. Ma ona żywić pamięć o żołnierzu-tułaczku, który „borem, lasem idzie, z biedy i głodu przymierając czasem, nakoniec pada u nóg konika wiernego, a konik nogą grzebie mogiłę dla niego“. Ma ona zatem sławić tych wszystkich, do których najpierw trafił odzew wici, odzew wodza, odzew obowiązku, wołanie do broni, do szeregu, do legjonów na stos ofiarny. Poszli bowiem i nasi za wodzem ukochanym — poszli w bój krwawy, poszedł na ich czele nasz młodszy kolega, druh serdeczny, nauczyciel historii i geografji, zapalający młode pokolenie do piękna tych gór niebotycznych, do „tych pagórków leśnych, do tych łąk zielonych, do tych pól, malowanych zbożem rozmaitem, wyzłacanych pszenicą, posrebrzanych żytem“. Poniósł on w owe łąny swe młode życie. Porwała go bowiem tęsknica wolności i potęgą miłości Ojczyzny. Poszedł, padł i nie wrócił...

I połała się krew serdeczna naszych wychowanków i zrosiła tę czarną ziemię — padli pokotem i przodownicy i szeregowcy. — I szły potem nowe zastępy walczyć najpierw obok i dla obcych, ale zawsze szli do boju i ginęli z okrzykiem: „Jeszcze Polska nie zginęła“. Szli później, dając krew ofiarną dla własnej sprawy, wytrwale, zawzięcie, aż do Zmartwychwstania! I jak Polska szeroka, widnieją liczne kurhany i mogiły tych naszych bohaterów, tych Orłąt, którym Zakład ten zaszczylił ogień miłości Ojczyzny i cnotę poświęcenia. — My dziś sami biedni — poza tą skromną tablicą krzeszemy w naszych sercach spiżowe pomniki za ich krew ofiarną. Przeżywamy jeszcze raz te czasy niedawne. O bo sprawy te jeszcze są zbyt bliskie, zbyt jeszcze dziś żywe. Może jeszcze i tu dziś w niejednej piersi zerwie się huragan bólu i rozpacz, zerwie się straszne łkanie i tęsknica, bo w tych wyrzniętych nazwiskach i tych zaginionych cała była nadzieja. — Nie płacz, nie szlochaj — życie krótkie — my żywi wnet przeminiemy, a on na tej tablicy nieśmiertelny. Marmur zniszczy, my jednak aktem testamentu przekazemy przyszłym pokoleniom, by go odnowiły — znaczy on bowiem śladem chwilę, którą nie często dają wieki. I leż to poza tem uczuć, ile poważnych refleksyj, ile wspomnień serdecznych obudzi i później owa pamiątka w ciągu dalszych lat! Z tych zaś aktów duszy mają powstać zamiary i tryskać porwy czynu, bo czynu to symbolem i poświęcenia na ołtarzu Ojczyzny ma być owa tablica. Gdybyśmy bowiem mogli odchylić zamknięte mogiły naszych bohaterów, wionęłoby ku nam jedno hasło: „Bóg i Ojczyzna“. Takie hasło brzmi dziś przy tej pamiątkowej tablicy — takie, wspominając drogiej i serdecznej krwi ofiary, wzbudzając akty wdzięczności, czynimy ślubowanie. — Utrwalajmy więc dziś w imię tych ofiar i wzniosłych hasłał byt dzisiejszej Polski, nabierzmy hartu ducha i ciała — stańmy się czynnikiem naprawdę państwowo-twórczym. Budując zaś dzisiaj nowożytną Polskę, stwarzajmy typ nowoczesnego Polaka, mającego poczucie ideałów społecznych, człowieka, wierzącego we własne siły, człowieka pracy, znajdującego radość i szczęście nie tylko w sobie, ale i w szczęściu swych bliźnich. Niech zakwita gorąca miłość Ojczyzny, ale na tle szlachetnych i wzajemnych uczuć wszechludzkości — a wtedy zniknie z przed oczu naszych widmo i zmora wojny. Pamiętajcie to sobie zwłaszcza wy młodzi! Kiedy zaś kończy się już ta podniosła uroczystość, dajmy jeszcze raz upust rozpiętej naszej serca wdzięczności, a powstawszy wołajmy: „Cześć krwi ofiarnej, cześć naszym bohaterom!“ Dajmy wreszcie upust przepelniającej dusze naszej miłości Ojczyzny i wołajmy: „Najjaśniejsza Rzeczpospolita i Jej Prezydent i Ten, co jest dziś symbolem bohaterstwa, poświęcenia i miłości tej Ojczyzny, Marszałek Józef Piłsudski niech żyją!“

4. Świętem twórczym pracy Zakładu była uroczystość poświęcenia SZYBOWCA SZKOLNEGO, konstrukcji ucznia kl. VIII b, Schöna w dniu 25. VI. 1930 r.

Kilkumiesięczne wysiłki konstruktora, jak również jego współpracowników: Gnacka Józefa, ucznia kl. V a, Czauderny Eugenjusza, ucznia kl. V b i Szczurowskiego Mieczysława, ucznia klasy VII b, otoczone wielką troskliwością dyrektora Zakładu, przy materialnym poparciu WP. Hr. Edwarda Raczyńskiego, przy wydatnej pomocy technicznej Pp. Oficerów drugiego pułku lotniczego, z por. Janiszewskim i Jasińskim na czele, oraz instruktora akademickiego klubu lwowskiego Kotowskiego, uwieńczone zostały pięknym sukcesem, świadczącym o twórczej pracy szkoły, w kierunku przygotowania młodzieży do życia i potrzeb narodowo-państwowych.

Poświęcenie Szybowca szkolnego

Nic więc dziwnego, że uroczystość poświęcenia szybowca stała się nie tylko świętem Zakładu, miasta Dębicy, ale i powiatu a nawet całego Okręgu Szkolnego Krakowskiego.

W tem bowiem przekonaniu zaszczytili uroczystość tę WP. Kurator O. S. K. Dr Kupczyński, z dostojną małżonką jako Matką chrzestną szybowca, WP. Celewicz, starosta powiatu, WP. Borowski, pełnomocnik Hr. Raczyńskiego i w jego zastępstwie Ojciec chrzestny szybowca, oraz ksiądz dziekan Kopernicki Władysław, jako reprezentant duchowieństwa.

Po złożeniu serdecznego podziękowania dostojnikom za zaszczytowanie uroczystości Zakładu i skreśleniu historii powstania szybowca przez dyrektora Zakładu księdza Kottisa, przekonywującym określeniu znaczenia lotnictwa dla państwa przez księdza celebrysa Kopernickiego, oraz niezwykle ujmującym a serdecznym nacechowanym głębią myśli i wskazań wychowawczych WP. Kuratora Dr. Kupczyńskiego, życzącego Zakładowi godnych następców w tym kierunku wychowawczym, odbyły się trzy próbne loty konstruktora Schöna, wykonane po akcie poświęcenia i chrztu szybowca szkolnego, któremu nadano imiona Edward, Stanisław, które wywołały entuzjazm wśród zebranych uczestników uroczystości młodzieży szkół miejscowych i okolicznych, oraz bardzo licznej publiczności miejscowej.

Niezwykle piękne i emocjonujące, wywołujące zachwyt i trwogę, podziw i uznanie dla wykonawców były popisy trzech eskadr lotniczych 2-go pułku lotniczego w Krakowie, będące zakończeniem uroczystości szkolnej, a dokonane na terenie przygotowanego lotniska miejscowego.

Oszczędność

Akcja oszczędnościowa na książeczki P. K. O. została zapoczątkowana w kwietniu b. r. W akcji tej starano się o zachęcenie do oszczędzania jak największej ilości uczniów i przyzwyczajania młodzieży do lokowania oszczędności w P. K. O. W tym celu organizowane były odczyty i referaty o znaczeniu oszczędności. Dnia 24/V. 1930 r. wygłosił uczeń kl. VI Głęb Jan odczyt: O oszczędności i o znaczeniu Ligi Samowystarczalności Gospodarczej. W dniu tym po lekcjach szkolnych zebrali się uczniowie wszystkich klas. Wobec Grona i wszystkich uczniów wręczył ks. Dyrektor uczniom klasy VI: Mahlerowi i Gembali dyplomy i nagrody P. K. O. w kwocie 20 Zł i 10 Zł za pilne składanie oszczędności. Przy tej sposobności zachęcił ks. Dyrektor wszystkich uczniów do oszczędzania, aby w przyszłości więcej było nagrodzonych. Następnie założono Kółko Samowystarczalności Gospodarczej. Dnia 13/VI. 1930 r. odbyło się zebranie Kółka, na którym wygłosił uczeń klasy VI Pytel referat: „O znaczeniu oszczędności w ustroju demokratycznym“.

Akcja oszczędnościowa intensywnie prowadzona w gimnazjum przez p. Mazurkiewicza Kazimierza rozwijała się pomyślnie. Przy końcu roku sprawozdawczego 106-ciu uczniów gimn. posiadało książeczki oszczędnościowe P. K. O.

Dnia 1-go października obchodzono międzynarodowy Dzień Oszczędności porankiem w sali gimnastycznej. Referat p. t. „Znaczenie Oszczędności dla Narodu i Państwa“, wygłosił Gembala uczeń klasy VI b.

C) Wychowanie naukowe.

Nowe nastawienie duchowe nauczycieli na wychowawcze i dydaktyczne zasady nowoczesnej szkoły, nasunęło konieczność organizacji *zespołów pracy*, w których tendencje zainteresowań specjalnych i silnej indywidualności uczniów, znajdowały wyrównanie w duchu swobody i odpowiedzialności za podjęte zadania. Były niemi liczne Kółka naukowe, klasowe i międzyklasowe oraz czytelnia.

1. Czytelnia.

Czytelnia była czynna od dnia 9 XI. 1929 r. do 1 V. 1930 r. Liczyła członków 58. Korzystali z niej uczniowie od kl. I.—VIII. Otwarta była dwa razy w tygodniu od 5-ej do 7-ej po południu. Uczniowie mieli do rozporządzenia następujące czasopisma: „Iskry“, „Tęcza“, „Mój Przyjaciel“, „Tygodnik Ilustrowany“, „Przyroda i Technika“, „Przegląd współczesny“, „Kwartalnik historyczny“, „Stadjon“, „Na Tropie“ i „Czas“, oraz następujące gry: ping-pong, szachy, kręgle pokojowe i fortunkę, nabytą w roku bież. Staraniem Zarządu czytelnia urządzono: a) Dnia 20 XII. 1929 r. Wieczorek muzykalno-wokalny dla członków czytelnia i gości. Wszystkie punkty programu wykonali członkowie czytelnia w podniosłym a serdecznym nastroju, ku wielkiemu zadowoleniu licznie przybyłych rodziców i członków Grona naucz.; b) Dnia 12 IV. b. r. odbył się staraniem Czytelnia uroczysty Poranek ku uczczeniu 400-nej rocznicy urodzin Jana Kochanowskiego, na który złożyły się: produkcje muzykalno wokalne oraz referaty: „Rozkwit humanizmu we Włoszech“ — St. Staroń (kl. VIII a), „J. Kochanowski jako humanista“ — J. Głęb kl. VI a), „Patryjotyzm Kochanowskiego“ — Wyczałek (kl. VI b), „Religijność Kochanowskiego“ — E. Trześniowski (kl. VI b).

2. Kółko Polonistyczne.

Członkami Kółka im. J. Kochanowskiego byli uczniowie klas od VI.—VIII, kuratorem prof. Jan Piotrowski.

Członkowie w liczbie 56 pracowali w dwóch zespołach: jeden w liczbie 35, pod kierunkiem prof. Jana Piotrowskiego, drugiemu przewodziła naucz. St. Pastuszeńkówna. Zarząd zespołu pierwszego stanowili: Staroń St. (VIII a) — przewodniczący, Łaszewski Roman (VII a) — zast. przewodnicz. i Kwiatkowski Tad. (VII a) — sekretarz; — drugiego: Sikora St. (VIII b) — przewodniczący, Skoczek J. (VII b) — zastępca przewodn. i Filipek St. (VI b) — sekretarz.

Zadaniem Kółka Polonistycznego było uzupełnianie, rozszerzanie i pogłębianie wiedzy o literaturze zdobytej w klasie oraz zajęcie się próbami twórczości uczniowskiej.

Pogłębianie i rozszerzanie widnokręgu wiedzy literackiej odbywało się drogą: czytania wspólnego dzieł, połączonego z dy-

skusją nad zagadnieniami zawartymi w dziele, referatów o charakterze krytyczno-literackim z dyskusją, odczytywania i rozbioru utworów własnych uczniów. — Przeczytano: P. Skargi „Kazania Sejmowe“ 3, 6 i 8, Paska „Pamiętniki“, Mickiewicza „Księgi Pielgrzymstwa“, Słowackiego „Króla Ducha“, rapsod pierwszy, Wyspiańskiego „Wesele“.

Wygłoszono referaty:

1. Program pracy Kółka polonistycznego — Chmiel. (VII c).
2. Patriotyzm Kochanowskiego — Wyczałek (VI b).
3. Renesans włoski w rozkwicie — Staroń (VIII a).
4. Stanisław Orzechowski jako człowiek i pisarz — Gębala (VI b).
5. W. Kochowski jako człowiek i poeta — Rozlaży (VI b).
6. Romantyzm polski w życiu i literaturze — Myśliwiec (VIII a).
7. Grób Agamemnona Słowackiego jako próba samodzielnej interpretacji — Sikora i Lipowski (VIII b).
8. Zadanie poezji i poety jako problem z psychologii twórczości poetyckiej — Regner (VIII a).

W łonie Kółka istniała *sekcja dramatyczna*, której zadaniem było pielęgnowanie smaku estetycznego oraz wrażliwości na piękno formy. Uczestnicy sekcji byli szerzycielami znajomości literatury i kultu dla pięknego słowa wśród swych młodszych kolegów. Jej staraniem przygotowano wieczorki literackie i urządzano przedstawienia dla szerszego grona. — Dnia 11 IX. zespół dramatyczny urządził akademię ku czci Kazimierza Pułaskiego. Punktem atrakcyjnym akademii było odegranie „Konfederatów Barskich“ Ad. Mickiewicza, w opracowaniu prof. Piotrowskiego. Dnia 19 X. 1929 r. w 350-letnią rocznicę Uniwersytetu im. Stefana Batorego w Wilnie, urządzono poranek szkolny, na który złożyły się produkcje chóru, orkiestry symfonicznej, oraz referaty członków Kółka. — W dniu 15 lutego 1930 r. uczciła młodzież 10-lecie odzyskania polskiego morza porankiem, na którego program złożyły się produkcje muzyczne, wokalne, deklamacje chóralne i solowe o morzu współczesnych poetów. W dniu 3 maja odegrał zespół dramatyczny obrazek dramatyczny p. t.: „Więzień Magdeburga“ Bakali, w przygotowaniu Jana Szczerby w sali Sokoła w Dębicy.

Program tego wieczoru powtórzono w Pilźnie, Sędziszowie i Ropczycach. Znaczny sukces materialny z tych imprez uzyskany, dzięki ruchliwości dyrektora zakładu, przeznaczono na miejscowego „Strzelca“.

Z utworów własnych uczniów udatnym był poemat o „Sędziszowie“ jako mieście rodzinnem ucznia kl. VI a, Jagody.

W dniu 5 IV. uczestnicy Kółka byli obecni na Rewji poetów krakowskich.

3. Kółko historyczne.

Celem Kółka historycznego im. Joachima Lelewela było uzupełnienie i pogłębienie wiadomości z zakresu historii, a odbywało się drogą referatów o charakterze sprawozdań z dzieł krytycznych.

Kuratorem Kółka był prof. Dr A. Buszko. Zarząd stanowili Róg Stanisław, Duś Władysław i Filipek Stanisław jako sekretarz.

Zarząd opracowywał programy zebrań, tematy referatów oraz prowadził kronikę życia szkolnego.

Wygłoszono 23 referaty, zebrań odbyto 27.

Wielką frekwencją cieszyły się sprawozdania „Kronikarzy“ Kółka, których zadaniem było przedstawianie spraw wewnętrznych i zagranicznych polskich i państw pozostających z nią w żywszym kontakcie.

Ruchliwe okazały się także Kółka historyczno-klasowe, prowadzone przez pp. Staronia i Palucha Marjana.

4. Kółko miłośników kultury klasycznej.

Założone w roku sprawozdawczym liczyło 20 członków, a zarząd stanowili Piękoś, VIII a — jako przewodniczący, Mokrzycki, VIII a — zastępca przewodniczącego, Wyczałek, VI b — sekretarz.

Zarząd odbył 5 posiedzeń. Wygłoszono następujące referaty z dyskusją, którą prowadził kurator Kółka, profesor Wiśniewski: 1. Sądy w Rzymie (Ruda VIII a), 2. Religja w Rzymie (Mokrzycki VIII a), 3. Platon, jego życie i dzieła (Zborowski VIII a).

5. Kółko fizyczne.

Liczyło 34 członków klasy VIII a. Przewodniczącym był inż. Władysław Zieliński. Zarząd stanowili: Ruda, Mokrzycki, Podbielski, Leśniak. Zadanie Kółka: Rozszerzenie wiadomości nabytych w klasie, zaznajamianie się z najnowszymi zdobyczami wiedzy i techniki.

Do osiągnięcia jego służyły: referaty, poparte ilustracjami, przeżroczami lub przyrządami, budowaniami przez członków lub należąciami do zbiorów Zakładu.

6. Kółko matematyczne.

Przewodniczący prof. Kita. Wygłoszono referaty: Potęgowanie (Penderecki VII), Logarytmowanie (Armata VIII), Równanie stopnia pierwszego o jednej lub wielu niewiadomych (Podbielski VIII), Zastosowanie wzorów redukcyjnych w praktyce (Wójcik VIII), Trójkąt, jego własności, sposoby obliczania jego powierzchni (Ostern VII), Nauka procentu w zastosowaniu (Regner VIII), Sześcieregii arytmetyczne (Skoczek VII), Obliczanie powierzchni figur płaskich (Czapka VIII).

7. Kółko filozoficzne.

Kierownik prof. Kita. Wygłoszono referaty: Filozofja i jej zadanie (Tannenbaum VIII), Choroby woli (Ryszkowski), Sokrates o instyktach w przedstawieniu Platona (Regner VIII), Sokrates, O sublimacji instyktów na podstawie Platona, „Uczta“ (Tannenbaum VIII).

8. Szkolne Koło Ligi Obrony Powietrznej i Przeciwgazowej

Opiekun: naucz. Dr. Adolf Fink, zastępca: Wład. Zieliński st.
Zarząd Koła: Józef Schön (VIII b) prezes, Osiecimski (V b), sekretarz, Cholewa (IV b), skarbnik. Liczba członków, 32.

Koło L. O. P. P. rozwijało działalność swą w następujących dziedzinach.

1. Organizowanie obchodów i odczytów propagujących idee Ligi wśród młodzieży.

2. Pogadanki członków Koła na temat modelarstwa lotniczego, najnowszych wyczynów lotniczych, ochrony przeciwgazowej, samochodów raketowych, łodzi podwodnych i teorii lotu szybowego. Liczba pogadank, 11.

3. Budowa modeli latających i samochodów raketowych. Odnośne roboty wykonywano w pracowni robót ręcznych.

4. Budowa szybowca szkolnego.

Dla młodzieży całego Zakładu ogłoszono następujące odczyty: 1. O obronie przeciwgazowej ludności cywilnej (Leśniak kl. VIII b). 2. Lotnictwo współczesne ze szczególnem uwzględnieniem lotnictwa wojkowego (Kępa VII c). 3. Marzenia które stały się rzeczywistością (o silniku raketowym), Schön kl. VIII b.

Ukoronowaniem gorliwej pracy członków Koła jest szybowiec o rozpiętości 12 m. zbudowany pod przewodnictwem Józefa Schöna (kl. VIII b). Do tego zbożnego dzieła przyczynił się waleń p. Edward hr. Raczyński, który ofiarował drewno i poważną kwotę.

Liczną frekwencją młodzieży cieszyły się

Powszechnie Wykłady Uniwersytetu Jagiellońskiego
w Krakowie

1. 8/12.1929. Oblicze powojennych Niemiec — Dr. Feldman.
2. 15/12. „ Na południe od Tatr — Dr. Magiera.
3. 26/1.1930. Zwalczanie choroby raka — Dr. Pelczar.
4. 9/2. „ Koryfeusze naszej muzyki — Dr. Reiss.
5. 16/2. „ Nosorożec ze Staruni na tle współczesnej przyrody — Dr. Fudakowski.
6. 2/3.1930 O wpływie promieni Rentgena i radu na organizm człowieka — Dr. Kaulbersz.
7. 8/3.1930 O kobiecie w starożytności — Dr. Gostkowski.
8. 16/3. „ Wrażenia z podróży po Stanach Zjednoczonych — Dr. Grodziński.
9. 22/3.1930 Groza i czar morza — Dr. Cybulski.
10. 30/3. „ 10 lat pracy Ligi Narodów — Dr. Natansohn.
11. 6/4. „ Walka o formy państwowości — Dr. Ormicki.
12. 13/4. „ Arrasy Jagiellońskie na Wawelu — Helena d' Abancort.

C) Wychowanie estetyczne.

Zakład nasz nie pominął w roku sprawozdawczym żadnej sposobności, celem budzenia poczucia i smaku estetycznego u młodzieży. Droga prowadzącą do tego celu było czytanie i rozbiór estetyczny arcydzieł swojskiej i obcej literatury, zwiedzanie pięknych budowli, wystaw, rzeźb i obrazów, bywanie na wartościowych sztukach w teatrze, oraz kultywowanie muzyki, śpiewu i uczęszczanie na koncerty.

W przekonaniu, że estetycznie należy działać codziennie, urządzono wewnątrz zakładu oraz przybrano fronton jego zielonością i kwiatami.

Piękne reprodukcje zawieszono na korytarzach i po salach szkolnych sprawiał wrażenie bardzo miłe.

Budzenie zamiłowania w pięknie żywego słowa starano się uzyskać na lekcjach języka ojczystego oraz przez obecność na przedstawieniach różnych sztuk teatralnych.

Dnia 16 marca urządzono wycieczkę do Krakowa na przedstawienie sztuki J. Wiśniowskiego: „Wiatr od pół“.

Dnia 7 czerwca liczniejsza grupa uczniów była obecną na przedstawieniu „Zemsty“ Al. hr. Fredry.

Dnia 15 czerwca obecni byli uczniowie na przedstawieniu „Odprawy posłów greckich“ na dziedzińcu arkadowym Wawelu w związku z uroczystościami 400-setlecia urodzin Jana Kochanowskiego.

Poczucie piękna w malarstwie i sztukach plastycznych budził wśród młodzieży naucz. M. Skiba.

Zamiłowanie do śpiewu i muzyki rozbudzano przez urządzanie popisów muzycznych w szkole, w czasie poranków i wieczorków urządzanych z okazji uroczystości narodowych.

Celowi temu służyły organizacje chóru męskiego szkolnego, orkiestry dętej i symfonicznej.

Chór szkolny, liczący 37 członków, prowadził naucz. śpiewu Klamut.

Chór występował jako zespół 4-głosowy męski i jako chór mieszany przy współudziale uczennic miejscowego seminarjum nauczycielskiego żeńskiego.

W produkcjach wokalnych chóru przeważała pieśń ludowa, w opracowaniu kompozytorów polskich: Moniuszki, Galla, Niewiadomskiego, Nowowiejskiego, Walewskiego, Jotejki, Lachmana.

Orkiestrę dętą i symfoniczną utrzymywaną kosztem komitetu rodzicielskiego prowadził naucz. Stanisław Darlak.

Występy obu zespołów na porankach i wieczorkach szkolnych cieszyły się zarówno w Dębicy jak i w okolicznych miasteczkach wielkim uznaniem.

Z wybitniejszych utworów wykonano: Uwertura — Poeta i wieśniak, Verdi: Uwertura — Nabuchodonozor, Sikorski: Władzanka pieśni legjonowych, Thomas: Uwertura — Rajmond.

D) Wychowanie fizyczne.

Na całokształt wychowania fizycznego w Zakładzie składały się metodyczne lekcje gimnastyki, gry i zabawy ruchowe, gry sportowe, lekka atletyka, wycieczki i przechadzki w podgórskie okolice, kąpiel rzeczna w porze letniej w Wisłoce, w jesieni, zimie i na wiosnę w łaźni.

Systematyczne ćwiczenia odbywały się w jesieni i w lecie na dziedzińcu gimnaz., w porze zimowej w sali gimnastycznej. Obowiązkowe gry i zabawy ruchowe uprawiano zależnie od pogody i pory roku zawsze na świeżym powietrzu, głównie w jesieni, na wiosnę i w lecie na stadionie sportowym.

Niezależnie od obowiązkowych lekcji gimnastyki, gier i zabaw ruchowych zorganizowano z młodzieżą, począwszy od kl. IV wżwyż Koło sportowe młodzieży.

Kierownikiem wychowania fizycznego w Zakładzie i opiekunem Koła sportowego był naucz. Jan Szczerba.

Dnia 6 września 1929 odbyły się zawody lekkoatletyczne i gier sportowych między młodzieżą gimnaz. mieleckiego i gimnaz. dębickiego w Dębicy, dnia 31 maja i 1 czerwca odbyło się Święto przysposobienia wojskowego wraz z świętem sportem, dnia 14 czerwca zawody okręgowe w Tarnowie, gdzie drużyna (palantowa) wyszła zwycięsko i wobec tego jedzie we wrześniu do Krakowa celem wzięcia udziału w ostatecznych rozgrywkach, zaś dnia 22 czerwca odbyły się zawody lekkoatletyczne i gier sportowych w Ropczycach (międzyzakładowe).

Hufiec harcerski.

liczy 115 członków. Dzieli się na 3 drużyny i gromadę „Wilczą”

I drużyna im. M. Romanowskiego prowadzona początkowo przez St. Steca ucz. kl. VIII a a następnie przez Zb. Kalitę ucz. kl. VIII b liczy 25 członków, zastępców 3.

II. im. Zawiszy Czarnego pod przewodnictwem St. Bergera ucz. kl. VII a liczy 31 członków, zastępców 3.

III drużyna im. Jerzego Żuławskiego w szkole powszechnej pod kierownictwem Fr. Klimka ucz. kl. VII a liczy członków 23, zastępców 2.

Gromada „Wilczą” prowadzona przez A. Starzaka ucz. kl. VI a liczy 36 członków.

Hufiec pod gorliwą opieką i pod kierownictwem hufcowego prof. J. Szczerby rozwija niestrudzoną działalność pod względem urabiania charakterów jakoteż pod względem wychowania fizycznego.

W celu zdobycia funduszy na obóz urządził hufiec cały szereg imprez: „Dzień harcerza”, tradycyjne wicie wieńców i św. Mikołaja dla biednych dzieci.

22 czerwca odbył się w Dębicy Zjazd okręgowy kierowników obozów.

W tym dniu, wieczór przy ognisku harcerskiem 18 członków hufca złożyło przyrzeczenie harcerskie na ręce instrukt. Kom. Chor. Krakowskiej. Zbiórki hufca odbywały się raz w miesiącu, drużyn raz na 2 tygod., zastęp raz na tydzień. Od 8 lipca hufiec obozuje w Żmigrodzie.

Hufiec szkolny.

Hufiec liczył 92 członków z klas od czwartej do siódmej (warunek przyjęcia ukończony 16 rok życia). Uczniowie kl. VIII byli zwolnieni od zajęć w hufcu, ponieważ przeszli 3-letni okres wyszkolenia. Hufiec podzielono na dwie kompanje.

Wyszkolenie pierwszej kompanji odbywało się we środę każdego tygodnia (3 godziny), zaś kompanji drugiej w sobotę (3 godziny).

Wyszkoleniem kierował powiatowy komendant p. w. por. Głowacki, opiekunem był naucz. Jan Szczerba. Zajęcia odbywały się zgodnie z programem p. w.

Hufiec brał udział w uroczystościach; 10 lecia odzyskania Niepodległości, Imienin Marszałka Józefa Piłsudskiego, 3-go maja i Święta sportowego i przysposobienia wojskowego w dniu 31 maja i 1 czerwca.

Współpraca z lekarzem szkolnym.

Czynności lekarza szkolnego spełnia Dr. Pollaschek. Wraz z gronem rozdziela na początku roku szkolnego uczniów w poszczególnych klasach tak, by liczba uczniów nie przekraczała przepisanej normy powierzchni objętości klas, które tak w czasie nauki jakoteż i na pauzach są przewietrzane. Temperatura klas w zimie dochodzi do 16° C nawet w czasie większego zimna. Uczniowie na początku i przy końcu roku szkolnego są poddani systematycznemu badaniu, tak, że opiekunowie klas obecni przy badaniu mogą ocenić na podstawie budowy ciała i wad zdolności uczniów w ciągu roku. Wątlými i upośledzonymi fizycznie, opiekuje się więcej, podobnie jak i całe grono profesorskie. Uczniów chorych na serce lub płuca zwalnia się od ćwiczeń cielesnych, podczas których bywa obecny lekarz szkolny. Uczniów słabowitych dożywia się, na co zwraca uwagę lekarz szkolny, stwierdzając z końcem roku przybytek na wadze. Uczniów pokaleczonych podczas robót ręcznych zaopatruje sam lub udziela opatrunków i środków dezynfekcyjnych z podręcznej apteki. W ciągu roku szkolnego zasięgają uczniowie u lekarza szkolnego porady, na podstawie której wysyła uczniów do szpitala, lub do domu celem poratowania zdrowia.

Na konferencjach wywiadowczych i posiedzeniach Komitetu Rodzicielskiego poucza lekarz rodziców o zapobieganiu chorobom lub usuwaniu wad cielesnych uczniów.

Szczególną uwagę zwracano na czystość paznokci, zębów, szyi, czystość nóg, w którym to celu lekarz szkolny wraz z dyrektorem przeprowadzał oględziny poszczególnych klas, zalecając uczniom utrzymywanie w czystości klas i korytarzy.

Z ważniejszych zachorowań uczniów należy zanotować 2 przypadki śmierci wskutek gruźlicy, 1 zatrucie kielbasą i 1 epilepsji.

Udzielono porady lekarskiej 26 uczniom, przyczem zaznaczyć należy, że w zakładzie nie napotkano na jaglicę.

W kwietniu b. r. pokazało się 2 przypadki odry, która dzięki izolacji uczniów jakoteż i profesorów, którym dzieci chorowały na odrę, nie rozszerzyła się na cały zakład.

Bursa gimnazjalna.

W ubiegłym roku szkolnym utrzymywała 45 uczniów Zakładu za mierną opłatą. Na czele Towarzystwa stoi jako Prezes Dilm Stanisław, radca Sądu, wiceprezesem jest Jan Różkiewicz, urzędnik kolej. Prefektem bursy był ks. Trytek Wojciech, katecheta gimnazjalny.

Wydatki na utrzymanie bursy pokrywano z miesięcznych opłat uczniów, z darów osób prywatnych, z wkładek członków Towarzystwa, z imprez.

Komitet Rodzicielski.

Zarząd Komitetu Rodzicielskiego tworzą: Prezes P. Kępski Józef, podpułkownik; Wiceprezes P. Różak Stanisław, nauczyciel. Członkowie Zarządu: Pp. Fiszerowa, Leśniakowa, Stanek, Szewczyk, Sommer; z grona profesorskiego: P. Piotrowski, ks. Trytek.

Posiedzeń pełnego Komitetu odbyło się 5, Zarządu 3.

Na posiedzeniach wygłoszono referaty: Dom rodzicielski wobec przepisów szkolnych, — Czego żąda szkoła od domu rodzicielskiego, dyrektor, — O racjonalne oddziaływanie wychowawcze na młodzież gimnazjalną (z psychologii wieku młodzieńczego), Piotrowski.

Komitet rodzicielski okazywał wielkie zainteresowanie się sprawami szkolnymi, jak: harcerstwem, czytelnią, dożywianiem uczniów, wycieczkami, na które to cele uchwalił wkładkę od członka w kwocie 8 Zł rocznie. Zebrane w roku szkoln. 1400 Zł przeznaczył Komitet na dożywianie orkiestry i wysłanie 2 uczniów z kolonją wakacyjną do Rabki.

Sprawozdanie lekarskie za rok 1929/30. (Ogólna liczba dzieci badanych: 382)

Ilość badanych	Wiek	Przypadków śmierci	Przeciętny wzrost	Przeciętna waga	Obwód klatki piersiowej		Odżywienie			Powiększ. gruczołów	Krzywica Skrzyw. kręgosłupa	Wady serca	Gruźlica	Oddychanie ustami	Stan zębów (zepsute)	Wady wymowy	Wzrok	Słuch	Krwotok z nosa	Ból głowy	Kaleki	Ułomne	Nerwica	Anemja	Migdały powiększone	Wole	Sinica	
					przy najgłębszym wdechu	przy wydechu	dobre	średnie	złe																			
23	10-11	—	132	28	71	64	9	13	1	10	—	—	—	—	3	—	2 zez	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
11	11-12	—	135	25	71	65	5	5	1	8	—	—	—	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
16	12-13	—	135	28	74	64	7	7	2	5	—	—	—	—	3	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
27	13-14	—	144	36	75	68	15	10	2	9	—	—	—	—	2	—	2 katar 3 katar 1 zez	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
34	14-15	—	161	46	81	76	17	15	2	3	—	—	—	4	2	—	1 katar 1 zez	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
55	15-16	1	157	45	83	73	25	22	8	7	1	5	3	2	4	—	1 katar	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
54	16-17	1	162	59	82	71	32	15	7	6	2+4	11	1	—	4	—	1 katar	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
53	17-18	—	170	53	86	74	25	22	6	—	1	10	2	2	2	plomb.	1 katar	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
56	18-19	—	161	5	62	89	27	25	4	2	6	9	2	3	7	plomb.	1 zez	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
33	19-20	—	169	57	90	80	18	13	2	—	3	3	1	1	4	—	1 myop	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
15	20-21	—	169	68	91	81	8	6	1	—	2	2	—	—	—	—	1 myop	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
4	21-22	—	170	68	93	84	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	2 katar	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1	22-23	—	169	61	92	84	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
382							190	156	36	50	2+17	40	9	12	36	5	19	6	4	—	6	5	14	10	51	18	5	

VIII. Statystyka uczniów z końcem roku szkolnego 1929/30.

	I	II	III	IVa	IVb	Va	Vb	Vla	Vlb	Vlla	Vllb	Vllc	Vllla	Vlllb	Razem
1. Liczba uczniów:															
Wpisanych na rok szkolny 1929/30	31	28	41	28	28	34 ¹	33	32 ²	30 ¹	24 ²	22 ²	22 ²	26 ³	29 ¹	411 ¹⁴
Przybyło w ciągu roku szk. 1929/30	1	—	3	—	—	—	0 ¹	—	1	—	0 ²	—	—	—	5 ³
Ubyło w ciągu roku szk. 1929/30	2	—	1	1	3	3	2	—	1	1 ²	3	—	1	—	18 ²
Pozostało z końcem roku szk. 1929/30	30	28	43	27	25 ¹	31 ¹	31 ¹	32 ²	30 ¹	23	22 ⁴	22 ²	25 ³	29 ¹	398 ¹⁶
2. Religia:															
Katolicka, obrz. łaciński	27	28	43	27	24 ¹	31 ¹	27 ¹	30	29 ¹	23	22 ⁴	20 ²	24 ³	28 ¹	398 ¹⁶
Katolicka, obrz. grecki	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1
Mojżeszowa	3	—	—	—	1	—	3	2 ²	1	—	—	2	1	1	14 ²
Razem	30	28	43	27	25 ¹	31 ¹	31 ¹	32 ²	30 ¹	23	22 ⁴	22 ²	25 ³	29 ¹	398 ¹⁶
3. Narodowość:															
Polska	30	28	43	27	25 ¹	31 ¹	31 ¹	32 ²	30 ¹	23	22 ⁴	22 ²	25 ³	29 ¹	398 ¹⁶
4. Wynik klasyfikacji przy końcu roku szkolnego 1929/30.															
Wynik ogólny bardzo dobry	3	2	—	1	1	1	3	1	1	1	—	1	3 ¹	1	19 ¹
" " dobry	15	12	14	7	4	8	11	7	2 ¹	2	6 ²	9 ¹	13 ²	20 ¹	128 ⁷
" " dostateczny	10	14	29	12	16 ¹	20 ¹	15	24 ²	23	18	13 ²	10 ¹	9	8	123 ⁷
" " niedostateczny	2	—	—	7	4	1	1 ¹	—	4	2	2	2	—	—	25 ¹
Do egzaminu zupeł. przeznaczono	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	1	—	—	—	3
Nieklasyfikowano	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Razem	30	28	43	27	25 ¹	31 ¹	31 ¹	32 ²	30 ¹	23	22 ⁴	22 ²	25 ³	29 ¹	398 ¹⁶
5. Miejsce zamieszkania rodziców:															
W Dębicy	19	11	20	9	17 ¹	11 ¹	13	12 ¹	14 ¹	8	14 ²	11 ²	12 ²	10 ¹	181 ¹¹
W pow. ropczyckim i woj. krakowskim	7	16	20	18	5	17	10	16 ¹	13	15	10 ²	11	13 ¹	18	189 ⁴
W innych powiatach Polski	4	1	3	—	3	3	8 ¹	4	3	—	—	—	—	1	30 ¹
Razem	30	28	43	27	25¹	31¹	31²	32²	30¹	23	22⁴	22²	25³	29¹	398¹⁶

6. Zatrudnienie rodziców:

	I	II	III	IVa	IVb	Va	Vb	VIa	VIb	VIIa	VIIb	VIIc	VIIIa	VIIIb	Razem
Obywateli ziemskich	—	9	17	—	—	—	—	0 ¹	—	—	—	—	—	—	0 ¹
Właścian i roln. drobnych	8	—	2	14	9	16 ¹	14 ¹	12	15	12	5	12	12 ¹	18 ¹	161 ⁴
Urzędników i oficjalistów rol.	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	1 ¹	—	—	—	6 ¹
Robotników rolnych	—	1	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Przemysłowców	—	1	4	5	—	7	1	1	1	3	1	1	1	1	9 ¹
Rzemieślników	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	28
Urzędników fabr. i przem.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Robotników fabr. i przem.	—	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	2
Kupców i przedsiębiorców handlowych	1	3	—	—	1	—	3	2 ¹	—	—	1	—	2	1	14 ¹
Urzędników handlowych i bankowych	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1
Robotników i służby handlowej	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Urzędników pocztowych, kolej. i telegr.	3	2	—	1	3	4	1	2	3	6	4	1	—	—	30
Służby i robotników kolej., poczt. i telegr.	—	4	5	9	6	—	5	3	3	—	1	1	—	1	38
Wojskowych stopni oficerskich	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	0 ¹	—	1 ¹
Wojskowych stopni niższych	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2
Intel. zawod. (inż., lek., adw.)	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	2
Profesorów i nauczycieli	3	—	2	3	—	1 ¹	1	2	2	—	1	1 ¹	1	2	19 ²
Urzędników państwowych i komun.	—	2	4	—	1	—	1	—	2	—	1	1 ¹	2	—	14 ¹
Służby z urzędów państw.	6	2	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	2	2	14
Właściciele nieruchomości miejskich	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Wyrobników	1	—	—	—	—	1	1	4	—	—	—	—	—	1	7
Emerytów	3	4	4	—	1	2	2	1 ¹	0 ¹	2	4 ¹	3	3	2	31 ³
Innych zawodów	2	—	2	1	1 ¹	—	1	1	1	—	—	1	0 ¹	—	10 ²
Zupełne sieroty	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3
Razem	30	28	43	27	25¹	31¹	31¹	32³	30¹	23	22⁴	22¹	25³	29¹	308¹⁵

IX.

Statystyka egzaminów dojrzałości, odbytych w roku sprawozdawczym

Egzamin rozpoczął się częścią piśmienną w dniach 5, 6, 7, 8, 9 maja.

1. Tematy z języka polskiego:

a) Jan z Czarnolasu. (Przemówienie na zebraniu młodzieży).

b) Przyszły zawód jako teren pracy dla Państwa.

c) Człowiek w walce z przyrodą — jej niewolnik, jej zwycięzca.

2. Z matematyki:

a) Tytułem odszkodowania za zniszczone ławki poleciła Dyrekcja złożyć gminie klasowej pewną kwotę. Zarząd gminy zwolnił 5 uczniów najbiedniejszych od tego podatku i okazało się, że gdyby każdy z płacących złożył o 20 gr. więcej, niż wypadało, gdyby wszyscy uczniowie płacili, kwota zebrana byłaby o 1 Zł większą od żądanej; gdyby zaś składali o 10 gr. więcej, brakowałoby do żądanej kwoty 2 Zł. Ilu było uczniów w klasie i jaką kwotę mieli złożyć?

b) Naczynie walcowe do mierzenia ilości opadów atmosferycznych ma średnicę 32 cm. Podczas deszczu przybyło 1'38 kg. wody. Ile hektolitrów wody spadło na przestrzeni 1 km²?

3. Z historii:

a) Gospodarcze i polityczne znaczenie Powszechnej Wystawy Krajowej w Poznaniu.

b) Polska historyczna i Polska współczesna pod względem społecznym (zestawienie i porównanie).

c) Nowożytny ruch kolonizacyjny, jego przyczyny oraz znaczenie kolonij dla państwa.

4. Z języka łacińskiego:

Sprawozdanie Magona z bitwy pod Kannami. (Liwjusz 31).

Z fizyki:

a) W celu wyznaczenia temperatury pieca ogrzano w nim kulę platynową i wrzucono ją do 500 gr. wody o temperaturze 12°, zawartej w miedzianym kalorymetrze o masie 117 gr. Temperatura wody podniosła się do 19'2°. Jaką jest temperatura pieca, jeżeli ciepło właściwe platyny = 0'032 $\frac{\text{kal}}{\text{gr}}$?

b) Sposoby porozumiewania się na odległość i zasady najważniejszych przyrządów do tego celu dziś używanych?

6. Z języka niemieckiego:

a) Welchen Einfluß haben die technischen Erfindungen auf die Entwicklung der modernen Kultur?

b) Das polnische Meer.

c) Die Reifeprüfung mahnt an einen Rückblick in die Vergangenheit und ein Hinblick in die Zukunft.

Egzamin ustny odbył się w dniach 26, 27, 28, 30, 31 maja pod przewodnictwem Ks. Błażeja Kottfisa, Dyrektora Zakładu.

Otrzymali świadectwa dojrzałości:

KLASA VIII A.

Borowiec Władysław
Czapka Stanisław
Filipek Stanisław
Fischer Marjan
Kozekówna Bronisława
Krzysztoniówna Marja
Lewicki Jan
Mokrzycki Wacław
Myśliwiec Roman
Ocytko Michał
Ozga Julian
Piękoś Tadeusz
Podbielski Telesfor
Regner Leopold

Rozmysłowski Kazimierz
Ruda Józef
Skaba Stanisław
Sowa Antoni
Staroń Stanisław
Staszewski Henryk
Stec Stanisław
Szelowska Zofja
Szpara Aleksander
Tannenbaum Naftali
Wójcik Jan
Zawiliński Marjan
Zborowski Mieczysław

KLASA VIII B.

Armata Edward
Bełtek Kazimierz
Bochenek Roman
Bomba Alfred
Draż Stanisław
Duś Władysław
Filipek Bronisław
Kalita Zbigniew
Kałdan Edward
Kleszcz Ludwik
Knot Bogusław
Leśniak Marjan
Lipowski Kazimierz
Mielecki Kazimierz

Ochał Jan
Pająkówna Helena
Pietrucha Adolf
Piotrowski Bolesław
Posłuszny Antoni
Róg Stanisław
Ryszkowski Wiktor
Sikora Stanisław
Srsen-Schön Józef
Szczurowski Michał
Szymaszek Jan
Thau Juda
Wojdon Tadeusz
Żurek Stanisław

X.

Wykaz uczniów i uczennic w roku szkolnym 1929/30.

(Z wynikiem bardzo dobrym uzdolnionych oznaczono drukiem pochyłym)

KLASA I (31).

<i>a</i> Andrusiów Józef	<i>Skiba Stanisław</i>
Brot Mendel	Śnieżek Edward
Charchut Stanisław	Stanek Stanisław
Chodacki Emil	Strzyż Bronisław
Cieśla Stanisław	Szczerba Tadeusz
Erbes Tadeusz	Szybalski Karol
Hammer Józef	Tarnopolski Władysław
Hausner Edmund	Wilczyński Ludwik
Knot Tadeusz	<i>Wilk Marcin</i>
Kołodziej Józef	<i>Wisł Juljan</i>
Lielen Stefan	Wojciechowski Jerzy
Milas Czesław	Wójcik Franciszek
Mucha Władysław	<i>b</i> Drbout Józef (wyst. 1/IX. 1929)
Nędza Henryk	<i>d</i> Sojka Karol
Pasik Tadeusz	Żurek Bronisław
Schuss Mojżesz	

KLASA II (28).

<i>a</i> Andreasik Ignacy	Nowak Józef
Bartosz Władysław	Pryjda Włodzimierz
Bochenek Antoni	Puzon Eugenjusz
Bonar Roman	Pyskaty Ludwik
Czerwiec Franciszek	Rusinowski Tadeusz
Dąbek Stanisław	Siłkowski Tadeusz
Dębicki Eugenjusz	Stanek Jerzy
Drąg Tadeusz	<i>Surowiecki Władysław</i>
Gołąb Michał	Sypel Władysław
Habas Mieczysław	Szewczyk Stanisław
Kaczor Władysław	Szczurowski Tadeusz
Makowiec Lesław	Śniegowski Adam
Migała Franciszek	Wilczyński Franciszek
<i>Milas Edward</i>	Wepsięć Stanisław

KLASA III (44).

<i>a</i> Baran Józef	Bolek Antoni
Bielatowicz Aleksander	Bolek Franciszek
Błoński Stanisław	Bomba Marjan

Charchut Bolesław
Ciecieręga Antoni
Cwaczka Antoni
Czochara Feliks
Dudek Jerzy
Dyło Stanisław
Franczak Piotr
Gac Piotr
Godek Marjan
Grecki Józef
Grodecki Stefan
Gunia Augustyn
Hierowski Tadeusz
Holub Zygmunt
Jakubek Adam
Jasiński Franciszek
Kochan Władysław
Kołodziej Mieczysław
Kowalski Michał

Kusibab Maciej
Kwiatkowski Kazimierz
Leśniowski Jan
Małozieć Kazimierz
Matusiak Tadeusz
Motyka Juljan
Pondo Adam
Rosa Józef
Sitek Józef
Skarbek Władysław
Stec Józef
Szczerbiński Piotr
Tetiuk Karol
Walczyk Marcin
Wykupił Wacław
Wytrwał Stanisław
Zarytkiewicz Józef
Zięba Alfred

b Piotrowski Kazim. (wyst. 30/IV 1930)

KLASA IV A (28).

a Bira Henryk
Bira Ludwik
Grzebień Kazimierz
Jeleń Stanisław
Kania Zygmunt
Kamiński Jerzy
Klamut Jan
Lonczak Stanisław
Markiewicz Jerzy
Mateja Tadeusz
Naróg Józef
Nykiel Stefan
Pawelek Ludwik
Rusin Władysław

Skrzypek Kazimierz
Sypel Władysław
Szczeklik Wacław
Tabaszewski Zdzisław
Towarnicki Edmund
Wójcik Kazimierz

b Barciński Franciszek (wyst. 30/X 1929)

d Brożonowicz Henryk
Chęciek Józef
Guc Roman
Głodek Aleksander
Jedynak Jan
Littak Ferdynand
Sochacki Antoni

KLASA IV B (28).

a Bakas Kazimierz (pryw.)
Błaszczak Ernest
Bochnia Franciszek
Chodacki Zdzisław
Cholewa Zygmunt
Dudek Zbigniew
Glibowski Stefan
Hucalak Augustyn
Knot Stanisław

Kochanek Jan
Lewicki Jan
Mielecki Alojzy
Mikuła Adolf
Motyka Ludwik
Pryjda Rudolf
Przewoźnik Juljan
Puzon Karol
Rój Władysław

Sywak Józef	Pawłucki Roman (wyst. 8/V)
Urbanek Adam	d Chajec Antoni
Tabor Leopold	Felon Michał
Zucker Meilech	Misiewicz Michał
b Frankiewicz Roman (wyst. 31/X)	Rachwał Wojciech

KLASA V A (35).

a Bacher Kazimierz	Rolek Józef
Baran Paweł	Streb Juljan
Bieszczad Józef	Szczesny Zygmunt
Czerepak Wojciech	Szlachta Antoni
Dąbrowski Adolf	Szlachta Leon
Gierulski Stanisław	Wietki Franciszek
Gnacek Józef	Wild Władysław
Grodecki Juljan	Zagólski Tomasz
Grych Józef	Ząbroń Wilhelm
Hamerski Adam	Żdziebko Antoni
Łotocki Józef	Żdziebko Jan
Maj Karol	Kitówna Marja (pryw.)
Mądro Władysław	b Czajka Jan (wyst. 1/XI 1929).
Mielecki Alfons	Fischer Zbigniew (wyst. 1/XI 1929)
<i>Mikrut Waterjan</i>	Hamerski Marjan (wyst. 1/II 1930)
Nykiel Henryk	c Wasilewski Kazimierz (uzup. hist.)
Pieprzak Władysław	d Bielecki Henryk
Pocica Władysław	

KLASA V B (33').

a Barciński Władysław	Para Jan
<i>Czak Edward</i>	Przyślak Władysław
Czauderna Eugenjusz	Sommer Pinkas
<i>Dwornicki Stefan</i>	<i>Szumowicz Stanisław</i>
Filipek Czesław	Tabas Bolesław
Grzebień Ludwik	Taboł Franciszek
Jakóbek Mieczysław	Thau Samuel
Janda Tadeusz	Tomaszewski Marjan
Kalita Mieczysław	Tworek Franciszek
Kądziołka Kazimierz	Urbanek Stanisław
Krieger Jakób	Zagórski Roman
Król Bronisław	b Sulisz Roman † 10/V 1930
Lelek Antoni	Szczesny Zygmunt (od 27/V 1929
Leśniak Józef	w kl. V a)
Michalski Józef	c Kobylarz Jan (egz. uzup.zj. łac. i niem.)
Osiecimski Włodzimierz	d Kaczkowski Stanisław
Ozga Tadeusz	Trześniowska Jadwiga (pryw.)
Panocha Roman	

KLASA VI A (35).

a	Bielatowicz Józef	Mysona Władysław
	Binkowski Antoni	Nowakowski Edward
	Burz Kazimierz	Pluta Stanisław
	Byś Leon	Pytel Stanisław
	Chećciak Paweł	Siedliskier Henryk
	Ciosek Stanisław	Słota Józef
	Detz Stanisław	Sroczyński Józef
	Dybek Stanisław	Starzak Adam
	Fisch Peisech	Stawiarski Kazimierz
	Gąska Jan	Szymaszek Jan
	Głęb Jan	Świętoń Zygmunt
	Jagoda Franciszek	Turza Kazimierz
	Kita Jan	Wesołowski Stefan
	Kolebok Stanisław	Zach Henryk
	<i>Krajewski Mieczysław</i>	Döblówna Itta (pryw.)
	Król Edmund	Mahlerówna Ida (pryw.)
	Krzemiński Henryk	Erbenówna Lidja (pryw.)
	Migała Stanisław	

KLASA VI B (31).

a	Babula Edward	Pięta Marjan	
	Barycza Franciszek	Posłuszny Michał	
	Bochnia Stefan	Radoniewicz Stanisław	
	Borkowski Kazimierz	Rozlazły Jan	
	Daniel Jan	Sędłak Jan	
	Dyło Józef	Słota Józef	
	Filipek Stanisław	Stępień Władysław	
	Gębala Stanisław	Trześniowski Edward	
	Igielski Władysław	Wiśniewski Kazimierz	
	Jasiński Włodzimierz	Wyczałek Jan	
	Jędrzejewski Józef	Występek Kazimierz	
	Jędrzejowska Elżbieta (pryw.)	b	Bełtek Aleksander
	Kępski Józef	Czarnik Kazimierz	
	Kisiel Franciszek	Sottys Stanisław	
	Laska Józef	Wójtowicz Franciszek	
	Mahler Juda		

KLASA VII A (24).

a	Anuszewski Józef	Kowalski Henryk
	Berger Stefan	Król Tadeusz
	Daniel Stefan	<i>Kwiatkowski Tadeusz</i>
	Dąbrowski Alfred	Łaszewski Roman
	Grych Władysław	Marszałek Ludwik
	Grzegorski Władysław	Mądro Tadeusz
	Jabłoński Stanisław	Olechowski Józef
	Klimek Franciszek	Osucha Jan

Różak Stanisław
Składzień Władysław
Sroka Sebastian
Szczęch Józef

Żmuda Władysław
b Pater Marcin
d Kocoń Jacenty
Leśniowski Marjan

KLASA VII B (29).

a Grzebyk Franciszek
Guniówna Marja
Hewryczówna Zofja
Hüttel Kazimierz
Kadziołka Józef
Kliś Karol
Kołodziej Jan
Kotfis Eugenjusz
Kowalski Piotr
Kropczyńska Janina
Krypel Piotr
Kutrzuba Kazimierz
Leja Tadeusz
Marszałek Antoni
Orzech Franciszek

Osiecimska Helena
Skoczek Jan
Strużyński Mieczysław
Szafrński Alojzy
Szczerowski Mieczysław
Wagner Roman
Weigel Władysław
Wojnarowski Stanisław
b Bieszczad Ludwik (wyst. 1/XII 1929)
Milas Władysław (wyst. 1/XII 1929)
Penderecki Jerzy (wykl. 31/I 1930)
c Zieliński Marjan (j. polski i historia)
d Baran Bolesław
Sobecki Tadeusz

KLASA VII C (22²).

a Bassara Józef
Chmiel Karol
Jaworek Józef
Kępa Zdzisław
Kliś Stanisław
Krzak Wawrzyniec
Kwarta Antoni
Łaszewski Bolesław
Łopuszyński Kazimierz
Motyka Jan
Ostern Aleksander
Pietrucha Jan

Składzień Maksymiljan
Skwirut Marjan
Stachura Bolesław
Stańko Aleksander
Szandula Józef
Tetiuk Tadeusz
Tewel Wilhelm
Tymczyszynówna Zofja (hosp.)
Wesołowski Marjan
Wnękowski Józef
Wnękowska Helena (hosp.)
b Topij Stanisław

KLASA VIII A (29).

a Borowiec Władysław
Czapka Stanisław
Filipek Stanisław
Fischer Marjan
Kozekówna Bronisława
Krzysztoniówna Marja
Lelek Leopold
Lewicki Jan
Mokrzycki Wacław
Myśliwiec Roman

Ocytko Michał
Ozga Juljan
Piękoś Tadeusz
Podbielski Telesfor
Regner Leopold
Rozmysłowski Kazimierz
Ruda Józef
Skaba Stanisław
Sowa Antoni
Staroń Stanisław

Staszewski Henryk
Stec Stanisław
Szelowska Zofja
Szpara Aleksander
Tannenbaum Naftali

Wójcik Jan
Zawiliński Marjan
Zborowski Mieczysław
b Daniel Wojciech (wyst. 5/X 1929)

KLASA VIII B (30).

a Armata Edward
Beltek Kazimierz
Bochenek Roman
Bomba Alfred
Drağ Stanisław
Duś Władysław
Filipek Bronisław
Gątkiewicz Juljusz
Kalita Zbigniew
Kałdan Edward
Kleszcz Ludwik
Knot Bogusław
Leśniak Marjan
Lipowski Kazimierz
Mielecki Kazimierz

Ochał Jan
Pająkówna Helena
Pietrucha Adolf
Piotrowski Bolesław
Posłuszny Antoni
Róg Stanisław
Ryszkowski Wiktor
Sikora Stanisław
Schön Józef
Szczurowski Michał
Szymaszek Jan
Thau Juda
Wojdon Ludwik
Wojdon Tadeusz
Żurek Stanisław

Kronika Zakładu.

W dniu 18 lipca 1929 r. odwiedził Zakład Prezydent Rzeczypospolitej, Pan Ignacy Mościcki wraz z żoną.

W dniu 1 września rozpoczęto rok szkolny nabożeństwem i egzortą w kościele parafjalnym.

W dniu 16 i 17 września przystąpili uczniowie do Sakramentów św.

W dniu 6 października obchodziła młodzież „Święto sportowe“.

W dniu 13 października odbyły się zawody międzyszkolne Dębica — Mielec.

W dniu 27 października urządzono uroczyste święto „Harcera“.

W dniach 6 i 7 listopada odbyła się uroczystość sadzenia drzewek morwowych na stadionie.

Obchód rocznicy odzyskania Niepodległości święciła młodzież w dniu 10 i 11 listopada.

Dzień 13 listopada, jako dzień Patrona Zakładu, św. Stanisława Kostki, uczciła młodzież nabożeństwem i przystąpieniem do Sakramentów św.

W dniu 5 listopada urządziła młodzież pochód na groby zmarłych profesorów i poety śp. J. Żuławskiego.

Dzień 4 grudnia święcono uroczystym odsłonięciem tablicy pamiątkowej dla poległych w wojnie światowej profesorów i uczniów.

W dniu 1 lutego 1930 r. wzięła młodzież udział w uroczystym nabożeństwie, urządzonym z okazji imienin P. Prezydenta Rzeczypospolitej I. Mościckiego.

W dniu 19 marca obchodził Zakład uroczystość Imienin P. Marszałka Józefa Piłsudskiego, — przez odegranie pobudki, nabożeństwa w kościele parafjalnym, defiladę i poranek. Nadto urządził Zakład uroczystą akademję w Sokole.

W dniach od 24 do 27 marca odbyły się dla młodzieży rekolekcje pod przewodnictwem O. Józefa Boka T. J.

W dniu 3 maja urządził Zakład uroczystość z okazji rocznicy Konstytucji majowej, na którą złożyły się: udział hufca szkolnego w capstrzyku, nabożeństwo, defilada, poranek, uroczysta akademja z przedstawieniem „Wieżień Magdeburga“

W dniach 5, 6, 7, 8, 9 maja odbył się pod kierownictwem Dyrektora Zakładu, piśmienny egzamin dojrzałości.

W dniu 12 maja obchodzono „Dzień Matki“. Po nabożeństwie udała się młodzież do Sokoła, gdzie nastąpiły: przemówienie P. Osuchowskiej, naucz. sem., deklamacje, śpiewy i obdarowanie Matek kwiatami.

W dniu 28 maja obchodzono „Dzień Dziecka“. Trzem klasom najniższym urządzono wycieczkę z muzyką do lasu w Czarnej, gdzie uczniów podejmowała gościnnie J. O. Księżna Pani Jabłonowska.

W dniach 26, 27, 28, 30, 31 maja odbył się pod kierownictwem Dyrektora Zakładu ustny egzamin dojrzałości.

W dniach 31 maja i 1 czerwca odbyło się święto P. W. i W. F. wraz z rozdaniem nagród.

W dniach 10 i 11 czerwca przystąpiła młodzież do Sakramentów św. poraz trzeci.

Dnia 25 czerwca poświęcono Szybowiec szkolny.

W dniu 28 czerwca zakończono rok szkolny nabożeństwem dziękczynnym i rozdaniem świadectw.

W roku sprawozdawczym poniósł Zakład bolesną stratę przez śmierć dwóch swych wychowanków. Zmarli, pilnością, pracą i zachowaniem się, zasługiwali na miano uczniów zacnych i serdeczną pamięć w Gronie nauczycielskiem i kolegów.

Zapał Tadeusz

uczeń klasy VI b

zmarł d. 11 listopada 1929 r.

Nabożeństwo żałobne

za spokój Jego duszy odprawił
ks. W. Trytek 15 listop. 1929.

Sulisz Roman

uczeń klasy V b

zmarł dnia 10 maja 1930 r.

Nabożeństwo żałobne

za spokój Jego duszy odprawił
ks. W. Trytek 18 maja 1930 r.

Cześć Ich pamięci!

453

XI.

Informacje na rok szkolny 1930/31.

I. TAKSY.

(Min. W. R. i O. P. 31/I. 1928. Nr. II. 1503/28.)

1. Taksa wstępna (dla uczniów wstępujących po raz pierwszy do szkoły średniej) 3 Zł
2. Taksa za egzamin wstępny od klasy drugiej do siódmej . 10 Zł
3. Taksa za egzamin wstępny częściowy przy przechodzeniu uczniów do odpowiednich klas typu odmiennego 4 Zł
4. Taksa za egzamin wstępny do klasy ósmej 20 Zł
5. Taksa za egzamin prywatny 20 Zł
6. Taksa za egzamin dojrzałości publ. i pryw. 12 Zł
7. Taksa za pełny egzamin dojrzałości dla eksternów . . . 60 Zł
8. Taksa za uzupełniający egz. dojrzałości dla eksternów . . 15 Zł
9. Taksa za wydanie duplikatów świadectw rocznych i półrocznych 5 Zł
10. Taksa za wydanie duplikatów świadectw dojrzałości . . . 10 Zł
11. Taksa administracyjna rocznie 110 Zł

Oprócz taks wyżej wymienionych uczniowie ponoszą kosztą wszelkiego rodzaju zaświadczeń i druków, n. p. dla celów wojskowych, dla uzyskania ulg taryfowych na kolejach i t. p.

Egzamin wstępny do klasy pierwszej jest bezpłatny, bezpłatny jest również egzamin do klasy czwartej, o ile składa go uczeń, przechodzący do tej klasy bezpośrednio po ukończeniu klasy siódmej siedmioklasowej szkoły powszechnej.

Taksy wpłacone przez uczniów zwrotowi zasadniczo nie podlegają.

II. LEGITYMACJE UCZNIOWSKIE.

(K. O. S. K. 20/I 1923, L. 9/pr. i 27/8 1923, L. 1088/pr.)

Każdy uczeń (uczennica) publiczny i prywatny winien posiadać legitymację.

Legitymacja musi być przez ucznia wzgl. uczennicę własnoręcznie podpisana, zaopatrzoną w fotografię ucznia, w pieczęć Dyrekcji i podpis Dyrektora Zakładu.

Książeczki legitymacyjne wydaje kancelarja Dyrekcji.

Legitymacje będą prolongowane co roku w czasie wpisywania się ucznia do Zakładu.

W razie wystąpienia ucznia, lub przeniesienia do innego zakładu, legitymacja będzie odebrana, a zwróconą tylko fotografia.

III. CZAPKI UCZNIOWSKIE.

K. O. S. K. reskr. z 21/III 1923, L. 38/pr. i z 27/VIII 1923, L. 1088 pr. wprowadziło obowiązek noszenia czapek przez uczniów i uczennice państwowych gimnazjów.

1) Dla uczniów:

Czapka t. zw. rogatywka koloru ciemno-granatowego. Na froncie czapki znak „G”. Godła państwowych na czapkach umieszczać nie wolno. Dla Dębicy przepisana jest na czapce opaska koloru jasno niebieskiego. Pod znakiem „G” wąski i krótki poprzeczny pasek, wzgl. dwa, trzy, cztery koloru opaski, jeśli uczeń uczęszcza do klas niższych; w klasach wyższych tego samego koloru w kształcie kąta, którego ramiona zwrócone są ku górze.

2) Dla uczennic:

Beret ciemno granatowy z jednego kawałka w zimie, a kapelusik biały, płócienny z małym rondem w lecie z literą „G” na froncie, koloru jasno-granatowego.

IV. POCZĄTEK ROKU SZKOLNEGO 1930/31.

Rok szkolny 1930/31 rozpocznie się uroczystym nabożeństwem dn. 1 września 1930 r. o godz. 8 rano.

W Dębicy, dnia 28 czerwca 1930 r.

Ks. Kotfis Błażej
Dyrektor

